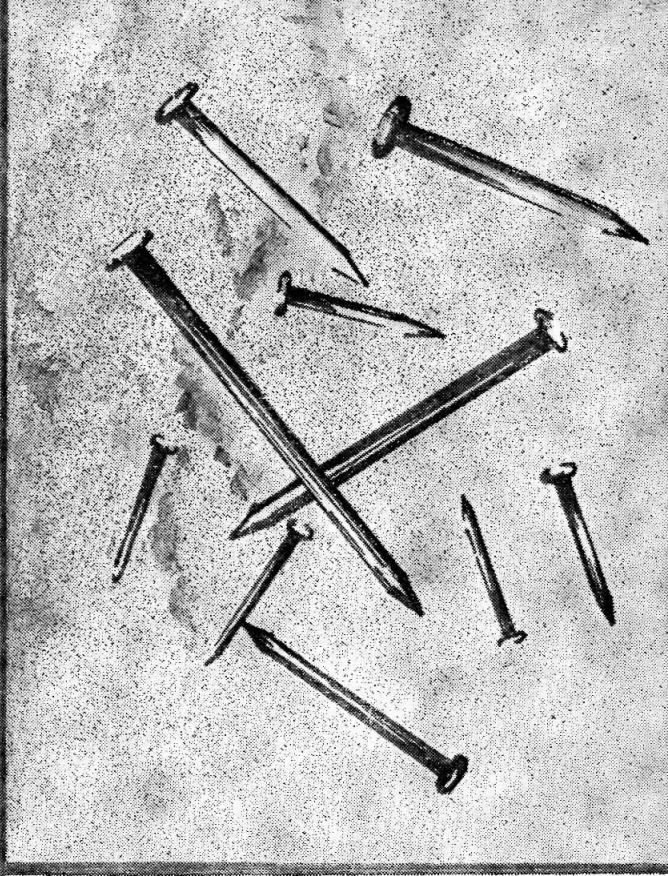

ČAVLI
i
ekseri

MSGR. I. VLAŠIĆ

23324

Msgr. Ivan Vlašić

ČAVLI I EKSERI

ČAVLI I EKSERI

MSGR. IVAN VLAŠIĆ

Zagreb, 1979.

PREDGOVOR.

Sigurno je mnogi čitatelj, kad je dobio ovu knjižicu u ruke, odmahnuo rukom i možda ironično upitao:»Odakle mu ovaj čudnovati naslov? Čavli!« Stoga sam dužan, da odgovorim na to pitanje.

Poznavao sam vrlo dobro jednog starog svećenika, koji se je u svojim propovijedima redovito služio primjerima i crticama iz života svetaca i pravednika Božjih, onda raznim zgodama iz crkvene i svjetske povijesti, zatim usporedbama iz prirode oko nas itd.

Jednog dana sjedilo poveće društvo u župnom uredu, a među njima i naš stari svećenik. Govorilo se o svemu i svačemu, pa dođe govor i o propovijedanju riječi Božje. Čim se je počelo o tome debatirati, upita jedan mlađi svećenik onog starca, zašto se on u svojim propovijedima uvijek služi raznim primjerima i usporedbama. Nato je stari svećenik ovako obrazložio svoj postupak:

— U svakoj propovijedi glavno su riječi Božje, koje uzimamo iz sv. Pisma. I oko tih riječi mora se kretati cijela naša propovijed. A razni primjeri i usporedbe nisu ništa drugo nego čavli, ili ako hoćete ekseri, kojima onu riječ Božju čvršće prikujemo za našu maštu, da nam se dublje usadi u srce i da ju tako lako ne zaboraviimo.

— Zato se je i naš božanski Spasitelj u svim svojim propovijedima služio usporedbama, na primjer o vinogradu i obrezivanju loze — o pastiru i ovcama — o pšenici i kukolju — o mudrim i ludim djevojkama itd. Dapače sv. evanđelje izričito veli da »ništa nije govorio bez prispodobe«.[1]

Eto, tako taj stari svećenik. A pošto se u ovoj knjižici skoro na svakoj stranici nalazi barem jedan takav »čavao« odatle je knjižica dobila i svoj naslov.

Pisac.

1

NA VLAKU ŽIVOTA.

Pjesnici često puta uspoređuju ljudski život s putovanjem. A na Istoku se upotrebljava ta usporedba i u običnom životu. Tako je na primjer Faraon upitao patriarha Jakoba, koliko mu je godina, a Jakob mu je odgovorio: »Dani mojega putovanja iznose sto i trideset godina. Malo ih je i ne dostižu godine mojih otaca, što ih oni provedoše na svojem putovanju.«[1] Dakle zove svoj život ovdje na zemlji jednostavno putovanjem.

Ali u stara se je vremena putovalo pješice, na konju ili kolima. A kad bi taj patriarh živio u naše doba, on bi po svoj prilici usporedio ljudski život s putovanjem na brzom vlaku. Evo zašto.

Kad čovjek putuje brzim vlakom, jure kraj njega filmskom brzinom sela i gradovi. On se žurno primiče zadnjem cilju svoga putovanja. — Isto je tako i s ljudskim životom ovdje na zemlji. Dani i godine teku vratolomnom brzinom i nitko ih ne može zaustaviti. Stoga je s pravom jedan stari svećenik počimao svoju propovijed na novu godinu uvijek ovim riječima: »Lete danci kao sanci i godišta kao ništa!«

A sada pogledajmo drugu sličnost. Kod putovanja željeznicom mijenjaju se putnici bez prestanka. Jedni silaze s vlaka, drugi se penju. — Isto je tako i u ljudskom životu! Svaki se čas mijenjaju naši »suputnici«. Jedni umiru i silaze s »vlaka« a drugi se rađaju i priključuju našem putovanju.

A velika je sličnost i s prtljagom. Putnik koji ima puno prtljaga, ne može nikad onako bezbrižno putovati kao drugi, koji nemaju puno toga. Kako je na primjer lako putovati samo s torbicom u ruci! — Slično se događa i u životu. Ako čovjek ima puno »prtljaga«

to jest imetka i novca, ne može ni izdaleka živjeti onako bezbrižno kao drugi, koji nemaju puno toga. Ovo zvuči nevjerojatno! Ali prastaro iskustvo ljudskoga roda uči nas, da se više bezbrižnosti krije u običnim seljačkim i građanskim kućama, nego u raskošnim palačama bogataša.

Zato Spasitelj veli u sv. evanđelju, da je bogatstvo »varka«[2] i uči nas, da molimo Oca nebeskog samo za ono najpotrebnije a to je »kruh svagdanji«.[3] Stoga se je već prorok starog zavjeta ovako molio Bogu: »Ne daj mi ni siromaštva ni bogatstva! Daj mi samo ono, što je potrebno za život!«[4]

A sada jedno pitanje. Kuda zapravo juri naš životni vlak i kamo te vozi? Na ovo pitanje mnogi odmahuju rukom i vele: »Tko bi to znao!« Tako je nekako mislio i naš slavni pjesnik, kad je o lađici svoga života ovako zabugario:

Plovi, plovi lađo u kojgoder kraj!
Ja ti cilja još ne nađoh, sama cilj si daj!

Dakle neka se prepusti uzburkanim valovima života i plovi u ćoravo! Pa ipak uči nas Duh sveti, da je to posve krivo, kako ćemo vidjeti malo poslije. A sada evo još jedne sličnosti između brzog vlaka i ljudskog života.

Kad putnik na željeznici stigne do grada, kamo putuje, kondukteri izvikuju na sve strane ime te postaje. Tim ga pozivaju, da brzo siđe s vlaka. — Tako će i nas »kondukter smrt« zbaciti sa životnog vlaka, kad stignemo do zadnje postaje, htjeli mi ili ne htjeli!

Pa ipak s tom zadnjom postajom nije sve svršeno, jer Bog nas uči na svakoj stranici sv. Pisma, da iza smrti dolazi sud, na kojem će »svaki od nas položiti Bogu račun za sebe«.[5] I na tom će se sudu odlučiti naša sudbina: ili vječno blaženstvo u zagrljaju Oca nebeskog ili vječna propast u paklu. Zato nam Bog već u starom zavjetu dovikuje: »Stavljam pred vas život i smrt, blagoslov i prokletstvo. Izaberi dakle život!«[6]

Na koncu samo još jedno pitanje. A kad će nas onaj »kondukter« zbaciti sa životnog vlaka? Toga nitko ne zna. Možda iza deset -dvadeset-trideset i više godina. A možda još danas... Zato nas Spasitelj bez prestanka opominje: »Budite pripravni i bdijte, jer ne znate dana ni časa!«[7]

2

NAŠ TJEŠITELJ.

Ima jedna stara legenda o našem praocu Adamu. Kad je on sagriješio — veli ta legenda — i bio istjeran iz raja zemaljskoga, gorko se je pokajao za svoj grijeh i bez prestanka plakao. A Otac nebeski, da ga još više potakne na pokajanje, uze ga jednog dana sa sobom i odvede na obalu nekakvog tajanstvenog mora, čije su se vode na suncu bljeskale poput kristala. Kad su došli na obalu, dovikne mu dragi Bog: »Adame zagledaj se dobro u to more!« ... i nestade dragog Boga.

Adam ostade sam i poče pozorno promatrati vodene mase, koje su se pred njim talasale. Zurio je u njih, zurio i zurio, odgonetajući kakve bi to vode bile ... Ali kad se je još bolje zagledao, najednom primjeti, da to zapravo nije voda, nego more od samih ljudskih suza. Uto se pojavi Gospodin Bog i reče mu:

— Tako je Adame, dobro si vidio! Jer to je zaista more od samih ljudskih suza. U tom su moru suze tvoje i suze tvojih potomaka do konca svijeta. Suze djece i majki — suze ucviljenih udovica i siročadi — suze bolesnika i umirućih — suze progonjenih i utamničenih — suze prevarenih i upropašćenih djevojaka — suze svih bijednika i siromaha ove zemlje ... Evo na primjer kako će zakukutati moj prorok David sam o sebi: »Suze su moj kruh po danu i po noći!«[1] A prorok će Jeremija ovako zajaukati u svojim Tužaljkama: »Obnevidješe mi oči od suza«.[2]

— Eto vidiš Adame, šta si učinio sa svojim grijehom. Pretvorio si zemlju u more suza, jer sva će tvoja djeca do konca svijeta prolijevati suze radi tvoga grijeha ... Adam je nato udario još jače plakati.

Ovo je samo pobožna priča, ali ta priča potpuno odgovara istini. Jer mi gledamo na svoje oči, kako svaki potomak Adamov, bio on kralj ili prosjak, mlad ili star, bogat ili siromah, učen ili neuk ... mora trpjeti i plakati ovdje na zemlji. Zato veli sv. Pismo: »Čovjek, rođen od žene, kratka je vijeka i prepun mnogih nevolja«.[3]

Je li tako ili nije? Svaki čovjek zdrave pameti mora odgovoriti: točno tako je! Zato Crkva s pravom zove ovu zemlju »Suznom dolinom«.[4]

A sada zaviri malo u ono tajinstveno Adamovo more. U njemu ćeš sigurno naći mnogo i tvojih suza, možda gorkih suza, koje su poznate jedino tebi i dragom Bogu.

Pa je li Otac nebeski ostavio ikoga, da nas tješi u ovoj »Dolini suza«? Jest, jest Otac se je nebeski i za to pobrinuo. Odredio je Bl. Gospu, da ona bude tvoja Majka nebeska i da ti svojom materinskom rukom briše suze iz očiju. A ovdje na zemlji ostavio je roditelje, braću i sestre, vjerne prijatelje i svoje svećenike, da nas tješe u našim jadima i nevoljama.

Ali iznad svih ovih tješitelja stoji treća božanska osoba Duh sveti. Jer On je onaj, koji te tješi po tvojim roditeljima i prijateljima. On ti briše suze materinskom rukom Bl. Gospe. To nas uči sam Bog po svojoj Crkvi, koja u svim svojim molitvama zove Duha svetoga našim Tješiteljem i ovako mu pjeva u svojoj liturgiji:

Tješitelju tako blag,
Ti nebeski Goste drag,
Pun okrepe hlade tih!

Umornima odmore,
U vrućini lahore,
Razgovore žalosnih!

Nečiste nas umivaj,
Suha srca zalivaj,
Vidaj rane ranjenim!

Stoga se u svim jadima i nevoljama ovog zemaljskog života ponizno moli Duhu svetome. A Duh sveti, koji je tješio sve žalosne od početka do danas, tješit će i tebe na trnovitom putovanju kroz ovu »Suznu dolinu«. I jednom ako Bog da, sretno dovesti u život vječni, gdje će Otac nebeski — kako veli sv. Pismo »otrti svaku suzu iz njihovih očiju«.[5]

3

NJEGOVA LADJA, LJESTVE I KLJUČ.

U životopisu čuvenog Isusovca Fridrika von Spee († 1635) čitamo ovo. Jednog je dana on klečao u crkvi pred oltarom i pobožno se molio Bogu. A pošto je bio po naravi pjesnik, svoju je molitvu odjenuo u pjesničko ruho i ovako uzdisao:

— Oče nebeski! Sveto Pismo veli, da je ovaj svijet sa svojim napastima, kušnjama i nevoljama nalik nepreglednom uzburkanom moru. I slabi se čovjek mora bez prestanka boriti proti bijesnim valovima toga mora, da ne potone u dubinu. Pa ima li igdje kakva lađa, na kojoj bi se spasio i sretno doplovio k tebi u luku vječnoga života? — Nato je čuo ovaj glas s oltara:

— K r i ž ! To ti je lađa ... Fridrik nastavi dalje moliti:

— Oče nebeski! Ti si me stvorio na ovoj zemlji i naredio mi, da se pošto poto popnem k tebi u nebo. Ali moji me grijesi bez prestanka vuku dolje a ne gore. Pa imaju li igdje kakve ljestve, koje vode u nebo, da se po njima popnem k tebi? — I na ovo je pitanje odgovorio isti glas s oltara:

— K r i ž ! To su ti ljestve ... Fridrik se pomoli i po treći put:

— Oče nebeski! Tvoj apostol veli da »ništa nečisto neće unići u nebo«.[1] Prema tome nebo je za grešnike zatvoreno ... Ja priznajem da sam grešnik. Pa ipak reci mi Oče nebeski, ima li igdje kakav ključ, koji bi i meni grešniku otvorio vrata nebeska? — I na ovo je pitanje dobio isti odgovor:

— K r i ž je onaj zlatni ključ, koji svima otvara nebo!

Dakle prema tome, bez križa se ne može nitko spasiti. — Nego, možda će sada netko reći, da je sve to samo fantazija jednog po-

božnog fratra... Dobro, slobodno recite, da je ovo samo fantazija. Ali evo, šta o tome veli Jedan, koji je daleko od svake fantazije, a to je sam Sin Božji. On je sišao s neba na ovu zemlju, živio među nama, umro na križu, uskrsnuo od mrtvih i uzašao na nebo. I s neba kao da nas pita:

— Hoćete li i vi poći za mnom ovamo?

— Hoćemo Gospodine! odgovaramo svi u jedan glas. — Nato nam Isus dovikuje one poznate riječi iz svoga evanđelja:

— Tko hoće da pođe za mnom, neka uprti svoj križ i neka me slijedi!«[2]

Dakle uči nas sam Isus da se bez križa ne možemo spasiti. — Ovo su dobro znali sveci i pravednici Božji. Stoga su svi od reda nosili svoje križeve ustrpljivo, odano u volju Božju, dapače veselo. Takova je bila i naša suvremenica sv. Terezija od Maloga Isusa. Stoga je u svojim memoarima napisala ove riječi: »Jedan dan bez križa jest propao dan« dakle bez vrijednosti za vječno spasenje. — A za svecima pođoše svi pravi kršćani. Evo na primjer šta čitamo u životopisu slavne pariške glumice Eve Lavalliere († 1929).

Ona je na vrhuncu svoje slave ostavila pozornicu i povukla se u samoću, da poput moderne Magdalene provodi život u molitvi i pokori. Zadnjih pet godina života provela je na bolesničkoj postelji. Jednog dana posjeti ju nadbiskup Lemaitre, koji je bio njezin ispovjednik. Eva mu se gorko potuži na svoj teški križ, koji jedva nosi. A nadbiskup joj doviknu:

— Samo hrabro kćerko i ustrpljivo! Jer križ je onaj zlatni ključ, koji nam otvara nebo ... Nato mu Eva živahno upade:

— Ako je tako Presvijetli, onda molite dragog Boga, da mi pošalje cijeli svežanj tih ključeva!

Stoga se ne čudimo ovim riječima, što ih je Eva napisala u svom dnevniku: »Moj najdraži nakit? — Trnova kruna!«

A sada ispitajmo malo svoju savjest. Mi po svoj prilici nećemo moliti Boga, da nam pošalje svežanj tih »ključeva«. Pa ipak, kadgod se u svojim jadima i nevoljama utječemo Ocu nebeskom, da nam bude u pomoći, dodajmo na koncu one riječi Isusove prije njegove gorke muke: »Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež. Ali neka ne bude moja, nego tvoja volja!«[3]

4

FALI MU EKSER!

U svim leksikonima ovoga svijeta nema riječi, koja bi bila tako čarobna i zamamna kao riječ s r e ć a ! Ovdje na zemlji ima svakojakih ljudi, bijelih i crnih, žutih i crvenih, mladih i starih, zdravih i bolesnih, siromašnih i bogatih ... Ali nema ni jednog čovjeka, niti ga je bilo i neće ga biti, koji ne bi svom dušom i svakom žilicom svoga srca želio biti sretan.

Pa ipak ova zemlja sa svim svojim blagom i bogatstvom, sa svim svojim ljepotama i uživanjima ne može usrećiti ljudskoga srca. Stoga s pravom pjeva naš pjesnik Preradović: »Ljudskom srcu uvijek nešto treba, zadovoljno nikad posve nije!« Da je zaista tako, mogli bismo dokazati tisućama primjera iz povijesti ljudskoga roda. Mi ćemo uzeti samo jedan iz novijeg doba.

Slavni njemački pjesnik Goethe živio je osamdeset i tri godine. Još za života pukla mu je slava na sve strane svijeta. Stoga se njegovo ime nalazi krupnim slovima tiskano u leksikonima svih naroda. A kad se je godine 1932. slavila stogodišnjica njegove smrti, cijeli je kulturni svijet sudjelovao u toj proslavi i tiskane su čitave knjige o njegovu životu i radu.

Ali moramo odmah naglasiti, da je Goethe — osim velike slave — imao i sve drugo, što ljudsko srce može poželjeti, novca i zdravlja, ljubavi i prijatelja na sve strane. Da spomenemo samo jednu zgodicu iz njegova života. Kad je bio u dubokoj starosti, uspjelo mu je, da se u njega iskreno i od srca zaljubi jedna mlada i nedužna djevojčica — Ulrika Levetzov!

Pa je li bio sretan? Evo šta je on sam o tome rekao svome prijatelju Eckermannu osam godina prije svoje smrti: »Mene

ljudi smatraju velikim sretnikom. Ali moram priznati, da ja u ovih 75 godina svoga života nisam bio ni jednu sedmicu sretan«. Dakle, uza svu svoju veliku slavu i kraj svih uživanja bio je taj mezimac sreće skoro cijeli život nesretan. Zato ovako bugari u jednoj pjesmi: »Ach ich bin des Treibens müde — Was soll all der Schmerz und Lust? — Süsser Friede komm, ach komm in meine Brust! — Ja sam umoran od svega toga povuci — potegni! Čemu sva ta bol i užitak? Slatki miru, spusti se, ah spusti u moje srce!«

I tako prođite sva dobra i uživanja, što ih ova zemlja može pružiti ljudskom srcu, nećete nigdje naći sreće. Pa kad bi jedan čovjek imao apsolutno sve što ljudsko srce može poželjeti, šta mislite, bi li bio sretan? Evo šta je na to pitanje odgovorio jedan sretnik.

Bio je on mlad i zdrav, veoma bogat i vrlo naobražen, bio sretan u braku i uživao ugled među ljudima. Jednog dana sjedio on u povećem društvu i razgovor se povede baš o sreći. Svi se počeše tužiti na svoju tešku sudbinu ... Međutim jedan upre prstom u toga sretnika i reče:

— Evo jednoga, kojem ništa ne fali!

— Fali, fali! odgovori on pola u šali, pola u zbilji.

— Pa šta bi ti još htio? Šta ti fali?

— Fali mi jedan ekser, odgovori on.

— Bog s tobom, kakav ekser! upitaju svi začuđeno.

— Fali mi ekser, odgovori on, kojim bih prikovao svoju sreću, da mi ne uteče.

Ali takvog eksera nema ovdje na zemlji. Došla je starost i odnijela mu ljepotu i mladost. Došla je bolest i otela mu zdravlje. Došla je smrt i ugrabila mu sve što ima.

Dakle iz svega ovoga jasno se vidi, da ova Zemlja ne može usrećiti ljudskoga srca. A zašto? »Zato — odgovara sv. Augustin — jer Bog nas je stvorio za sebe, a ne za ovu zemlju. Stoga je nemirno naše srce, dok ne otpočine u njemu«. Dakle istom kad se smiri u Bogu, bit će sretno. A to isto uči nas sv. Pismo na svakoj svojoj stranici. Tako na primjer prorok David, pun Duha svetoga, govoreći o pravednicima ovako kliče dragom Bogu: »Ti ih napajaš potocima svojih radosti!«[1]

Stoga držimo se čvrsto Oca nebeskog, jer jedino u njemu naći ćemo svoj mir i svoju utjehu. A potpuna sreća čeka nas gore na nebesima, gdje će Bog, kako veli sv. Pismo »otrti svaku suzu iz njihovih očiju. I smrti više neće biti, ni tuge ni jauka ni boli!«[2] Dakle tu ćemo naći i onaj čarobni ekser, kojim ćemo prikovati svoju sreću za uvijek. Jer ondje nema smrti, da nas rastavi od dragog Boga, u kojem je izvor svake sreće.

5

OBIJESNA RIBA.

Ima jedna duhovita narodna priča, u kojoj se krije velika istina i pouka. — U jednoj rijeci — veli ta priča — plivale dvije ribe. Jedna od njih bila je mlada i vrlo obijesna, a druga starija i puna iskustva. Dok su one tako plivale i razgovarale, najednom se pred njima zavrti nešto živo u vodi — glista, mrmak, mušica, skakavac, šta li? Mlada se riba odmah zaleti, da zagrize u slatki zalogaj. Ali ju stara brzo zaustavi i vikne:

— Polako dijete, polako! To je udica! Ako ju progutaš, zapet će ti u grlu i ljudi će te odmah izvući iz vode na obalu. A tamo već gori vatra, na kojoj će te pržiti.

— Idi, stara budalo! prekine ju mlada. Ti nas uvijek plašiš nekakvom vatrom. Ali nisam ja budala, da vjerujem u te bajke i priče o vatri, koju nitko nikad nije vidio ... I mladica se svom silom zaleti na udicu. Za tren oka izvukli su je iz vode i malo kasnije pekli na žeravici. Sad je vidjela da ima vatra, ali je sve bilo prekasno.

Ovo je samo narodna priča, ali se u njoj krije žalosna istina. Jer ima i među nama takovih obijesnih »riba« koje se rugaju paklu i zbijaju razne šale na račun ove ozbiljne istine, o kojoj govori sam Sin Božji više puta u sv. evanđelju. A ovom pričom hoće narod da im dovikne: »Samo se vi rugajte! Ali svojim ruganjem i drskim šalama nećete utrnuti vatre u paklu. Stoga ako se na vrijeme ne opametite, doći će brzo čas, kad ćete na sebi osjetiti, da ima pakao. Ali tada će biti sve prekasno!«

Ove su riječi potpuno jasne i ne treba im ništa nadodavati. Zato bi se svaki od nas morao dobro zamisliti u ovu ozbiljnu

i spasonosnu istinu svete vjere. Naš narod veli u jednoj pjesmi: »Za jedan časak radosti, tisuću dana žalosti!« I mi bi se morali, u časovima raznih napasti, sjetiti ove pjesme i upitati: isplati li se za jedan časak zemaljske radosti ili — da ostanemo kod priče — za jednu glistu ili mušicu i skakavca propasti u pakao »gdje se oganj ne gasi« kako veli Sin Božji u sv. evanđelju.[1]

Mnogima je ovo razmišljanje otvorilo oči i spasilo od vječne propasti. Evo na primjer šta piše sv. Augustin sam o sebi u svojoj glasovitoj knjizi ISPOVIJESTI: »Gospodine! Ništa mi nije toliko pomoglo, da se izvučem iz ponora, u koji su me strovalile moje naopake strasti, kao strah od tvoje vječne osude«. Dakle priznaje, da mu je strah od pakla otvorio oči i kasnije — kako znademo — učinio jednim od najvećih svetaca Božjih.

A evo šta nam pripovijeda poznati pisac Antun Koch u svojoj knjizi »Priručnik za propovijedi«. — Bilo je to u glasovitoj francuskoj vojničkoj akademiji »Saint-Cyr«. Jedne nedjelje u večer propovijedao je svećenik učenicima te škole o paklu. Kad se je iza propovijedi vraćao u svoju sobu, zaustavi ga na hodniku jedan kapetan i poče se ironično smješkati:

— Velečasni, propovijedali ste odlično! Samo nam niste rekli, hoće li nas u paklu pržiti na žeravici, ili peći na masti, ili kuhati u kotlu. Pa vas molim, budite ljubezni i to mi razjasnite. Vrlo sam znatiželjan.

— Nije potrebno gospodine kapetane, odgovori mu svećenik ozbiljnim glasom ... Onda mu pogleda u oči i poče naglašavati svaku riječ: »To ćete — vi sami — možda vrlo brzo — na sebi iskusiti. Ali onda će biti — sve prekasno!«

I svećenik zamakne u svoju sobu, a kapetan ostade sam u tamnom hodniku. Ozbiljne riječi ovog svećenika zabodoše se kao trn u njegovo srce i nijesu mu dale mira. Od one večeri on je često razmišljao o tome, kolikoj se pogibelji izvrgava svojim lakomislenim i griješnim životom. Na koncu se obrati svim srcem Bogu.

I često je puta kasnije pred mnogim ljudima, poput Augustina, priznao, da su riječi onog svećenika bile početak njegova obraćenja. A tako je i moralo biti, jer davno je rekao Duh

sveti u knjizi Poslovica: »Strah je Gospodnji početak mudrosti«. I odmah dalje nastavlja: »Ali luđaci preziru mudrost!«[2] Zato su sveci i pravednici Božji bez prestanka molili Boga, da im ulije u dušu taj spasonosni strah i vapili s prorokom Davidom: »Gospodine, probodi mi srce svojim strahom!«[3]

6

BOŽJI REFLEKTOR.

Sv. Pismo veli da je »Bog svjetlost i nikakve tame nema u njemu«.[1] A za našeg Spasitelja veli sv. evanđelje da je on »svjetlost svijeta, koja razsvjetljuje svakog čovjeka«.[2] Mogli bismo o toj svjetlosti vrlo mnogo govoriti, ali mi ćemo istaknuti samo jednu stvar.

U knjizi Otkrivenja sv. Ivana apostola spominje se jedan svećenik, koji je o sebi mislio da je vrlo dobar, i bogat u svakoj kreposti. Ali evo šta mu sam Isus poručuje po istom apostolu Ivanu: »Ti govoriš: bogat sam i ništa mi ne treba! A ne znaš, koliko si bijedan i kukavan, siromah i s l i j e p !«[3]

Međutim takovih slijepaca pun je svijet. Evo na primjer šta sam baš neki dan doživio. Posjetio sam jednu stariju gospođu, koja već dulje vremena pobolijeva i više od godinu dana ne izlazi iz kuće. Kad sam se od nje opraštao reko sam joj: »Evo dolazi korizma, kad se svi kršćani ispovijedaju. Pa i vi pozovite svećenika i lijepo se ispovjedite«. A ona mi je nato odgovorila: »Pa ja nemam grijeha ...«

Eto, takovi smo mi ljudi, ne vidimo svojih grijeha, premda veli sam Duh sveti: »Nema pravednika na zemlji, koji ne bi nikada sagriješio«.[4] A na drugom mjestu kaže: »Ako tvrdimo da nemamo grijeha, sami sebe varamo i nema istine u nama«.[5]

Dakle svi smo mi od reda grešnici. I ako želimo da se spasimo, onda nema druge, moramo se od svega srca kajati za svoje grijehe i moliti Boga da nam oprosti. A može li se čovjek kajati za grijehe, kojih uopće ne vidi i ne pozna? Apsolutno nemoguće? Dakle prvi uvjet našeg vječnog spasenja stoji u to-

me: da upoznamo svoje grijehe. A mi ih ne možemo upoznati, ako dragi Bog ne obasja našu dušu svojom svjetlošću. — Da nam se ta istina duboko usiječe u pamet, dozvolite mi da najprije ispričam jednu zgodicu iz svoga života.

Odrastao sam kraj otvorenog ognjišta, na kojem se je u ono doba sve kuhalo i peklo. A u toj kuhinji nije bilo ni jednog prozora, jer se je vidjelo od vatre na ognjištu, koja je uvijek gorjela. Samo na krovu kuće bio je otvor — mi smo ga zvali po turski »badža« — kroz koju je dim izlazio napolje.

Jednog sam dana kao dječak sjedio u toj kuhinji i nečim se igrao, dok je mati bila zabavljena oko lonaca na ognjištu. Zrak je oko mene bio posve čist i ja nisam vidio nikakve prašine u njemu. Ali te je prašine sigurno bilo, jer se je pepeo na ognjištu morao svaki čas razgrtati, da vatra bolje gori.

I tako dok sam se ja igrao, najednom zablista sunce kroz badžu i njegova svjetlost pade baš po meni ... Istog časa vidio sam, kako u zraku sve vrvi od sitne fine prašine, koja je u onim sunčanim zrakama titrala kao da je živa i malo se plavila od dima.

Nešto je slično i s našom dušom, veli sv. Bonaventura. Mnogi ljudi misle i govore da nemaju grijeha, poput onog svećenika iz knjige Otkrivenja. Odakle to dolazi? pita svetac i odmah odgovara: Dolazi odatle, jer ne vide one prašine i blata grijeha, što se je slegla po njihovoj duši. Istom kada reflektor svjetlosti Božje obasja našu dušu, možemo u toj svjetlosti upoznati svoje grijehe i za njih se kajati.

Ovo su vrlo dobro znali svi sveci i pravednici Božji. Zato su se uvijek pobožno molili, da ih Bog prosvijetli, pa da upoznaju svoje grijehe. Tako je na primjer prorok David dan i noć uzdisao: »Gospodine, ti pališ moju svjetiljku. Rasvijetli moje tmine!«[6] A sveti je Augustin sastavio krasnu molitvicu, koja počima ovim riječima: »Daj mi Bože milost da upoznam sebe i da upoznam tebe!«

7

ISUSOVO ZRNO BISERA.

Naš božanski Spasitelj veli u sv. evanđelju da je »kraljevstvo nebesko slično trgovcu, koji traži skupocjeno biserje. I kad se je namjerio na jedno dragocjeno zrno bisera, ode, rasproda sve što je imao i kupi ga«.[1] — Kad čovjek čuje ove riječi Isusove, upita se i nehotice: pa kakvo je to zrno bisera tako skupocjeno, da vrijedi više od svega blaga ovdje na zemlji?

Na ovo pitanje odgovaraju sveci Božji u jedan glas, da je taj skupocjeni biser nebo, gdje nas čeka vječno blaženstvo u zagrljaju Oca nebeskog. Sve drugo — vele oni — može biti i ne biti, ali doći u nebo i spasiti dušu moramo pod svaku cijenu. Onda ovako nastavljaju: može čovjek kroz cijeli svoj život biti zdrav kao drijen, može biti lijep kao Venera i Apolon, bogat i mudar kao Salamon ... Ali ako na koncu izgubi svoju dušu, s njom je sve izgubio i upropastio. Zato nam Sin Božji dovikuje u sv. evanđelju: »Šta koristi čovjeku, ako cijeli svijet dobije, a dušu svoju izgubi?«[2]

Ali i obratno! Može čovjek kroz cijeli život biti siromašan i bolestan kao sv. Lidvina, može biti patnik kao mukotrpni Job i odbačen od ljudi kao Lazar iz evanđelja ... Ali ako na koncu prispije u nebo i spasi dušu, s njom je sve spasio? Zato nam Isus dovikuje: »Blago siromasima u duhu, jer je njihovo kraljevstvo nebesko! Blago onima koji tuguju, jer će se utješiti! Blago vama, kad vas budu grdili radi mene! Veselite se i kličite, jer vas čeka velika nagrada na nebesima!«[3]

Stoga prva naša briga ovdje na zemlji mora biti, da se dočepamo onog »Bisera Isusova« i dođemo u nebo. Jer sve drugo — kako rekoše sveci Božji — može biti i ne biti, ali to mora

biti pod svaku cijenu, stajalo nas ne znam koliko žrtava. — Ovo je jasno svakom čovjeku i ne bi trebalo više ni jedne riječi o tom progovoriti. Ali da nikad ne zaboravimo na taj »Isusov Biser« evo jedne narodne priče, koja nam tu istinu zorno stavlja pred oči.

Jedna žena — veli ta priča — rodila prvo dijete, a malo iza toga umro joj muž hranitelj. I tako ona ostade udovica s malim sinčićem u naručaju. Bila je puka sirotinja i nije imala nigdje nikoga osim to dijete, koje je bilo njezina jedina radost i najveće blago. — Da se nekako progura kroz život, zaputi se, s djetetom u naručaju i s torbom na ramenu, iz sela u obližnji grad, da se negdje zaposli.

Idući tako dođe do jedne velike stijene, koja je stršila visoko prema nebu. Sjedne pod njom u hladovinu, da se malo odmori ... Kadli najednom opazi, kako se stijena polako otvara, a iz nje je dopirao glas: »Ženo uniđi i uzmi, koliko treba za tebe i za dijete!« Glas je bio tako prijatan i nježan, da je ona odmah unišla u pećinu.

Kad je stupila unutra, ostade sva očarana. Kudgod je pogledala, svuda se je blistalo zlato, srebro, biseri i drago kamenje ... Dok se je ona, sve izvan sebe, tome divila, začuje onaj isti glas: »Uzmi toga blaga kolikogod hoćeš! Samo pazi, vrijeme je kratko i nemoj zaboraviti ono, što je najdragocjenije!«

Žena nije čekala, da joj se to dvaput rekne. Stoga brzo položi dijete na zemlju i dade se žurno na posao. Poče najprije kupiti zlato i trpati ga kudgod je stigla, u torbu, u džepove, u njedra, u skutove od haljina ... Ali kad se je odmakla malo dalje, opazi da tu ima daleko skupocjenijeg blaga od zlata. Stoga izbaci zlato i poče probirati veće dragocjenosti ...

Međutim javi se opet onaj tajinstveni glas: »Vrijeme je na izmaku. Ostaje ti samo još pet časaka! Nemoj zaboraviti ono, što je najdragocjenije!« I dok se je ona dvatriput sagela, da ubaci još koju dragocjenost u torbu, opazi da se pećina polako zatvara. Stoga brzo poleti prema izlazu, natovarena neprocjenjivim blagom. Čim je iskočila napolje, zatvori se za njom pećina kao da nikad nije bila otvorena.

Mlada žena odahne od uzbuđenja i onog brzog skupljanja blaga. — »Eto Bogu hvala, sad sam bogata, pa imam od čega

živjeti i odhraniti svoje dijete ... Dijete?! — Za Boga, gdje mi je dijete!« krikne očajno.

Zaboravila ga u pećini! Sad je počela zdvojno plakati i dozivati svoga sinčića. Ali sav njezin plač bio je uzalud. Stijena joj je odgovarala samo muklom jekom njezinih vlastitih krikova.

Šta velite za ovu ženu? Svaki će od nas bolno uzdahnuti: zaista fatalna zaborav i sudbonosna pogreška, koja se više ne da ispraviti! Ovu je ženu tako zaslijepio sjaj zlata i bljesak dragog kamenja, da je na koncu zaboravila onu najveću dragocjenost i izgubila svoje predrago, jedino dijete.

Naučimo se nešto od ove žene. Jer i mi moramo dobro paziti, da ne učinimo sličnu i daleko fatalniju pogrešku, pa da u vrtlogu ovoga života, ili kako veli Spasitelj »pritisnuti brigama ovoga svijeta i željom za varavim bogatstvom«[4] zaboravimo na onaj »Biser Isusov« i upropastimo svoju dušu. Svaka se druga zaborav dade još popraviti, samo ova ne može više nikada, jer evo šta veli Duh sveti. On uspoređuje svakog čovjeka sa stablom i ovako kaže u knjizi Propovjednika: »Padne li stablo na jug ili na sjever — svejedno: gdje padne, ondje i ostaje« zauvijek![5]

8

DUH JAKOSTI.

Bilo je to u Francuskoj godine 1794. Velika francuska revolucija bjesnila je punom parom na sve strane. U svom bijesu rušila je sve, što je kršćanima milo i drago: Boga i Bl. Gospu, crkve i samostane, svećenike, redovnike i redovnice.

I tako jednog dana stadoše krvnička kola pred samostanom Bosonogih Karmelićanki u gradu Compiegne-u. Naoružani policajci provališe u samostan i sve redovnice — a bilo ih je šesnaest — strpaše u kola i odvukoše na stratište. Ondje ih je dočekala svjetina urlikanjem, pljeskanjem i najpogrdnijim psovkama ... A poglavarica samostana zamolila je krvnike, da njoj zadnjoj odrube glavu. Htjela je da svoje sestre u tim najtežim časovima utješi i ohrabri.

Kad se je prva redovnica popela na stratište, poglavarica zapjeva jakim glasom poznati crkveni himan: »Veni sancte Spiritus — Dođi Duše presveti!« a sve sestre prihvatiše pjevanje. I tako, dok su padale glave, jedna za drugom, sestre su se molile i pjevale trećoj božanskoj osobi Duhu svetome. Naravski, sestara je bivalo sve manje i pjevanje se čulo sve tiše i tiše. Na koncu ostade sama Časna Majka. Ona ispjeva još zadnje stihove:

Daj nam krepost zaslužnu
I smrt lijepu blaženu,
Daj vjekovit svima raj!

Onda i njoj odrubiše glavu. — Mogli bismo sada opisivati, kako je ova zgoda djelovala na prisutnu svjetinu, ali to za nas

ovdje nije važno. Nas zanima samo jedno pitanje: zašto su se ove sestre u najteži čas svoga života molile baš Duhu svetome? Evo zašto.

Sv. Pismo veli da je Duh sveti »Duh jakosti«.[1] Jer On nam daje snage i jakosti, da ostanemo pobjednici u borbi s đavlom paklenim i njegovim pomoćnicima ovdje na zemlji. To najbolje vidimo na Isusovim učenicima.

Bože moj, kako su ti učenici bili slabi i kukavni prije dolaska Duha svetoga! Jer eno, kad su Spasitelja uhvatili da ga razapnu, svi ga apostoli ostaviše i pobjegoše. A onaj junački Petar, koji se je hvalio pred Isusom, da je svaki čas »spreman i umrijeti« za njega,[2] triput ga se je odrekao.

Ali kad je na njih sašao Duh sveti, postadoše junaci nad junacima. Istog časa provališe iz kuće, gdje su bili sakriveni »zbog straha od Židova«[3] i počeše neustrašivo propovijedati Isusa raspetoga. Na koncu svi položiše život za Isusa. — To isto vrijedi i za nepregledne čete mučenika Isusovih od početka do danas. Svi su oni primili od Duha svetoga onu čudesnu jakost i neustrašivost, kojoj se ljudi ne mogu dosta nadiviti.

Sve su ovo dobro znale one francuske redovnice pa su se molile Duhu svetome, neka i njima dadne snage, da i uz cijenu svoga života ostanu vjerne Spasitelju.

Ali ta jakost Duha svetoga nije potrebna samo apostolima i mučenicima nego i svakome od nas. Evo zašto. Sv. Pismo veli: »Borba je ljudski život na zemlji«.[4] I zaista je tako! Jer svaki se čovjek mora bez prestanka boriti s đavlom paklenim i svojim naopakim strastima, koje nas vuku u vječnu propast. A kako je ta borba teška, i često puta vrlo teška, to znade svaki od nas.

Pa tko će nam pomoći da ostanemo pobjednici u toj teškoj životnoj borbi? Pomoći će onaj isti »Duh jakosti« koji je dao snage apostolima, mučenicima i onim redovnicama, da junački žrtvuju i svoj život za Spasitelja. Stoga se molimo svaki dan Isusu, da i nama pošalje svoga Duha svetoga, pa zavapimo s prorokom Davidom: »Gospodine, ne odbaci me od lica svojega, i svoga Duha svetoga nemoj oduzeti od mene!«[5]

9

NAŠE ISPOVJEDAONICE.

U sv. evanđelju čitamo ovu zgodu. Jednog je dana pozvao Isus nekog carinika, imenom Levija, da bude njegov apostol. Levi je odmah ostavio sve što je imao, promijenio svoje ime u Matej i pošao za Isusom. A da se zahvali Spasitelju za tu veliku milost »priredi mu u svojoj kući sjajnu gozbu. S njima za stolom — veli sv. evanđelje — sjedilo je veliko mnoštvo carinika«. A moramo znati, da su carinici u ono doba bili na glasu kao veliki grešnici. Stoga farizeji ukoriše njegove učenike i rekoše: »Zašto jedete i pijete s carinicima i grešnicima! A Isus im odgovori: Ne treba zdravima liječnik, nego bolesnima. Ja nisam došao, da pozovem na obraćenje pravednike, nego grešnike«.[1] Da nam ta ljubav Isusova prema grešnicima bude još jasnija, mi ćemo baciti jedan pogled na naše ispovjedaonice.

Isus je rekao svojim apostolima: »Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni«.[2] Dakle dao je apostolima i njihovim nasljednicima božansku vlast, da ljudima opraštaju grijehe. Kolika je to vlast i gdje su joj granice, upoznat ćemo najbolje, ako Spasitelju postavimo nekoliko pitanja:

— Reci nam Isuse, jesi li odredio mjesto, gdje će apostoli i njihovi nasljednici opraštati ljudima grijehe? Možda u Jeruzalemu ili u Rimu ili na kojem drugom mjestu?

— Ni u Jeruzalemu ni u Rimu, odgovara Isus, nego po cijelom svijetu, u svakom gradu i selu, na svakom mjestu! Zato je moja Crkva i postavila bezbrojne ispovjedaonice po cijeloj kugli zemaljskoj. A ako nema ispovjedaonice, može i bez nje!

— Hvala ti Isuse na toj nježnoj ljubavi! Jer zaista velika je to ljubav, da možemo očistiti dušu od grijeha, gdjegod bili

i gdjegod se nalazili. A sad nam reci Isuse: koliko puta u životu može čovjek dobiti oproštenje grijeha? Jedanput ili triput ili deset puta?

— Ne jedanput, ne triput, ne deset puta, nego uvijek, kadgod skrušena srca klekne pred moga svećenika, pa makar to bilo i svaki dan!

— Onda nam reci Spasitelju, jesi li odredio, koje će grijehe tvoji svećenici opraštati ljudima? Male ili srednje i velike?

— Ne samo male i velike, nego i najveće, kao što sam ja oprostio onom razbojniku na križu.

— Na koncu reci nam Isuse, šta tražiš od grešnika, da mu oprostiš grijehe?

— Ne tražim ništa drugo, odgovara Isus, nego iskreno pokajanje i čvrstu odluku, da će se popraviti. Zato sam rekao i svojim apostolima: »Badava ste primili, badava dijelite!«[3]

Iz ovog razgovora s našim Spasiteljem možemo bar donekle razumjeti neshvatljivu ljubav i milosrđe Isusovo prema nama grešnicima. Zato i veli Duh sveti da je »Božje milosrđe veće od svih njegovih djela«.[4] Pa da nam se to milosrđe još dublje usiječe u srce, evo jedne zgode, koju čitamo u životopisu sv. Jeronima, crkvenog Naučitelja († 420).

On je bio Rimljanin, ali je zadnje 34 godine svoga života proveo u Betlehemu blizu one štalice, u kojoj se je Isus rodio. Naravski svaki je dan — uza sav svoj književni rad i druge poslove — odlazio u onu štalicu, da se moli malom Isusu i s njim razgovara. Jednog je badnjaka dulje ostao u štalici moleći se i razmatrajući. I gle! Usred molitve začuje glas Isusov:

— Jeronime, šta ćeš mi darovati za moj rođendan?

— Isuse, odgovori Jeronim, nemam ništa drugo osim svojih grijeha.

— Pa to, Jeronime, to mi daruj! odgovori mu Spasitelj. Jer ja sam i došao na ovaj svijet da »pozovem grešnike« kako čitaš u mom evanđelju. A moj apostol piše o meni: »On se je pojavio, da uzme naše grijehe«.[5]

— Isuse hvala ti do neba na toj ljubavi! odgovori Jeronim kroz suze. Pa kad si tim zadovoljan, evo ti darujem svoje grijehe, a ti meni udijeli oproštenje i svoju milost.

Kad imamo sve ovo na pameti, možemo s pravom reći, da nam iz svake ispovjedaonice — makar mi to ne čujemo svojim tjelesnim ušima — dovikuje božanski Spasitelj: »Dođi sinko ovamo i daruj mi svoje grijehe, da ih ja izbrišem i oprostim i ako su vaši grijesi crveni kao skrlet, pobijelit će kao vuna!«[6]

10

PALAC SV. EDITE.

Spasitelj nas uči u sv. evanđelju, da ima samo jedan Bog, ali u Bogu su tri božanske osobe: Otac — Sin i Duh sveti. I polazeći na nebo dao je ovaj nalog svojim apostolima i njihovim nasljednicima: »Idite, naučavajte sve narode i krstite ih u ime Oca i Sina i Duha svetoga!«[1] Mi ovu tajnu Božjega bića zovemo presv. Trojstvo i slavimo svake godine na prvu nedjelju iza Duhova.

O toj tajni prekrasno piše sv. Atanazije, patriarh aleksandrijski († 373) i ovako ju razlaže u svom glasovitom simbolu: »Vječan je Otac, vječan Sin, vječan Duh sveti! Pa ipak nisu tri vječna, nego jedan je vječan. — Svemoguć je Otac, svemoguć Sin, svemoguć Duh sveti! Pa ipak nisu tri svemoguća, nego jedan je svemoguć. — Gospod je Otac, Gospod Sin, Gospod Duh sveti! Pa ipak nijesu tri Gospoda, nego jedan je Gospod. — Otac je Bog, Sin je Bog, Duh sveti je Bog! Pa ipak nijesu tri Boga, nego jedan je Bog«.

Mi to vjerujemo, jer nas tako uči sam Sin Božji, koji je nestvorena »istina i život«.[2] Naravski taj nauk nadilazi svaki stvoreni razum, ne samo ljudski nego i anđeoski. Zato sveci Božji nisu puno raspravljali o toj najdubljoj tajni sv. vjere, nego su nastojali, da se u dubokoj poniznosti klanjaju presv. Trojstvu i hvale Boga Trojedinog. A u tome svima prednjači Crkva Kristova, koja toliko štuje presv. Trojstvo, da sve svoje molitve počima i svršava »U ime Oca i Sina i Duha svetoga« praveći pritom znak sv. križa. I tako križanjem bez prestanka hvali i slavi presv. Trojstvo.

A za Crkvom pođoše svi sveci i pravednici Božji, nastojeći da se često i pobožno križaju. Spomenut ćemo samo jednoga od njih, a to je sv. Edita. Ona je bila kćerka engleskog kralja Edgara i umrla je god. 984. dakle prije tisuću godina. A u ono vrijeme bio je običaj, da se ovako križaju. Palcem desne ruke načinili bi tri križića, jedan na čelu, drugi na usnama, treći na prsima, govoreći pritom »U ime Oca i Sina i Duha svetoga!«

Sveta se je Edita uvijek s najvećom pobožnošću križala. Čim bi se ujutro probudila, odmah je stavila na sebe znak sv. križa i počela dan »u ime Oca i Sina i Duha svetoga!« A preko dana sve svoje molitve i poslove počimala je i svršavala križanjem, zazivajući pritom presv. Trojstvo. Isto tako pobožno se je križala u raznim napastima, poteškoćama i nevoljama. I tako iz dana u dan, iz godine u godinu, kroz cijeli život!

Umrla je, kako smo rekli, godine 984. A kad su iza trinaest godina otvorili njezin grob, da ju prenesu na časnije mjesto, našli su samo trulež ... Ali palac desne ruke bio je tako čitav i svjež, kao da se nalazi na ruci živog čovjeka. I tako je Gospodin Bog jednim čudom pokazao, kako mu je drago naše pobožno križanje. Zato je i u grobu sačuvao onaj palac, koji je tako često stavljao na njezino tijelo znak sv. križa i pritom slavio presv. Trojstvo.

Ovim čudesnim palcem poziva i nas dragi Bog, da se često i s velikom pobožnošću križamo. A Bog Trojedini neće nam ostati dužan, nego će nas pratiti svojim blagoslovom u životu i na času smrti. To nam želi i sveta Majka Crkva, koja svaku misu završava ovim riječima: »Blagoslovio vas svemogući Bog, Otac Sin i Duh sveti!« A to je isto želio i sv. Pavao apostol svim vjernicima, jer evo kako završava svoje drugo pismo Korinćanima: »Milost Gospodina Isusa Krista — ljubav Boga (Oca) — i zajednica Duha svetoga neka bude sa svima vama!«[3]

Stoga dok smo živi ovdje na zemlji, hvalimo i slavimo presv. Trojstvo pobožnim križanjem. Pa ćemo zaslužiti, da ga jednom, ako Bog da, s anđelima i svim svetima slavimo kroz sve vijeke onom pjesmom koju je u hramu slušao Izaija prorok: »Svet, svet, svet Gospodin Bog nad vojskama! Puna su nebesa i zemlja slave tvoje!«[4]

11

BUDITE ZAHVALNI![1]

U svome psalmu 144. ovako kliče prorok David, pun Duha svetoga: »Oči sviju uprte su u tebe Gospodine, i ti im daješ hranu u pravo vrijeme. Ti otvaraš svoju ruku i hraniš sve što je živo«.[2] Dakle uči nas Duh sveti, da je svaki zalogaj kruha i svaka kap vode dar Božji. Zato je naš božanski Spasitelj, kadgod je uzeo kruh u ruke, zahvalio Ocu nebeskom na tom daru. A za Isusom pođoše sveci Božji i svi pravi kršćani. Evo o tom jedne dirljive zgode iz života sv. Franje Asiškog († 1226).

Jednog vrućeg ljetnog dana putovao on s bratom Masejom. Od dugog putovanja i velike žege bili su veoma umorni, gladni i žedni. Napokon dođu do jednog visokog hrasta, ispod kojeg je izvirala bistra studena voda. Oni sjedoše u gustu hladovinu kraj izvora. Izvadiše iz torbe hranu, što su naprosili od dobrih ljudi, pomoliše se Bogu i počeše jesti. Dok su jeli, opazi Masej suzu u Franjinu oku i upita ga začuđeno:

— A što plačeš brate Franjo?

— Plačem iz zahvalnosti prema Ocu nebeskom, koji nam je pripravio ovako izvrstan objed.

— Izvrstan objed! začudi se Masej i nehotice baci pogled na oskudno jelo, što su ga izvadili iz prosjačke torbe.

— Da! Izvrstan objed, potvrdi Franjo. Zamisli se malo brate, pa ćeš vidjeti, da je tako. Otac je nebeski znao odvijeka, da će jednog vrućeg ljetnog dana ovim putem proći dvoje njegove djece — umorni, gladni, žedni. I on je davno prije našeg rođenja otvorio ovaj izvor da se mi, kad ovuda prođemo, na njem okrijepimo i rashladimo. A kad je to bilo? Tko bi to znao!

Možda prije petsto — tisuću i više godina. Dakle vidiš brate, Otac je nebeski već onda mislio na nas.

— Isto je tako davno prije našeg rođenja razapeo ovdje gustu krošnju ovog stoljetnog hrasta, da se mi kad ovuda prođemo, u njegovoj hladovini odmorimo. A kako vidiš, dao nam je i hrane po dobrim ljudima. Pa kako da ne plačem brate, kad vidim toliku ljubav i brigu Oca nebeskog za nas, svoju djecu ...

Eto, tako je sv. Franjo bio zahvalan dragom Bogu. A sada evo, šta mi je o tom rekao jedan svećenik. — Kadgod unesem kantu ugljena u svoju sobu — veli mi on — sjetim se ove zgode iz života sv. Franje i upitam se: odakle ovaj ugljen? Odakle? To smo učili već u osnovnoj školi, naime da se je naša zemlja u pradavna vremena silno stezala, tresla i pucala ... Pritom su se cijele šume srušile duboko u zemlju i od njihova je drveta postao ugljen, pa odatle i ova moja kanta ugljena. A sve je to bilo po odredbi i zakonima Onoga »koji je stvorio zemlju i svojom mudrošću utemeljio krug zemaljski«.[3] Dakle već u ona pradavna vremena Otac je nebeski mislio na mene i spremio za mene ugljen, da se ogrijem kad mi bude zima. Hvala mu i slava na tome!

Onda mi je isti svećenik ispričao dirljivu zgodu iz običnog građanskog života, koju neću nikad zaboraviti. — Čitao sam u jednoj knjizi — veli mi on — članak pod čudnovatim naslovom »Molitva prije ručka, a bez ručka«. Jedan otac mnogobrojne obitelji — pisalo je u tom članku — izgubio namještenje. I naravski, glad je doskora pokucala na vrata njihove obitelji. I tako jednog dana skupila se djeca da ručaju, a mati nije imala baš ništa da stavi pred njih, ni kruha. Ipak im je sa suzom u očima rekla: »Draga djeco danas nemamo baš ništa jesti. Ali svejedno, mi ćemo ipak izmoliti svoju običnu molitvu prije jela, da se zahvalimo Bogu i na tome. Zna On šta radi!«

Kad čovjek ovo sluša, dođe mu i nehotice suza na oko. A kako je istom Ocu nebeskom bila draga ta molitva! Stoga je brzo pritekao u pomoć. Dok su oni još molili, pokuca netko na vrata i stigla je obilna pomoć od jednog poznanika. Dobili su hrane dovoljno za cijeli tjedan. A otac je još istog dana dobio namještenje, daleko bolje od onoga, što ga je izgubio.

Na koncu ispitajmo malo svoju savjest. Mi po svoj prilici nismo nikada ostali bez kruha svagdanjeg. Pa kako se zahvaljujemo Ocu nebeskom na njegovim darovima? Stoga odazovimo se pozivu sv. Majke Crkve, koja u svakoj misi ovako kliče: »U istinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo tebi Gospodine, sveti Oče svemogući vječni Bože, po Kristu Gospodinu našem!«

12

NITKO SE NIJE VRATIO!

Najozbiljnija, a u isto vrijeme vrlo spasonosna istina svete vjere svakako je ona o paklu. Pa ipak ima dosta ljudi, koji se rugaju toj istini i ovako govore: »Kakav pakao! To je samo smicalica, koju su popovi izumili, da prestraše ljude i rade s njima što hoće!« A kao glavni adut za tu tvrdnju služi im ona stara uzrečica: »Još se nitko nije odande vratio! Pa kako ti onda znadeš, da ima pakao?«

Mi ćemo taj njihov adut uzeti u ruke i malo ga razmotriti. Najprije ćemo postaviti pitanje: je li to dokaz da nema pakla, ako se nitko nije iz njega vratio? Evo, kako je na to pitanje odgovorio glasoviti bečki propovjednik O. Abel († 1926).

On je rođen i odrastao u Tirolu. Iz njegova sela vidi se kameniti gorski vrhunac imenom »Geisterspitze — Šiljak duhova«. Kad je Abel bio dječak, uvijek ga je vukla želja, da se jednom popne na taj Šiljak, koji zadire u oblake. Jednog dana nije mogao izdržati, pa se zaputi gore. Dok se je verao po kamenju, susrete ga poznati lugar i upita:

— Hej dečko, kud si pošao?

— Na Geisterspitze, odgovori Abel.

— Šta! Na onaj Šiljak? začudi se lugar. Pa jesi li ti poludio? Znaš li ti mali, da se nitko živ nije odande povratio! I lugar uze dječaka za ruku, pa ga odvede njegovim roditeljima.

Malom su se Abelu ove riječi duboko zasjekle u pamet. I kad je postao svećenik, opisao je ovu zgodu iz svoga djetinjstva u jednoj propovijedi o paklu i napravio ovaj zaključak: »Meni je lugar rekao, da se nitko živ nije odande vratio. Pa

je li to dokaz, da toga Šiljka uopće nema? Nipošto! Jer mi ga posve jasno vidimo iz naše doline. — Isto je tako i s paklom, završio je Abel. I ako se iz njega nije nitko vratio, iz toga nipošto ne slijedi, da ga nema, jer mi svojim razumom jasno uviđamo, da pakao mora biti.

Pogledajmo dakle, šta veli naš razum o toj istini svete vjere. — Bilo je to u Lionu za vrijeme velike francuske revolucije. Bezbožni Jakobinci krvavo su progonili katoličku Crkvu i sjekli glave na sve strane. Ali jedan im je svećenik — što se ono kaže — očitao dobru bukvicu. Kad su ga dovukli na sud, sudac se je odmah počeo rugati svetoj vjeri i cinički upita svećenika:

— Pope, vjeruješ li ti u pakao?

— Vjerujem čvrsto, odgovori svećenik.

— A imaš li dokaze za to? upita ga drugi Jakobinac, smijući se ironično.

— Imam, odgovori svećenik. Najbolji dokaz, da postoji pakao, jesu naši Jakobinci. Bože moj, koliko su nevine krvi oni prolili, a da ih za to nije stigla nikakva kazna ovdje na zemlji. A to bez kazne ne može i ne smije proći, ako ima pravedni Bog na nebu. A pošto Bog postoji, mora biti i mjesto, gdje će ih njegova pravda najoštrije kazniti. To mjesto zovemo paklom ...

Svaki čovjek, koji vjeruje u Boga, mora reći: tako je! Pakao mora biti, jer to traži vječna pravda Božja. Zato su svi narodi, štogod ih ima na zemlji: Grci i Rimljani — Asirci i Egipćani — Indijanci i Afrikanci — vjerovali i vjeruju, da ima pakao, ili Tartar, kako su to mjesto zvali stari Grci.

Naravski o mukama u paklu jedni su pisali ovako, drugi onako. Tako su na primjer Grci u svojim knjigama zapisali o frigijskom kralju Tantalu, da ga u Tartaru mori velika glad i žeđa, a pred njim na stolu izabrana jela s vodom i najboljim pićem. Ali čim pruži ruku, da dohvati to jelo, stol se u isti čas odmakne daleko od njega. — A okrutni vladar Sizif — prema zapisima starih Grka — mora u Tartaru gurati veliki kameni blok uzbrdo do visokog vrha. Ali čim ga teškom mukom dogura na vrh, kamen se velikom bukom sruši u dolinu. I tako kroz cijelu vječnost. — Dakle i poganski su Grci svojim zdravim razumom došli do spoznaje, da ima pakao.

Na koncu samo još jednu riječ. Mi smo na početku rekli, da je ona uzrečica »Nitko se nije odande vratio!« glavni dokaz onima, koji vele da nema pakla. Međutim ova je uzrečica iz temelja kriva, jer davno je došao k nama Onaj sveznajući, koji je stvorio nebo i zemlju. I On nam dovikuje u sv. evanđelju: »Ne bojte se onih, koji ubijaju tijelo a duše ne mogu ubiti. Nego bojte se Onoga, koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu — gdje njihov crv ne umire i oganj se ne gasi!«[1]

13

NAJBOLJI PRIJATELJ.

U Bosni je bio od davnine običaj, da se u svakoj crkvi kod večernjeg blagoslova moli »pet Očenaša na čast pet rana Isusovih«. Pritom su svi vjernici zajedno sa svećenikom držali raskriljene ruke poput Isusa na križu. — Toga sam se običaja živo sjetio, kad sam jednog dana razgovarao sa svojim prijateljem Nikicom, starim Bošnjakom, inače profesorom u sjemenišnoj gimnaziji na Šalati u Zagrebu. Umro je poodavno, pokoj mu duši!

On je uvijek nosio u džepu malo raspelce. Pa kad je došao u crkvu, klekao bi u svoju klupu — uvijek istu! — stavio to raspelo preda se i pobožno se molio. Ja sam ga često puta zatekao u takovoj molitvi. I jednog dana, kad smo izašli iz crkve, upitam ga:

— Zašto ti Nikice držiš pred sobom raspelo, kad se moliš?

— Zato, odgovori mi on, jer se najvolim moliti gledajući u raspetoga Isusa. Pritom izmolim onih naših starinskih »pet Očenaša na čast pet rana Isusovih« za svaku ranu jedan Očenaš! Kad to molim i gledam u raspelo, čini mi se da mi svaka ona rana šapće: »Pogledaj Nikica, koliko te ljubim!« A ja Isusu odgovorim sa sv. Ignacijem: »O dobri Isuse usliši me — U rane svoje sakrij me!«

I tako mi je stari profesor održao pravu propovijed o raspetome Isusu i njegovim ranama. A mi ćemo to sada potkrijepiti i riječima Božjim. — Sv. Pavao apostol veli u svojoj poslanici Hebrejima da krv Isusova »više jače od Abelove«.[1] A šta više sveti Pavle? Više one riječi Isusove: »Nema veće ljubavi od ove,

da tko položi svoj život za prijatelje svoje«.[2] A to je Sin Božji učinio za svakoga od nas, jer on je — kako veli prorok — »proboden za naše grijehe i satrt radi naših opačina«.[3] Dakle viču nam one rane Isusove, da nas Bog ljubi upravo neshvatljivom ljubavi.

Stoga su se sveci i pravednici Božji u jatima kupili oko Isusova križa, jer se nisu mogli nikada dosta nadiviti čudesnoj ljubavi Božjoj, koja poput sunca blista sa križa. Ali ne samo sveci, nego i bezbrojni drugi ljudi, pa i oni, koji su bili daleko od križa Isusova. Da navedemo samo jednog od njih.

Pučki pisac i biskup Augustin Egger († 1906) pripovijeda u svojoj knjizi »Žrtva sv. mise« o jednom mladom časniku, kojega su pobožni roditelji vrlo brižno i kršćanski odgojili. Ali kasnije u vrtlogu života izgubi vjeru i postade veliki grešnik — bludnik, psovač i rasipnik. Jednoga dana pao je s konja i teško se ozlijedio. Naravski odmah su ga prebacili u bolnicu. Ali uza sve nastojanje liječnika nastupile su komplikacije i stvar je postala veoma ozbiljna. Radilo se o životu ili smrti.

A njega je u bolnici posluživao jedan mladi vojnik, ili kako se je to onda govorilo, njegov »momak«, inače vrlo dobar seoski mladić, kršćanin od glave do pete. Njemu je bilo žao mladoga gospodina, zato mu je više puta spominjao sv. sakramente i molio ga, da se ispovjedi i pomiri s Bogom. Ali bolesnik nije htio o tome ništa ni da čuje. Ipak »momak« nije mirovao, nego je smišljao, kako bi to najzgodnije izveo. I tako jednog jutra uniđe k bolesniku pa mu reče:

— Gospodine došao je neki čovjek i želi da vas vidi. On veli, da vam je najbolji prijatelj još od djetinjstva.

— Dobro, uvedi ga, odgovori bolesnik. — Vojnik izađe i malo zatim vrati se noseći u rukama poveliko raspelo i reče bolesniku:

— Evo gospodine, ovo je tvoj najbolji prijatelj. Jer nitko se do sada nije dao iz ljubavi prema tebi do krvi bičevati, trnjem okruniti i razapeti na križ. A evo, ovaj je prolio i zadnju kap krvi za tvoje spasenje ... I vojnik ostavi raspelo na stoliću kraj kreveta pa izađe.

Kad je bolesnik ostao sam, uze i nehotice križ u ruke, pa poče iz bliza promatrati Isusa raspetoga. Dugo je gledao onu

pognutu glavu i na njoj krunu od oštrog trnja. Onda je poput Tome stavio prst u ranu na grudima Isusovim. Isto je tako opipao strašne čavle na Kristovim rukama i nogama ...

Dok je tako promatrao propetoga Isusa, sjeti se Božjih riječi što ih je još kao dječak slušao u propovijedima: »Može li mati zaboraviti svoje dijete? — pita nas Bog po svome proroku i ovako nastavlja: Pa ako i ona zaboravi svoje dijete, ja tebe neću zaboraviti, jer sam te u svoje ruke upisao!«[4] Istom mu sada postadoše jasne ove riječi. Jer njega je Spasitelj zaista onim čavlima upisao u svoje ruke, i te mu rane ne daju, da ga ikad zaboravi.

Led je bio probijen. Griješnom mladiću postade odjednom jasno, da mu je Isus zaista najveći i najbolji prijatelj, koji ga neće nikad napustiti, makar ga i cijeli svijet ostavio i zaboravio. — Još istog dana se je pomirio s dragim Bogom, a Bog mu je iza kratkog vremena povratio i tjelesno zdravlje.

Ovakovim i sličnim primjerima upravo vrvi povijest Crkve i pravednika Božjih. Pođi i ti za njima, pa često — poput Nikice — klekni pred Isusov križ i zamoli raspetog Spasitelja, da svojom ljubavi sa križa privuče k sebi i tvoje nemirno, a možda ojađeno i rasplakano srce.

14

NAJSIGURNIJI PUT U NEBO.

U sv. evanđelju veli naš božanski Spasitelj: »Učite se od mene, jer sam blaga i ponizna Srca!«[1] Na ove riječi Isusove dovikuje nam sv. Augustin:

— Čuj kršćanine, šta ti poručuje Sin Božji! Poziva te da budeš poput njega ponizan. Jer nije on došao s neba na ovu zemlju, da te nauči, kako se stvaraju zvijezde i kako se upravlja mašinom svemira. Ni da ti pokaže, kako se pretvara voda u vino, ili kako se uskrisuju mrtvi i tvore druga čudesa. Ne, ne, ne! Nego je došao, da nam pokaže put iskrene i prave poniznosti. Jer ništa ti ne bi koristilo, kad bi tvorio i najveća čudesa, a ne bi bio ponizan. To nas On uči na svakoj stranici sv. evanđelja. Tako je na primjer jednom zgodom rekao svojim apostolima: »Zaista vam kažem: ako ne budete — ponizni — kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko«.[2] A njegovi apostoli, puni Duha svetoga pišu: »Bog se oholima protivi, a poniznima daje milost«.[3] Dakle poniznost je onaj put milosti, koji vodi u nebo.

Eto, zato nam Isus dovikuje: »Učite se od mene, jer sam blaga i ponizna Srca!« kao da u njegovu Srcu nema nikakve druge kreposti osim poniznosti. — Ali Spasitelj nas nije učio samo riječima, da budemo ponizni, nego i cijelim svojim životom. Jer njegov život, od kolijevke do groba, nije bio ništa drugo nego neprekidna poniznost.

Duboko se je ponizio u Betlehemu, kad je — on Bog! — postao malo i siromašno ljudsko dijete. Ostao je ponizan u kućici nazaretskoj kad — on Sin Božji! — godinama i godinama sluša jednog tesara i siromašnu Djevicu nazaretsku. A kad je

nastupio kao javni Učitelj, okružio se je priprostim ribarima i siromasima. Ali najdublje se je ponizio na Kalvariji, kad je dozvolio, da ga poput zločinca razapnu među dva razbojnika. Evo kako sv. Pavao apostol opisuje tu poniznost Isusova života:

— Premda je bio jednak Bogu — veli Pavao — ipak je uzeo oblik sluge i u svom životu nađe se kao čovjek. Ponizio je sama sebe i postao poslušan do smrti, do smrti na križu. — Onda ovako nastavlja: zato ga je i Bog uzvisio i dao mu ime, koje je nad svako drugo ime, da se u ime Isusovo pokloni svako koljeno, i onih koji su na nebu, i onih koji su na zemlji«.[4]

Dakle prema riječima sv. Pisma poniznost je bila Kristov put do pobjede i slave. A to mora biti i naš put u slavu nebesku, jer Spasitelj veli: »Tko se ponizi, bit će uzvišen«.[5] Sve su ovo dobro znali sveci i pravednici Božji. Stoga nije nikakvo čudo, da su svi od reda upirali svoj pogled u poniznoga Isusa, te išli za njegovim primjerom. Da spomenemo samo jednoga od njih. Bio je to poljski kraljević sv. Kazimir († 1484).

On je redovito pohađao siromahe, bolesnike i sve druge patnike, da ih tješi u njihovim jadima i nevoljama. Kad su to opazili kraljevi dvorjanici, počeli su mrmljati i govoriti:

— Ne pristoji se kraljevu sinu, da se druži s najnižim građanskim ološem! — Ali im je sveti princ spremno odgovorio:

— Otvorite evanđelje, pa ćete vidjeti, da je Isus najradije boravio među siromasima, bolesnicima, nepismenim ribarima, prezrenim carinicima i drugim ljudima iz najnižih staleža. Pa ako to nije bilo ispod časti Sinu Božjemu, kako možete reći, da se to ne pristoji sinu zemaljskoga kralja, koji je prema Bogu prah i pepeo kao i svaki drugi čovjek. — I princ je nastavio svoj put za poniznim Isusom, te postade veliki svetac Kristove Crkve i ponos poljskoga naroda.

Sličnih i još ljepših primjera duboke poniznosti puni su životopisi svetaca i pravednika Božjih. Svi su oni, idući za poniznim Isusom, ostali pobjednici u životnoj borbi i tako došli u slavu nebesku, jer davno je rekao Duh sveti: »Ponizne duše diže Bog u visinu«.[6]

15

NAJLJEPŠI BUKET.

Sveta nas Crkva poziva, da se svaki dan zahvaljujemo Bogu na primljenim darovima i milostima. Stoga u svakoj sv. misi pjeva ili moli one veličanstvene riječi: »U istinu je dostojno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svagdje zahvaljujemo tebi Gospodine, sveti Oče svemoguće vječni Bože!« A na to nas poziva i Duh sveti skoro na svakoj stranici sv. Pisma i dovikuje nam po sv. apostolu Pavlu: »Zahvalni budite!«[1]

Ovom pozivu Duha svetoga i Kristove Crkve spremno su se odazivali sveci Božji i svi ostali pravednici. A to sigurno i mi činimo zahvaljujući Bogu kod jela, poslije sv. pričesti, iza sretno obavljenih poslova ili uspjele operacije itd.

Ali imade zgoda u našem životu, kad se na posebni način moramo zahvaliti Ocu nebeskom. Takova je zgoda zadnji dan u godini. Zato se toga dana u svim crkvama širom svijeta obavljaju svečane zahvalnice za sve milosti i darove, što smo ih u prošloj godini primili iz Božje ruke. Pa da tu godišnju zahvalu što bolje obavimo evo jedne krasne legende, koju čitamo u analima starih egipatskih pustinjaka.

Jedan je pobožni pustinjak u svim zgodama svoga života — prije i poslije objeda, u radosti i u žalosti, u zdravlju i bolesti — običavao od svega srca uzdahnuti: »Deo gratias! — Bogu hvala!« Tako je činio iz dana u dan, iz godine u godinu, kroz cijeli svoj život. I zadnja mu je riječ prije smrti bila: »Deo gratias!«

A kako je to bilo drago Ocu nebeskom, pokazalo se odmah iza njegove smrti, jer evo šta piše dalje u spomenutim analima. Na njegovu grobu niklo je mnogo prekrasnog mirisnog cvijeća. Pustinjaci se tome veoma začudiše, jer nitko ga nije tu posadio. A kad su malo bolje pogledali, vidjeli su na svakom cvijetu zlatnim slovima napisano »Deo gratias! — Bogu hvala!« A jedan je mladi pustinjak od toga cvijeća složio prekrasan buket i stavio ga u crkvu pred oltar ...

Na našem grobu neće po svoj prilici niknuti takovo čudesno cvijeće. Ali mi toga nećemo ni čekati, jer možemo svaki dan, osobito na koncu godine sastaviti takav buket i darovati Ocu nebeskom. Evo kako.

Sveta nas vjera uči, da je svaki zalogaj kruha, svaka zraka sunca, svaki kucaj srca, svaka ispovijed i pričest, svaka sv. misa ... dar Božji, jer sve to dolazi »odozgo, od Oca zvijezda« kako veli sv. Pismo.[2] A da ne spominjemo posebne, možda velike milosti, što si ih kroz godinu dana primio od Oca nebeskog. Možda te je čudesnim načinom spasio od tamnice ili smrti — možda ti je proti svakom očekivanju našao dobro namještenje ili pomogao kod ispita ...

Dakle Bog nas je kroz cijelu godinu upravo obasipao svojim milostima kao mirisnim cvijećem s neba. Stoga na koncu godine pokupi to cvijeće i na svaki cvijet napiši »Deo gratias! — Bogu hvala!« Pa od toga, poput onog mladog pustinjaka, sastavi buket i stavi ga pred oltar kao najljepši novogodišnji dar Ocu nebeskom.

Nego možda će sada netko reći: »Vi govorite samo o cvijeću. A zaboravljate, da je kroz godinu dana bilo i dosta trnja u mom životu«. — Točno tako je! Bilo je i trnja. Ali i to trnje poslo nam je Otac nebeski iz ljubavi, da nas očuva od grijeha i učvrsti u dobru, te tako spasi, jer evo šta nam dovikuje Duh sveti: »Sine moj! Ne kloni duhom, kad te Bog kara, jer koga Gospodin ljubi, toga i kara!«[3]

Stoga napiši i na tome trnju »Bogu hvala!« I zapamti dobro, da će mu ta zahvala biti draža od svih drugih. Jer s pravom vele sveci Božji, da je Ocu nebeskom milije, kad mu rekneš jedno »Hvala!« na trnju, nego tisuću hvala na ružama.

I kad si tako sastavio buket od mirisnog cvijeća, pomiješanog s trnjem, predaj ga Ocu nebeskom. A njemu će, kao i svakom drugom ocu, biti draga ta kita cvijeća, darovanog od njegova zahvalnog djeteta. A taj će buket biti ujedno najbolja molitva i preporuka za nove milosti i darove.

16

POLUDIO OD LJUBAVI!

Jednom davno, još prije prvog svjetskog rata, razgovarao sam s jednim starim kadijom, inače mojim dobrim prijateljem. Kadije su, kako je poznato, muslimanski sudci koji sude muslimanima po šerijatu, to jest po zakonima njihove svete knjige Kur'an. To su školovani ljudi i redovito vrlo inteligentni. Usput moramo spomenuti, da muslimani čvrsto vjeruju u jednoga Boga, u pravdu Božju i život vječni. — Dakle u prijateljskom razgovoru, naravski uz crnu kavu, upita me kadija:

— Ono vi kršćani učite, da se je u Betlehemu rodio Bog?

— Tako je! potvrdim ja.

— Pa kako to može biti! začudi se kadija. Bog je odvijeka i ne treba istom da se rodi. — Isto tako vi učite, da je na križu umro Bog. A kako će on umrijeti, kad je vječan i besmrtan?

Ova kadijina pitanja potpuno su na mjestu, kako ćemo malo poslije vidjeti. A sada čujmo šta piše sv. Pavao apostol u svojoj poslanici Rimljanima: »Bog nije poštedio vlastitoga Sina — veli Pavao — već ga je predao za sve nas!«[1] A sam Spasitelj kaže: »Bog je tako ljubio svijet, da je dao svoga jedinorođenoga Sina!«[2]

Dakle Bog je svakako htio, da nas njegov Sin spasi od vječne propasti i pruži Božjoj pravdi otkupninu za naše grijehe. Ali kako će to njegov Sin učiniti, kad nema tijela da ga za nas žrtvuje — ni krvi da ju za nas prolije — ni ljudskih očiju da plače za naše grijehe — ni ljudskog srca, da ga dadne probosti iz ljubavi prema nama.

Stoga se On najdublje ponizuje, ostavlja svoje nebesko prijestolje i rađa se u Betlehemu kao čovjek, ili kako veli sv. Pismo »uzima oblik sluge«[3] samo da može za naše spasenje trpjeti i umrijeti. — U tom se krije tolika ljubav, da čovjeku staje pamet, kada o tom razmišlja. Stoga se mi onim pitanjima moga kadije ništa ne čudimo, jer i sam Duh sveti veli u sv. Pismu da Kristova ljubav »nadilazi svaku spoznaju«.[4]

A da nam se ta ljubav usiječe što dublje u srce, poslušajmo jednu zgodu iz života sv. Gerarda Majelle († 1775). — On je bio brat lajik u Družbi Redemptorista. Jedne je večeri za vrijeme božićnih blagdana morao urediti i pomesti crkvu. A u crkvi je na jednom oltaru bio napravljen »Betlehem« to jest štalica s Malim Isusom u jaslicama. A kraj jaslica Josip i Marija, pastiri i kraljevi s istoka.

Svetac je čisteći crkvu svaki čas bacio pogled na Maloga Isusa u jaslicama, i ljubezno mu se nasmiješio. Na koncu nije mogao odoljeti srcu, pa poče Malom Isusu dobacivati poljupce kao znak koliko ga ljubi ... Kad se to nekoliko puta opetovalo, šapne mu Isus iz jaslica:

— Nemoj ludovati Gerarde! ... Ali mu svetac odmah odgovori:

— Ako ja ludujem Isuse, onda ti luduješ puno više, kad si se mogao toliko zaljubiti u ovako bijedno stvorenje kao što sam ja, pa si iz ljubavi prema meni ostavio nebo i postao malo ljudsko dijete, samo da možeš za moje spasenje trpjeti i umrijeti.

Ovo čitamo u životopisu sv. Gerarda. Možda je to samo pobožna legenda, koju je oko toga sveca iskitila mašta pobožnih pjesnika. Ali evo šta veli, nitko drugi nego sv. Augustin, najveći veleum sv. Crkve: »Kad čovjek promatra, šta je sve Sin Božji učinio za naše spasenje, izgleda mu da je Bog poludio od ljubavi prema nama«. A sam Duh sveti veli po sv. apostolu Pavlu da je razapeti Krist »Židovima sablazan, a narodima l u d o s t«.[5]

Stoga pravda traži da i mi ljubimo Boga svim srcem i nada sve. Zato nam dovikuje sv. Ivan apostol: »Ljubimo Boga, jer je Bog prvi ljubio nas!«[6]

17

NAJVEĆI DAR.

Dragi nam Bog dijeli svaki dan bezbrojne milosti i darove. Jer svaka zraka sunca, svaki zalogaj kruha, svaki udisaj zraka, svaki kucaj srca — sve su to darovi Božji! Čovjek je upravo zatrpan tim darovima.

Stoga nam se i nehotice nameće pitanje: koji je najveći dar Božji, da mu se na njem i najviše zahvaljujemo? Neka nam na to pitanje odgovori slavni engleski kardinal i svestrani pisac Ivan Newman († 1890). On je rođen i odgojen u anglikanskoj crkvi. Iza svršene teologije bio je anglikanski pastor i najčuveniji propovjednik u cijeloj Engleskoj. U svojoj karijeri dotjerao je do arciđakona i primao sjajni dohodak od 100 tisuća funti godišnje. — Ovdje moramo spomenuti, da anglikanci ne vjeruju u presv. Oltarski Sakramenat i nemaju sv. pričesti.

Newman je u svojoj 44. godini stupio u krilo katoličke Crkve. Kad se je pročulo u Engleskoj, da će taj glasoviti propovjednik i pisac postati katolik, uzbunila se je cijela anglikanska javnost. Svi su skočili, da ga odvrate od toga koraka. I tako jednog dana reče mu jedan od njegovih najboljih prijatelja:

— Ivane, promisli dobro šta radiš! Ako postaneš katolik, izgubit ćeš kraljevski dohodak od 100 tisuća funti! Ali mu Newman spremno odgovori:

— Reci mi dragi prijatelju, šta je 100 tisuća funti prema jednoj jedinoj sv. pričesti? Ništa! — I Newman se je odrekao »kraljevskog dohotka« pa stupio u katoličku Crkvu, da može primati Spasitelja u sv. pričesti. Kasnije postade biskup i na koncu kardinal.

Eto dakle, koji je najveći dar Božji ovdje na zemlji: sveta pričest! Jer svi su ostali darovi Božji njegova stvorenja, a u sv. pričesti daruje nam Bog samoga sebe. Od toga dara nema i ne može biti većega na nebu i na zemlji. To je jasno svakom čovjeku. Stoga se na tom daru moramo i najviše zahvaljivati Gospodinu Bogu. Ako igdje, ovdje vrijedi ona riječ Duha svetoga: »Zahvalni budite, jer to je volja Božja!«[1]

Sve su ovo dobro znali sveci Božji. Stoga su časove iza sv. pričesti provodili u najponiznijem zahvaljivanju. Sjetimo se na primjer sv. Alojzija († 1590). On se je — prema kanonskim odredbama onoga vremena — mogao samo jedanput u sedmici pričestiti, i to nedjeljom. Zato je sedmicu razdijelio na dva dijela. Tri se je dana pripravljao, a tri dana zahvaljivao Bogu na sv. pričesti. A samu nedjelju proveo je u dubokoj sabranosti i razgovoru sa Spasiteljem.

Stoga nije nikakvo čudo, da je postao anđeo u ljudskom tijelu, jer davno su rekli sveci Božji, da je zahvalnost najbolja preporuka za nove milosti i darove Božje. Zato Crkva na njegovu svetkovinu ovako moli u sv. misi: »Udijeli nam Gospodine, da ustrajemo uvijek u zahvaljivanju, slijedeći primjer onoga, kojeg danas slavimo«.

Ali ovu istinu razumiju vrlo dobro i ostali pravi kršćani. Da spomenem samo jednu zgodicu iz svoga života. Godine 1924. proveo sam ljeto na Palama više Sarajeva. Odsjeo sam u domu časnih sestara. A bila je tu na odmoru i jedna gospođa, žena školovana i vrlo inteligentna. Ona je svaki dan slušala sv. misu u kućnoj kapelici, a nekoliko puta u tjednu primila i sv. pričest. Iza sv. mise bio je uvijek zajednički zajutrak na kućnoj terasi. I ona je svaki put, kad se je pod misom pričestila, prije zajutarka pristupila k meni, poljubila me u ruku i rekla: »Velečasni, hvala vam na Isusu u sv. pričesti!«

Evo, ova je žena dobro razumjela, koliki je dar sv. pričest. Zato se na tom daru zahvaljuje ne samo Bogu, nego i onoj grješnoj ruci, po kojoj je primila taj Božji dar.

Stoga se kod svake sv. pričesti malo zamislimo i upitajmo se: tko nam je to kao gost došao u posjet? Kad je Bl. Gospa pohodila svoju rodicu sv. Elizabetu, Elizabeta je sva izvan sebe od čuđenja »jakim glasom zavapila: odakle meni ta milost, da

Majka moga Gospodina dolazi k meni!«[2] A eto, u sv. pričesti dolazi k nama ne Majka, nego sam Gospodin glavom!

Stoga mu se od svega srca zahvali i iznesi mu tada sve svoje potrebe. To je najzgodniji čas, da isprosimo od Oca nebeskog sve, štogod trebamo za dušu i za tijelo, jer veli sv. Pavao apostol: Ako nam je dao Sina svoga »kako nam neće s njim i sve ostalo darovati!«[3]

18

PUCAJU OKOVI!

U Djelima apostolskim čitamo, kako je kralj Herod uhvatio sv. Petra apostola i »bacio ga u tamnicu, te predao četverostrukoj straži, da ga čuvaju. Jedne noći spavao je Petar među dvojicom vojnika, okovan u dvoje verige. A stražari su pred vratima čuvali tamnicu. Najednom obasja sobu svjetlost i pojavi se anđeo Gospodnji, udari Petra u rebra i reče mu: ustani brzo! I spadoše mu verige s ruku ... Onda ga anđeo izvede u dvorište do željeznih vrata, koja vode u grad. I vrata se sama od sebe otvoriše«. Sada Petar brzo izađe, a anđela nestade.[1]

U ovoj zgodi ima mnogo čudesnih stvari. Na primjer: ona nebeska svjetlost u tamničkoj ćeliji — pojava Božjeg anđela — nerazumljiva letargija onih stražara — željezna vrata, koja se sama od sebe otvoriše ... Ali nas ovdje zanimaju samo verige sv. Petra, koje na jednu riječ Božjeg anđela popucaše i spadoše s njega. Jer to se čudo Božje opetuje svaki dan, bezbroj puta u sv. Crkvi. Evo kako.

Vidio sam davno jednu zanimljivu sliku. Na slici ispovjedaonica, u kojoj sjedi svećenik. Pred njim kleči krasan mladić i skrušeno se ispovijeda. A ruke i noge toga mladića okovane teškim lancima. Međutim, kad je svećenik digao ruku, da mu u ime Isusovo oprosti grijehe, lanci počeše pucati i padati s njega. Kad je ispovijed bila gotova, mladić ustade posve slobodan, a lanci ostadoše u ispovjedaonici.

Ovo je samo fantazija toga slikara. Ali u toj se fantaziji krije velika istina Božja, jer sâm Duh sveti kaže po apostolu Pavlu da grešnici »upadaju u zamku đavolsku — to jest u njegova gvožđa. I đavo ih drži u ropstvu, pa oni vrše njegovu

volju«.[2] I nitko nas iz tih okova ne može osloboditi, nego jedino Isus u skrušenoj ispovijedi.

Stoga se moramo od svega srca uvijek zahvaljivati milosrdnom Spasitelju, što je ustanovio sakramenat sv. ispovijedi. Neka nas na tu zahvalnost još više potakne jedna zgoda iz života slavnog španjolskog admirala Don Juana Austrijskog.

On je godine 1571. odnio sjajnu pobjedu nad turskom mornaricom kod Lepanta. Tom zgodom oslobodio je desetak tisuća kršćanskih robova, koji su veslali na turskim galijama, a noge su im bile prikovane teškim lancima za lađu, da ne mogu uteći.

Kad su se ti oslobođeni kršćani vratili svojim kućama, dogovore se, da će se zajednički i javno zahvaliti Bogu, što su izbavljeni iz ropstva. I tako jednog dana krene velika procesija u crkvu Majke Božje Loretske. Na čelu procesije stupao je sam Don Juan, a za njim nepregledna povorka oslobođenih robova. Svaki je od njih nosio u rukama lance, kojima je bio prikovan za galiju, da ga ti lanci potaknu na što veću zahvalnost prema dragom Bogu.

Kad su došli u crkvu zapjevaše svečani »Tebe Boga hvalimo!« A iza službe Božje ostaviše u crkvi one lance kao trajni znak svoje zahvalnosti Bogu i Majci Božjoj.

Pođimo i mi za njihovim primjerom, pa se uvijek zahvaljujmo Isusu, što je u svom velikom milosrđu ustanovio sakramenat sv. ispovijedi. A najbolja će mu zahvala biti, ako svoju ispovijed uvijek obavljamo s velikim pokajanjem i čvrstom odlukom, da ćemo se njegovom pomoću popraviti. Onda ćemo iza svake ispovijedi moći s prorokom Davidom uskliknuti: »Duša je naša poput ptice izbavljena iz zamke. Zamka je pukla i mi umakosmo!«[3]

19

SLIKE U ŠKOLI.

Kad učitelj u školi rastumači djeci koju stvar, recimo gdje žive Eskimi, kako se odijevaju, čim se hrane, kakvi su im stanovi, pokaže im nekoliko slika iz života Eskima. I djeca, gledajući te slike, odmah sve bolje razumiju i upamte. Isto tako postupa, kad im opisuje bilje i drveće, koje ne raste kod nas. A kad im tumači kretanje zemlje oko sunca, donese posebni aparat, na kojem djeca mogu zorno gledati, kako se zemlja vrti oko sunca.

Slično radi i sveta majka Crkva. I ona, kad nam rastumači koji nauk Božji, recimo one riječi Isusove: »Blaženi koji su čista srca, jer će oni Boga gledati«[1] odmah upire prstom u žive slike svetaca Božjih, u sv. Janju — sv. Alojzija — sv. Antuna Padovanskog — sv. Male Tereziju i stotine drugih, koji su bili od tijela i krvi kao i mi, i morali se boriti proti istim napastima. Ali su budno pazili na svoje oči, uši i ostala sjetila, pa su uz pomoć Božju ostali pobjednici nad svojim tijelom i sačuvali čisto srce.

Ili kad nam tumači one riječi Isusove: »Učite se od mene, jer sam blaga i ponizna srca, i naći ćete mir svojim dušama«[2] opet nam pokazuje žive slike svetaca Božjih, sv. Pavla — Jeronima — Franje Saleškog i mnoge druge, koji su po svojoj naravi bili ljuti kao risovi. Ali su svagdanjim vježbanjem i ustrajnom molitvom postali uzor blagosti i krotkosti.

Eto, zato Crkva slavi svece Božje, da nam oni svojim životom pokažu put, koji vodi u nebo. Stoga odazovi se pozivu sv. Crkve, pa rado slušaj i čitaj zgode iz života svetaca Božjih.

Od kolike je koristi ovo čitanje, mogli bismo pokazati s tisuću primjera. Ali da ne duljimo, spomenut ćemo samo dva.

Sv. Augustin spominje u svojim »Ispovijestima« dva vojnika, koji su bili u carevoj gardi. Jednog dana pođoše oni na šetnju. Tako šetajući otkriju duboko u šumi ćeliju nekog pustinjaka, koji je tu, daleko od svijeta činio pokoru i molio se Bogu. Kad su unišli u ćeliju, ne nađoše nikoga. Ali su na stolu vidjeli otvorenu knjigu, bio je to životopis sv. Antuna pustinjaka, napisan od sv. Atanasija biskupa.

Oni počeše iz znatiželjnosti čitati. Ali već iza dvije-tri stranice postade im knjiga izvanredno zanimljiva. I tako su čitali dalje ... Na koncu odlučiše — naravski bila je to milost Božja! — da će poći za primjerom sv. Antuna i posve se odreći svijeta, te služiti jedino Bogu. To su i učinili.

Sv. Augustin piše, da mu je sve to pripovijedao njihov drug u službi Poncijan, koji je zajedno s njima pošao na tu šetnju, ali nije išao tako daleko, nego se je sa još jednim vojnikom zadržao na početku šume. Augustin veli, kako je to i za njega bio veliki poticaj, da učini zadnji korak i odlučno prekine sa svojim griješnim životom, pa služi jedino Bogu. Eto, kakva čudesa čine one žive slike svetaca Božjih.

A sada evo šta čitamo u životopisu sv. Ignacija Lojolskog († 1556). On je služio kao časnik u španjolskoj vojsci i vodio potpuno svjetski život, ne misleći mnogo na spasenje svoje duše. U jednoj bitci bio je ranjen i prevezen u bolnicu. Tu je zatražio, da mu donesu kakav roman ili knjigu pjesama, da se malo zabavi u krevetu. Ali oni mu dadoše životopise svetaca, jer momentano nisu imali druge knjige.

I tako on poče od dosade listati tu knjigu. Ali već iza nekoliko stranica pobudi se u njegovu srcu živo zanimanje za te Božje velikane. Njemu kao vojniku od zanata najviše je imponirala njihova odlučna borba proti naopakim strastima ljudskog tijela i duha. Na koncu odluči i on, da će poći za njihovim primjerom i junački se boriti proti neprijateljima svoga vječnog spasenja. Kasnije postade svećenik i utemeljitelj isusovačkog Reda, kojem je — opet kao vojnik! — dao ime »Isusova Kompanija — Družba Isusova«.

Stoga čitajmo rado životopise svetaca Božjih i — što je glavno! — nastojmo da ih bar izdaleka nasljedujemo. Onda ćemo zavrijediti, da jednom zajedno s njima zapjevamo u nebu onu veličanstvenu pjesmu iz knjige Otkrivenja, koja se čita u misi na blagdan Svih Svetih: »Spasenje Bogu našemu, koji sjedi na prijestolju! Blagoslov i slava, mudrost i hvala, čast i moć Bogu našemu u vijeke vjekova. Amen!«[3]

20

PRAVI I KRIVI ASPIRINI.

Jedna dobra i pobožna katolička djevojka ležala teško bolesna. Već je primila sv. sakramente i spremila se na smrt. Jednog dana izmjeri joj liječnik temperaturu i nađe preko 40 stupnjeva. Stoga je odmah otišao osobno u apoteku i donio kutijicu aspirina. Ona je to uzimala po njegovoj uputi i temperatura je još istog dana spala. Kad ju je liječnik iza nekoliko dana posjetio, ona mu se zahvali na trudu a onda mu reče:

— Doktore, ja ću svakako doskora umrijeti, jer od ove se bolesti ne ozdravlja. I čvrsto se nadam, da ću doći dragom Bogu u nebo, ali naravski kroz čistilište. A u čistilištu nema ni apoteke ni aspirina, nego valja ustrpljivo podnositi muke do Božje volje. Stoga niste se trebali truditi i donositi aspirine, jer ja se moram već sada vježbati u toj ustrpljivosti i tako spremati za čistilište.

Ne znamo, šta je na to liječnik odgovorio. Ali mi ćemo se malo zaustaviti kod riječi ove djevojke, jer ona je u šaljivom tonu rekla vrlo ozbiljnu istinu svete vjere. Naime vjera nas uči, da ima čistilište, gdje pravedne duše moraju trpjeti, da se u tim mukama potpuno očiste od svake hrđe grijeha »kao što se zlato čisti u peći«.[1] Isto tako uči nas sveta vjera, da te duše ne mogu same sebi pomoći, ili kako reče ta djevojka, da u čistilištu nema ni apoteke ni aspirina, nego valja trpjeti — prema riječima Isusovim — »dok ne platiš i posljednju paru« svoga duga Božjoj pravdi.[2]

Ali s druge strane uči nas sv. vjera, da u Kristovoj Crkvi ovdje na zemlji ima puno »aspirina« što ih mi možemo poslati

dragim dušama u čistilištu, kadgod hoćemo i kolikogod hoćemo. A to su: pobožne molitve, oprosti, post milostinja i druga dobra djela, u prvom redu žrtva sv. mise.

Sve je to svakome od nas dobro poznato. Ali čini se, da mnogim vjernicima nije poznato, kako ima i patvorenih »aspirina« koji dušama u čistilištu ama baš ništa ne pomažu. Ima više takovih patvorina, mi ćemo pogledati samo jednu. A da nam ova patvorina bude jasnija, uzet ćemo jednu usporedbu.

Neki siromah ležao bolestan u svojoj sobici, bez njege i krepke hrane, fale mu ljekovi, topla perina i još mnogo toga. Jednog dana posjeti ga neki od njegovih poznanika, prilično imućan čovjek. I mjesto da mu udijeli koji dinar, donese mu veliki buket cvijeća i ništa drugo! Šta velite za ovog čovjeka i njegovo cvijeće? Svaki će od nas reći, da je onaj buket prava ironija i ruganje onom siromahu, jer njemu treba hrane, ljekova i koji dinar, a ne buketi cvijeća.

Slično se vladaju i mnogi vjernici prema svojim dragim pokojnicima. Kite im grobove skupocjenim vijencima i pale na stotine svijeća, na što potroše prilične svote. A pritom mnogi zaboravljaju, da se mole i dijele milostinju, da prikazuju sv. misu i čine druga dobra djela za pokoj njihovih duša. Ruku na srce! Zar to nije isto takova ironija kakvu je učinio onaj bogataš prema onom bolesnom siromahu? Jer duše u čistilištu nemaju baš nikakve koristi od onog cvijeća, njima mogu pomoći samo naša dobra djela.

Naravski, iz toga ne slijedi, da ne treba u redu držati grobove svojih pokojnika, jer to od nas traži pietet i ljubav prema njima. Ali ne smijemo ostati samo kod toga i trošiti novac samo za to, jer u tom slučaju bili bi to patvoreni »aspirini« i ništa drugo. Stoga čujmo, šta nam poručuju i predlažu drage duše u čistilištu.

Čitao sam davno u jednoj knjizi o nekom mladiću i djevojci, koji su bili zaručeni. Mladić je svakog dana donosio zaručnici buket prekrasnog cvijeća. Jednog dana upita ga zaručnica:

— Reci mi po duši, koliko trošiš svaki dan za ovo cvijeće?

— Tri tisuće dinara, odgovori on, a kojiput i više.

— Dobro, odgovori ona. Do našeg vjenčanja ima ravno još 30 dana. Dakle potrošio bi još 90 tisuća. Molim te, da mi mjesto cvijeća dadneš taj novac ... Zaručnik ju začuđeno pogleda. Ali ne reče ništa, nego joj sutradan donese sto tisuća. A ona će mu:

— Znaš li, šta ću učiniti s tim novcem? Podijelit ću siromasima i moliti Spasitelja, da blagoslovi naš brak. A on će to sigurno i učiniti, jer taj novac dat ćemo zapravo njemu, pošto on veli u evanđelju: »Štogod ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili«.[3] A od onih buketa nemamo koristi ni ja ni ti.

Tako ova zaručnica. A to isto predlažu nam i drage duše iz čistilišta, naime da ne trošimo previše za vijence i svijeće na njihovim grobovima, jer to im ništa ne koristi. Nego da dobar dio toga novca podijelimo siromasima i dadnemo služiti sv. mise za pokoj njihovih duša. To će im biti najdraži i najkorisniji vijenac. A od toga ćemo i mi imati veliku korist, jer te će duše postati naši najbolji prijatelji, koji će se bez prestanka moliti pred prijestoljem Božjim za nas. Na to nas potiče i naš božanski Spasitelj, koji veli u sv. evanđelju: »Stecite sebi prijatelje ništetnim novcem, da vas kad umrete, prime u vječne stanove«.[4]

21

ZAŠTO PREZIREŠ DOBROTU BOŽJU!

Bilo je to prije pedesetak godina u jednoj maloj bosanskoj varošici. Jednog dana po podne uze župnik štap u ruke i pođe na šetnju. Usput sretne mjesnog trgovčića Jozu, koji mu se priključi i tako nastave šetnju u dvoje.

Jozo je bio doduše katolik, ali više po imenu nego svojim životom. U crkvu je dolazio samo na velike blagdane, jer nedjeljom je »najveći pazar, a ja živim od toga!« Isto tako zanemario je molitvu, jer je uvijek zaposlen pa »nema vrimena!« A već dvadesetak godina nije se ispovjedio. Osim toga bio je odan psovki i kletvi, volio je šarati s tuđim ženama, i u trgovini nije bio čistih prsta.

Tako šetajući razgovarali su o svemu i svačemu, pa govor dođe i do veoma ozbiljnih stvari: o smrti, sudu Božjem, nebu i paklu ... Župnik izrabi ovu priliku, da Jozu ponovno opomene, neka već jednom misli na svoje vječno spasenje. I neka uredi svoje račune s Bogom u dobroj i skrušenoj ispovijedi, dok je vrijeme, jer poslije možda će biti kasno. Ali Jozo ga potapša po ramenu i reče:

— Ne boj se ti za mene dragi ujače! Kad dođe vrime, ja ću se pokajati za svoje grije. A Isus je dobar i milostiv. On je oprostio razbojniku na križu, pa će oprostiti i meni grišniku.

Nato se je župnik malo zamislio ... Pa da Jozu dozove k pameti, poče mu pripovijedati jednu žalosnu zgodu, koju čitamo u životopisu sv. Tome Morusa, kancelara engleskog kraljevstva († 1535).

Ovaj je svetac imao jednog prijatelja plemića, koji je živio veoma lakomisleno i razuzdano. Zato ga je Toma često opo-

minjao, da se već jednom obrati i popravi. Ali sve je bilo uzalud. Jednog dana dozove mu svetac u pamet one riječi Isusove: »Budite pripravni, jer ne znate dana ni časa«[1] i ovako nastavi:

— Prijatelju, smrt je bliža od košulje i može nas svakog časa zaskočiti. A šta onda? Plemić mu na to spremno odgovori:

— Ne boj se ti Toma! Kad dođe onaj čas, ja ću reći samo tri riječi i sve će biti u redu.

— Koje riječi? upita Toma znatiželjno.

— Evo koje: »Oprosti mi Bože!« A milosrdni Bog, koji je oprostio cariniku u hramu i razbojniku na križu, oprostit će sigurno i meni ...

I zaista na koncu svoga života rekao je tri riječi, evo koje. Jednog je dana jašio na vilovitu i bijesnu konju. Tako jašeći stigne do dugačkog mosta, koji je vodio preko duboke rijeke. Ali nasred mosta konj se od nečega poplaši i jurne mahnitom brzinom. Tako jureći zbaci plemića sa sebe u nabujalu rijeku.

Ljudi se brzo strčaše da ga spasavaju, ali on je već bio pod vodom, jer nije znao plivati. Iza nekoliko časaka izbace ga valovi još jedanput i on očajno vikne ove tri riječi: »Ode sve dovraga!« Odmah iza toga je potonuo, da se više ne pojavi na površini. I tako je s vragom na jeziku otišao na sud Božji ...

Jozo, završi župnik, zamisli se malo! Bog je doduše beskrajno milosrdan s nama grešnicima i velikodušno oprašta svima, koji se od srca kaju za svoje grijehe. Ali ako bi netko baš zato, jer je Bog dobar i milosrdan, dalje griješio govoreći: dobar je Bog, oprostit će on meni ... Zar ne vidiš Jozo, da bi to značilo, jednostavno rugati se Bogu. A »Bog ne da sebi se rugati« veli sv. Pismo.[2] Zato nas Duh sv. opominje po sv. apostolu Pavlu, da ne zlorabimo Božju dobrotu i dovikuje svakome od nas: »Čovječe, zašto prezireš njegovu preobilnu dobrotu, iščekivanje i ustrpljivost? Zar ne znaš da te Božja dobrota vodi k obraćenju? Nego svojim nepokajanim srcem skupljaš na sebe gnjev za dan suda Božjega«.[3]

Jozo je na sve to šutio, ali koliko je meni poznato, nije se popravio. Stoga smo ovo napisali, ne bi li se koji drugi »Jozo« čitajući ove retke, malo zamislio ...

22

ZAŠTO BAŠ PETRA?

Nekoliko dana prije svoje smrti rekao je Spasitelj sv. Petru pred svima apostolima: »Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog. Pa štogod svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima. I štogod odriješiš na zemlji, bit će odriješeno i na nebesima«.[1] Dakle dao mu je upravo božansku vlast u svojoj Crkvi. Jer štogod bude učio Petar ovdje na zemlji — veli Spasitelj — bit će isto tako, kao da nas to uči sam Bog na nebesima. I štogod osudi Petar, to je i Bog već osudio!

Ali mi znademo iz sv. evanđelja, da se je Petar malo iza toga teško ogriješio o Spasitelja. Jer one noći, kad je počela muka Isusova, Petar se je tri puta odrekao Isusa i zaklinjao govoreći: »Ne poznam toga čovjeka!«[2]

I sad bi mi očekivali, da će Sin Božji uzeti one »ključeve kraljevstva nebeskog« iz ruke ovog griješnog slabića i dati u ruke drugom apostolu. Ali Isus to nije učinio, nego je iza svoga uskrsnuća potvrdio onu vlast sv. Petra i rekao mu tri puta: »Pasi ovce moje«.[3]

I sada nastaje pitanje: zašto je Sin Božji baš Petra — toga i takovog Petra! — postavio za vrhovnog poglavara u svojoj Crkvi? Sveci Božji navađaju za to više razloga. Mi ćemo pogledati samo jedan.

Jednog su dana upitali apostoli Isusa: »Tko je najveći u kraljevstvu nebeskom? Nato Isus dozove k sebi malo dijete, postavi ga pred njih i reče: zaista vam kažem, tko se ponizi kao ovo dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom«.[4] A drugom zgodom reče Isus svojim učenicima: »Tko želi biti najveći među vama, neka vam bude sluga«.[5] Dakle traži Spasitelj od pogla-

vara i pastira u svojoj Crkvi, da budu u prvom redu ponizni, jer ako budu ponizni, bit će blagi i milosrdni prema ovcama njegova stada.

A baš takav bio je Petar, kako vidimo iz sv. evanđelja i Djela Apostolskih, duboko ponizan pred Bogom i pred ljudima. A ta njegova poniznost odsijeva i iz svake riječi njegovih poslanica. — Stoga se samo od sebe nameće pitanje: šta je Petra držalo u toj dubokoj poniznosti uza svu njegovu čudesnu vlast, koju je vršio u Kristovoj Crkvi? Mjesto odgovora na to pitanje evo najprije jedne zgode iz povijesti češkoga naroda. — Češki kralj Primislav bio je prije obični seljak. Ali kad su ga izabrali za kralja, on je u svojoj radnoj sobi objesio svoje seljačko odijelo, da mu bude uvijek pred očima. Evo zašto.

Njemu su, naravski, kao kralju svi iskazivali najveće počasti, slavili ga i hvalili na sve strane. Pa da se ne bi radi toga uzoholio, on bi često bacio pogled na ono svoje seljačko odijelo i sam sebi šapnuo: »Sjeti se Primislave, tko si i šta si ti sam po sebi — obični goljo! A ako si sada kralj, to je čisti dar Božji!« I tako je Primislav, gledajući u to odijelo, ostao uvijek ponizan usred svoga naroda.

Nešto je slično učinio i sv. Petar. — Duh sveti dovikuje svakome od nas po svome apostolu: »Treba da svučete staroga — griješnoga — čovjeka i obučete novoga, stvorena na Božju sliku«.[6] Ovim riječima potiče nas Duh sveti, da se okanimo svojih grijeha i počmemo živjeti novim životom, dostojnim djece Božje.

To je učinio sv. Petar. On se je odmah, još one noći, pokajao za svoj grijeh i počeo gorko plakati, što je Spasitelja uvrijedio. Dakle svukao je sa sebe onog griješnog čovjeka ... Ali kao što je Primislav uvijek držao pred očima ono svoje seljačko odijelo, tako je i Petar kroz cijeli život imao na pameti onog griješnog čovjeka, što ga je »svukao sa sebe« i radi toga ostao duboko ponizan pred Bogom i pred ljudima. A sv. Pismo veli: »Gospodin je uzvišen, ali gleda na ponizna čovjeka.«[7]

Eto, zato je Spasitelj baš na Petra bacio oko, jer je znao, da će on radi onog grijeha ostati uvijek duboko ponizan, pa biti blag i milosrdan prema grešnicima, jer je i sam bio grešnik.

Pođimo i mi za primjerom sv. Petra. Pa kad nas salete ohole misli: da druge preziremo, osudimo ili omalovažimo, sjetimo se svojih grijeha, pa ćemo ostati ponizni. Onda će i dragi Bog pogledati na nas i uzvisiti na nebesima, jer veli Isus: »Tko se ponizi, bit će uzvišen.«[8]

23

DOBAR PRIMJER.

Davno je rekao sv. Ciprijan, biskup i mučenik da »naša dobra djela imaju jezik, koji govori puno bolje i jače nego tisuću najboljih propovijedi«. Da je zaista tako, svjedoči nam cijeli život oko nas. Evo na primjer šta čitamo u životopisu čuvenog francuskog profesora Frederika Ozanama († 1853).

Njegovi su roditelji bili vrlo dobri kršćani i svojim primjerom prednjačili malom Frederiku u svakom pogledu, osobito u ljubavi prema bližnjemu. Otac mu je bio liječnik i besplatno je liječio sve siromahe. A mati mu je bez prestanka obilazila bijednu i zapuštenu sirotinju u njihovim kućama, da im priskoči u pomoć i materijalno i moralno. Uz to su se pobožno molili sa svojom djecom u obitelji i redovito išli u crkvu.

I tako je mladi Frederik, štono se kaže, na majčinu krilu usisao živu vjeru u Boga i ljubav prema bližnjemu. Ali na studijama u Parizu došla je njegova vjera u veliku krizu i slabila iz dana u dan, te nije puno falilo da se potpuno ugasi.

Jednog je dana lutao mladi Ozanam ulicama Pariza, pun nekakvog nemira i nezadovoljstva prema onim riječima Duha svetoga, da nema mira osim u Bogu.[1] — Lutajući tako prođe kraj jedne crkve i svrati se unutra, da se malo odmori i sabere.

Crkva je bila potpuno prazna, samo pred oltarom Majke Božje klečao je neki starac i pobožno molio krunicu. Ali kad je Ozanam malo bolje pogledao, prepoznao je u tom starcu — nikog drugog nego slavnog fizičara Ampera, čije je ime već onda bilo čuveno po cijelom svijetu, a danas ga znade svako dijete u osnovnoj školi.

U taj čas — piše kasnije Ozanam — gledajući slavnog Ampera na koljenima i s krunicom u ruci, zasjala je moja vjera neviđenim sjajem i nije više nikad došla u krizu.

Evo šta radi dobar primjer! Ampere nije bio svećenik i nije propovijedao. Ali njegova pobožnost i njegova krunica — kako reče sv. Ciprijan — govorila je mladom Ozanamu bolje i jače nego stotine najboljih propovijedi.

Ozanam je izišao iz crkve kao preporođen, pun žive i nepokolebive vjere. Vođen tom vjerom postade »najveći lajik apostol 19. vijeka« kako o njemu piše glasoviti trierski biskup Korum († 1921). Taj apostolat razvio je Ozanam na svim poljima javnoga života: kao pisac — govornik — odgojitelj — novinar i socijalni radnik. Ali u prvom redu kao apostol ljubavi prema bližnjemu.

Ozanam u društvu s još nekoliko mladih ljudi osniva glasovite »Zadruge sv. Vinka Paulskog« koje će se intenzivno brinuti ne samo za tjelesne nego i za duševne potrebe svih siromaha, bijednih i zapuštenih ljudi. Te su se Zadruge brzo raširile po cijelom svijetu i urodile neviđenim djelima milosrđa. Zato i kažu za Ozanama njegovi životopisci da je on »jedan od najvećih apostola ljubavi«.

Ali moramo znati, da je i ta ljubav mladoga Ozanama prema bližnjima plod dobroga primjera. Jer on je — kako smo na početku istakli — još kao dječak bez prestanka, na svoje oči gledao, kako se njegovi roditelji brinu i žrtvuju za siromahe i nevoljnike. I taj dobar primjer njegovih roditelja donio je u svoje vrijeme preobilne plodove.

Stoga s pravom piše glasoviti francuski pukovnik Paqueron: »Ako želimo privesti duše k Bogu, ne treba s ljudima puno raspravljati i debatirati, nego je potrebno samo jedno: svijetliti svima kreposnim i kršćanskim životom. Jer mi ćemo ih dobrim primjerom prije i lakše dovesti do Boga, nego dugim raspravama i nagovaranjima.« A na to nas bez prestanka poziva i naš božanski Spasitelj. Tako na primjer dovikuje nam one poznate riječi: »Neka vaša svjetlost tako svijetli pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima!«[2]

24

KVAS, A NE KAPUT!

Slijedeći su redci pisani za svakog kršćanina. Ali da mi netko ne dobaci onu Isusovu: »Zašto vidiš trun u oku svoga brata, a u svom ne vidiš klade?«[1] početak ću od nas svećenika. — Spasitelj je izabrao svoje svećenike između tisuću drugih vjernika i obilježio njihovu dušu neizbrisivim biljegom sv. sakramenta Reda. Osim toga dao im je čudesnu vlast, da pretvaraju kruh u njegovo tijelo i opraštaju ljudima grijehe. Zaista božanska vlast!

Stoga Crkva oblači svoje svećenike kod sv. mise u dugačku bijelu košulju i raskošno misno odijelo, skrojeno od svile i zlata. A biskupu stavlja na glavu mitru, na prsa zlatni križ i na ruku prsten. Hoće Crkva tim da istakne visoku i zaista božansku službu, koju oni obavljaju.

A sada jedno pitanje: Šta mislite, hoće li svećenika i biskupa spasiti ono raskošno misno odijelo i ona mitra na glavi, ako ne budu živjeli pravim kršćanskim životom i držali Božje zapovijedi? Na ovo pitanje odgovara bez promišljanja svaki od nas: »Eh, u tom slučaju ne bi ih spasilo ni tisuću bijelih košulja ni stotinu mitri na glavi! Jer dragi Bog ne gleda na haljine, nego na srce«. Točno, tako je! To nas uči i Spasitelj na svakoj stranici sv. evanđelja.

A što smo rekli za svećenike i biskupe, to isto vrijedi za redovnike, redovnice i sve ostale kršćane. Jer naša vjera ne smije biti samo izvana kao kakav paradni kaput ili misno i redovničko odijelo, što ga čovjek može po volji obući i svući. Nego mora biti — kako veli Isus u sv. evanđelju — kao »kvas, što ga uzme žena i pomiješa u tri mjere brašna«.[2] Žena stavi

samo malo kvasa u tijesto. Ali taj kvas ne miruje, nego prodire u svako zrno tijesta, u cijeli kruh. Tako i naša vjera — veli Spasitelj — ne smije biti izvana kao kaput, nego mora poput kvasa prodrijeti u sve naše misli, riječi i djela, u cijeli naš život. Istom takova vjera spasit će nas. Zato nam apostol Jakob u ime Isusovo dovikuje: »Šta koristi čovjeku, ako rekne da ima vjeru, a nema djela« to jest ne živi po vjeri.[3]

Da nam se ova temeljna istina sv. evanđelja i našeg spasenja duboko usadi u srce, uzet ćemo jednu usporedbu. — Ako posjetite koji prirodoslovni ili lovački muzej, vidjet ćete ondje na stotine raznih životinja, zvjeradi i ptica. — Stoji tu pred vama lav kao da je živ. Digao grivastu glavu u vis i razvalio ralje pa mislite: sad će zarikati. Ali on šuti i ne riče. — Ondje opet vidite orla, koji je daleko raširio svoja orlovska krila, pa vam izgleda kao da će sad poletjeti. Ali orao stoji i ne leti. — A na drugom kraju dvorane vidite brzonogu antilopu. Digla u vis svoju vitku nogu, kao da će ovog časa potrčati. Ali stoji i ne trči. — Nadalje vidite tu slona, vuka, lisicu, vjevericu i mnoge druge životinje. Sve one stoje pred vama kao da su žive, ali se ne miču.

Odakle to dolazi? To je svakom od nas dobro poznato. Te su životinje, što se kaže, preparirane. To jest uzeta je od njih samo koža s dlakom i perjem, pa ispunjena slamom, krpama i pljevom. Dakle izvana lav i orao, a iznutra krpe i pljeva!

A sada poslušajmo dobro, šta kažu sveci Božji. Ima dosta kršćana — vele oni — koji su nalik na ove preparirane životinje. Ili da ostanemo kod usporedbe: kojima je samo koža kršćanska i katolička, a iznutra kao kod ovih životinja, pljeva mržnje, oholosti, bludnosti i drugih grijeha. Naravski, takova nas vjera neće spasiti, jer Bog traži od nas srce, a ne kožu.

Stoga ispitajmo malo svoju savjest i poslušajmo riječi Duha svetoga, koji nam dovikuje po istom apostolu Jakobu: »Predragi nemojte varati sami sebe! Nije dosta samo slušati riječ Božju, nego ju treba i vršiti«.[4]

25

NASLIKAN PRIJE ROĐENJA.

Na zidu jednog pariškog dvorca nalazi se vjerna slika cara Napoleona I. († 1821). Evo kako je nastala ta slika. — Tisuću godina prije Napoleonova rođenja neki je slikar potegao na tom zidu nekoliko vještih poteza. Poslije sto godina drugi je slikar dodao tome još nekoliko crta. Sto i pedeset godina kasnije treći je slikar skicirao čelo. A poslije su drugi slikari nastavili to slikanje kroz stoljeća. I tako je na tom zidu davno prije rođenja Napoleonova stajala njegova vjerna slika ... Sigurno će sada mnogi čitatelj uzviknuti:

— Šta nam tu pričaš Markove konake! Pa to je apsolutno nemoguće da tako nastane vjerna slika jedne osobe!

— Točno tako je! To je apsolutno nemoguće!

Pa ipak živio je jedan čovjek ovdje na zemlji, kojeg su ljudi naslikali davno prije njegova rođenja, a to je naš Gospodin Isus Krist. Jer proroci su staroga zavjeta izradili vjerni portret Isusov, premda ga nisu nikad vidjeli, pošto su živjeli 500—600—700 tisuću i više godina prije njega. Jedan je napisao da će se roditi u Betlehemu — drugi da će mu Majka biti Djevica — treći da će ga izdati za 30 srebrenjaka — da će biti razapet na križ — da će umrijeti i uskrsnuti.

Evo na primjer šta piše prorok David o Spasitelju: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio? Probodoše mi ruke i noge, prebrojiše sve kosti moje! Razdijeliše među sobom moje haljine i baciše kocku za moje odijelo!«[1] Dakle opisuje Isusa, kao da ga gleda svojim očima na križu, premda je živio tisuću godina prije njegova rođenja.

A prorok Izaija — 600 godina prije rođenja Isusova — ovako piše o njemu: »Bio je odbačen od ljudi i ubrojen među razbojnike. Naše bolove uzeo je na sebe, te bio proboden radi naših grijeha i satrven zbog naših opačina«.[2] Opet moramo uskliknuti: piše o Isusu kao da ga svojim očima gleda na Golgoti!

O svemu tome govorio je i Spasitelj iza svoga uskrsnuća onoj dvojici nevjernih učenika u Emausu. »Počevši od Mojsija i svih proroka — veli sv. evanđelje — poče im tumačiti sve što je o njemu napisano«.[3] I tim je utvrdio njihovu vjeru.

A sada evo jednoga, koji je iz svega toga povukao posve logičan zaključak. — Glasoviti propovjednik u bečkoj katedrali Dr. Emanuel Veit rođen je i odgojen kao stopostotni ortodoksni Židov. Pa šta ga je ponukalo da postane kršćanin — katolik? Evo šta.

On je iza svršene gimnazije studirao medicinu. Ali je kojiput posjetio i bogoslovni fakultet, da čuje ovo ili ono predavanje. I tako jednog dana, dok je on bio prisutan, profesor bogoslovije dohvati knjigu proroka Malahije i pročita iz nje jedan odlomak. Tu veli Malahija — koji je živio 500 godina prije rođenja Isusova — da će se Spasitelj svijeta roditi u Betlehemu. Tako je i bilo.

A prorok Izaija — nastavio je profesor — napisao je da će Spasitelj biti rođen od Djevice i da će činiti neviđena čudesa — prorok Zaharija da će ga grešnici prodati za 30 srebrenjaka — David i Jeremija: da će biti razapet na križ — David: da će uskrsnuti od mrtvih ... I sve se je to — završio je profesor — do zadnjeg slova ispunilo na Isusu.

Ovo je mladog Židova vrlo zainteresiralo i nije mu dalo mira. Odmah je nabavio sv. Pismo starog i novog zavjeta, te počeo pomno čitati i uspoređivati. I otkrio je, da su se sva proročanstva starog zavjeta o budućem Spasitelju ispunila na Isusu Kristu.

To je za njega bio siguran znak, da su ti proroci bili zaista Božji ljudi, jer nitko osim Boga ne može znati, šta će se dogoditi iza 500—600—700 i više godina. A to mu je bio također siguran dokaz, da je Isus iz Nazareta onaj obećani Spasitelj

svijeta i Sin Božji. Stoga je — naravski iza duge borbe i ustrajnih molitava — stupio u sv. Crkvu. Kasnije postade svećenik i, kako smo čuli, glasoviti propovjednik. Umro je godine 1876.

To mora biti poticaj i za nas, da utvrdimo svoju vjeru i zavapimo s onim čovjekom u evanđelju: »Vjerujem Gospodine, pomozi mojoj nevjeri!«[4]

26

NAJSTRAŠNIJA GUBA.

U analima starih egipatskih pustinjaka čitamo ovu zgodu. Jedan pustinjak dobio od Boga milost, da uvijek i tjelesnim očima vidi uza se svoga anđela čuvara. Jednog dana pošao on nekuda za svojim poslom. Anđeo je — kao obično — išao pred njim, a on za anđelom. Putujući tako sretoše jednog siromaha, koji je bio udaren od gube. Bilo ga je strašno pogledati! Cijelo mu lice pokriveno gnojnim čirovima, usne potpuno modre i natečene. Nokti su mu na rukama ispadali, a nekoliko prsta već je otpalo ... Strahota! Osim toga od njega se je širio nepodnosiv zadah, te siromah pustinjak nije mogao izdržati, nego je požurio i brzo prošao kraj njega.

Međutim anđeo pristupi gubavcu kao svome najboljem prijatelju, pa poče s njim umiljato razgovarati. Na koncu ga poljubi i nježno pogladi po licu. — Pustinjak se je tome veoma začudio, ali ne reče ništa, nego pođoše dalje.

Iza kratkog vremena sretoše krasnog mladića, od kojeg se je na sve strane širila mladost, zdravlje i ljepota. Bio je veoma elegantno odjeven i dobro namirisan skupocijenim pomadama. Pustinjaka je zadivila pojava toga mladog čovjeka, pa instiktivno stade i poče s njim ljubezno razgovarati. — Ali anđeo, čim je ugledao mladića, odskoči u stranu i s gađenjem odvrati lice od njega. — Pustinjak se je i tome veoma začudio, ali nije ništa rekao. Istom na večer prije počinka upita anđela za razlog njegova čudnovatog ponašanja.

Eeeeee! odgovori anđeo. Kad bi ljudi vidjeli ono, što mi vidimo, i vi biste nešto slično učinili. Na primjer, kad bi ti mo-

gao zaviriti u dušu onog gubavca, ostao bi očaran ljepotom te duše. Jer iz nje se na sve strane širi nebeska svjetlost Božje milosti i opojni miris žive vjere, žarke ljubavi, duboke poniznosti, odanosti u volju Božju i ostalih kreposti.

A što se tiče onog mladića — nastavi anđeo — njemu je Bog doduše dao zdravo i lijepo tijelo. Ali kad bi ti mogao vidjeti njegovu dušu, i ti bi sa zgražanjem odvratio lice od nje. Jer tu je dušu smrtni grijeh tako iznakazio, da je ružnija od svake gube i odvratnija od lješine, koja se raspada. Vi ljudi toga ne vidite, a isto tako ne osjećate paklenog smrada, koji se širi od takove duše ...

Eto, ovo čitamo u analima starih pustinjaka. Mi sada nećemo ispitivati, je li to istinit događaj ili samo pobožna legenda. Uzmite, kako hoćete. Ali kako bilo da bilo, istina je još strašnija. Jer evo šta veli sam Bog u knjizi Otkrivenja jednom čovjeku, koji je živio u teškim grijesima: »Imaš ime, da si živ, a mrtav si!«[1] Ti si doduše zdrav i krepak, jedeš i piješ, hodaš i smiješ se! Dakle izgleda da si živ. Pa ipak si preda mnom mrtav i odvratan kao lješina u raspadanju. Ne veli to anđeo ili koji svetac, nego sam Bog, čiji pogled »prodire kroz srca i bubrege« do same duše, kako veli sv. Pismo.[2]

Sve su ovo dobro znali sveci i pravednici Božji. Stoga su se čuvali grijeha, osobito teškoga, kao od najstrašnije gube. Evo na primjer šta čitamo u životopisu sv. Ljudevita francuskog kralja († 1270).

On se je jednog dana šetao sa svojim štitonošom Joinville-om. Govorili su o svemu i svačemu, na koncu o gubi. Kralj je poznavao tu bolest, jer je na svoje oči gledao gubave ljude prigodom križarskih ratova na Istoku. I počeo je svome štitonoši opisivati, kako je ta bolest veoma prelazna. A kad čovjek oboli, otvore mu se čirovi po cijelom tijelu. Na koncu mu otpadaju prsti, uši, nos ...

— Strašno je to, strašno! uzdahne štitonoša.

— Pa ipak Ivane, reče mu sveti kralj. Ja bih volio preboljeti i sto guba, nego učiniti jedan teški grijeh pred Bogom. Jer teški je grijeh strašniji od svih guba ovdje na zemlji, kako nas uči sam Bog.

A to sa sv. Ljudevitom govore i svi ostali sveci Božji. I to s punim pravom, jer tjelesna guba iznakazi i ubija tijelo, a teški grijeh iznakazi još strašnije dušu, te baca i dušu i tijelo u vječnu propast. Stoga poslušajmo glas Božji, koji nam u sv. Pismu dovikuje: »Sinko, bježi od grijeha kao od zmije ljutice! Ter ako mu se približiš, ujest će te«.[3]

27

ODŠKRINUTA VRATA.

Kinezi imaju posve drukčije pismo nego mi. Kod njih nema slova, nego svaku riječ prikazuju jednom slikom. Tražeći tako slike za svoje pismo došli su i do riječi »dobrota«. Kako ćeš sada naslikati tu riječ! »Dobrota« je, što se ono učeno veli, apstraktan pojam i teško je to u slici prikazati.

Stoga su se stari Kinezi duboko zamislili. Na koncu jedan je od njih sjajno riješio problem. Naslikao je majku s djetetom u naručaju. Zato svaki Kinez, kad vidi sliku žene s djetetom, odmah čita: dobrota!

I zaista ovdje na zemlji nema veće dobrote i ljubavi od majčine. To vidimo na svakom koraku i mogli bismo o tome pripovijedati na tisuće najnježnijih primjera. Da spomenemo samo jedan.

Bilo je to u Irskoj. U jednoj zelenoj dolini živjela udovica s malom kćerkom jedinicom, koju je brižno i u strahu Božjem odgajala. Ali kad je djevojčica odrasla, postade joj tijesna majčina kuća i srce ju povuče u daleki svijet. Majka ju je odvraćala, da ne ostavlja roditeljske kuće i svoga zavičaja, jer Bog zna, šta ju čeka u tuđini. Ali uzalud! Kćerka je nije poslušala i jednog dana otputova u London ...

Tu je u vrtlogu velegrada brzo zaboravila na svoju dobru majku i pošla griješnim putem. Padala je iz dana u dan sve dublje, dok je na koncu nisu svi prezreli ... Sad se nesretnoj djevojci, kao rasipnom sinu iz evanđelja, otvoriše oči. Ona upozna duboki ponor, u koji je pala. Stoga ostavi velegrad i jedne tamne noći nađe se opet u svojoj irskoj dolini. Polako se ušulja u roditeljsku kuću i zateče majku, gdje kleči pred

Gospinom slikom i moli se za nju. Pristupi joj nesigurna koraka i promuca:

— Mama, evo ja se vratila. Hoćeš li me primiti?

— Kako ne bih sinko! zaplače mati i poče ju ljubiti. Iza mnogih suza i poljubaca upita ju kćerka:

— A kako to majko, da vrata na našoj kući nisu bila zatvorena, premda je gluho doba noći?

— Eeeeeh moje dijete! uzdahne mati. Znala sam ja, da ćeš se ti kadli-tadli vratiti k svojoj majci. Stoga od onoga dana, kad si otišla, nisam nikad zatvarala vrata, da ih nađeš uvijek odškrinuta, kad se vratiš.

Sada puče pred djevojčinim očima neizreciva dobrota i ljubav majčina srca. Stoga pade na koljena i poput Magdalene iz sv. evanđelja obujmi noge svoje drage majke, pa ih poče kvasiti suzama zahvalnosti. Pritom je bolno uzdisala i obećavala, da se više nikad neće od nje rastavljati ...

Pred ovim odškrinutim vratima morao bi se svaki od nas duboko zamisliti, u prvom redu naše majke. Evo zašto. Sv. Pismo veli da je »Bog ljubav«.[1] A na drugom mjestu kaže, da je toplina te ljubavi »kao žar vatre i plamena«.[2] I eto, dragi je Bog iz tog plamena svoje ljubavi bacio jednu iskru u svako majčino srce, da joj ta iskra dadne snage za velike žrtve, što ih traži materinstvo.

Pa ispitaj se majko, kako si baratala tom Božjom iskrom u svom srcu? Možda si svu čudesnu energiju materinske ljubavi posvetila jedino tijelu svoga djeteta, da bude zdravo, sito, odjeveno, obuveno ... A malo si se brinula za njegovu besmrtnu dušu i vječno spasenje. Kako je to naopako, vidi se iz ovih riječi Sina Božjega: »Što koristi čovjeku, ako cijeli svijet dobije, a dušu svoju izgubi?«[3] Stoga prva i najpreča briga svake majke mora biti, da spasi svoje dijete od vječne propasti. Jer ona će polagati Bogu strogi račun, kako je i na što upotrijebila onu božansku iskru ljubavi u svom srcu.

Ali i svako se dijete mora zamisliti pred onim odškrinutim vratima. Jer ta nam vrata i šuteći govore, da nema srca na zemlji, koje bi nas tako nježno i nesebično ljubilo kao majka. Stoga nastoj da joj budeš do groba zahvalan. A Bog će već ovdje na zemlji nagraditi tu zahvalnost, jer veli on u sv. Pismu: »Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!«[4]

28

1 + 1 + 1 = 1

Sveta vjera uči nas, da ima samo jedan Bog, ali u Bogu su tri božanske osobe: Otac — Sin — i Duh sveti. Ova tajna Božjega bića nadilazi svaki stvoreni razum. Zato je mi ovdje na zemlji nećemo nikada razumjeti, nego moramo u poniznosti prihvatiti riječi Duha svetoga koji veli: »Trojica su što svjedoče na nebu: Otac — Riječ — i Duh sveti. I ova su Trojica jedno« jedan Bog![1] Mi ćemo ipak pokušati, da o tom otajstvu progovorimo ili bolje promucamo nekoliko riječi.

Najprije moramo biti na čistu, da u Bogu mora biti tajnâ, koje nadilaze naš razum. Evo šta o tom veli sv. Augustin:

— Bog ne bi bio Bog, kad bi ga čovjek mogao svojim razumom obuhvatiti. »Mi jedva nagađamo što je na Zemlji — veli sv. Pismo — i s mukom spoznajemo ono, što je u našim rukama!«[2] Pa kako onda možeš tražiti, da razumiješ Boga i njegovo biće! Shvati jednom, da Ga nikad nećeš moći razumjeti!

Ali mnogi bezvjerci tvrde, da se u ovom otajstvu krije očito protuslovlje, koje zdrav razum ne može nikako prihvatiti. Tako je na primjer jedan bezvjerac, inače profesor matematike, raspravljao o presv. Trojstvu s jednim vjernikom, koji je također bio školovan čovjek. Profesor se je razmetao svojim znanjem. Pa da dokaže, kako se vjera u presv. Trojstvo protivi zdravom razumu, uzme olovku i napiše na jednom komadiću papira: 1 + 1 + 1 = 1. Onda upita vjernika:

— Jesam li dobro računao?

— Nisi, odgovori onaj, Jer 1 + 1 + 1 iznosi tri a ne jedan.

— Tako je! uzvikne profesor triumfalno. A vi kršćani učite, da je Otac Bog — da je Sin Bog — da je Duh sveti Bog. Pa

ipak vjerujete, da je samo jedan Bog. Zar ne vidiš da je to očito protuslovlje?

— Polako, polako! odgovori mu vjernik. Ti moraš znati, da su Božje osobe beskrajne i neizmjerne. Zato se ne mogu označiti s brojem jedan — 1 — kako si ti označio, nego sa brojem — ∞ —. Stoga taj račun treba napisati ovako: neizmjerno više neizmjerno više neizmjerno — ∞ + ∞ + ∞ —, Koliko to iznosi?

— Iznosi neizmjerno ... morade profesor priznati.

— Dakle vidiš, račun se slaže.

A sada bacimo jedan pogled na stvorenja oko nas. Ako čovjek hoda otvorena oka po ovoj zemlji, otkrit će na svim stvorenjima jake tragove Božje svemogućnosti i mudrosti — njegova sveznanja — ljepote — ljubavi — dobrote itd. A na nekojima otkrit će i sjenke njegova Trojstva.

Uzmimo na primjer prostor, što ga je Bog stvorio, da u njega postavi sva materijalna vidljiva stvorenja. Taj se prostor ne da ni zamisliti bez tri dimenzije: duljine, širine i visine. Pa ipak je samo jedan prostor. — Isto je tako s vremenom. I vrijeme se ne može ni zamisliti bez tri faktora: prošlosti — sadašnjosti — i budućnosti. Pa ipak je samo jedno vrijeme.

U prostoru i vremenu stvorio je Bog sva vidljiva stvorenja, utisnuvši u njih sliku svoga Trojstva. Jer svi elementi mogu se nalaziti u tri tzv. agregatna stanja: u krutom — tekućem — i plinovitom. Na primjer voda može biti led ili tekućina ili para. Pa ipak je samo jedna voda. — Ili uzmimo muziku. Temeljni akord svih kompozicija sastoji se od trozvuka, dakle od »trojstva«. I na tom trozvuku počiva harmonija svih glazbenih djela. — A živa i najljepša slika presv. Trojstva jest ljudska obitelj. Jer otac — mati — djeca jesu »trojstvo« koje čini jednu obitelj.

Naravski uza sve ove slike ostaje presv. Trojstvo najdublja tajna za naš razum. Stoga sveci Božji nisu mnogo raspravljali o tom otajstvu, nego su nastojali da se u poniznosti klanjaju presv. Trojstvu. Pođimo i mi za njihovim primjerom, pa dok smo živi ovdje na zemlji slavimo Oca i Sina sa svetim Duhom, ali ne samo riječima i pjesmama, nego u prvom redu svojim pravim kršćanskim životom. Onda ćemo zaslužiti, da jednom ako Bog da, sa svim svetima zapjevamo na nebesima onaj trokratni anđeoski hvalospjev: »Svet, svet, svet Gospodin Bog nad vojskama. Puna su nebesa i zemlja slave tvoje!«[3]

29

IZJELICA I PIJANICA.

Ima mnogo ljudi ovdje na zemlji, koji vole puno jesti i piti. Ali sigurno će se mnogi od vas iznenaditi, kad otkrijem, o kojem ću izjelici i pijanici ovdje govoriti. Jer to nije nitko drugi, nego Isus, naš božanski Spasitelj. Evo šta on sam o tom veli u sv. evanđelju: »Dođe Ivan — Krstitelj. Nije jeo ni pio pa rekoše: opsjednut je! Dođe Sin čovječji — Isus! On jede i pije, pa vele: gle izjelice i pijanice, gle prijatelja grešnika!«[1]

Bože moj, koliki je to grijeh! Prišiti Sinu Božjemu, da je pijanac! A kako je došlo do toga grijeha? Došlo je kao i kod svakog drugog ogovaranja, klevetanja i tračanja. Evo po prilici, kako je to teklo.

Sin je Božji postao čovjekom, da ljude otkupi i spasi od vječne propasti. Zato nije bježao od ljudi, nego je svakom zgodom išao među njih, da nađe i spasi izgubljene ovce Božjega stada. Tako je na primjer bio na svadbi u Kani Galilejskoj. — Malo kasnije odazvao se pozivu carinika Mateja i došao k njemu na večeru, koju mu je Matej pripravio, kad ga je Isus izabrao za svoga apostola. — Isto tako došao je na ručak, što mu ga je priredio Lazar, kojeg je Isus uskrisio od mrtvih. — A bio je i na večeri kod bogatog farizeja Šimuna Gubavog itd. I uvijek je Isus s drugim gostima jeo i pio, što se je iznijelo na stol. Pio je također vina, kako je to običaj kod svakog boljeg ručka, osobito u Palestini.

A zašto se je Sin Božji tako vladao? Evo zašto. On je postao čovjekom, da nam svojim naukom, a u prvom redu svojim primjerom pokaže pravi put u nebo. Zato veli njegov apostol:

»Krist vam je ostavio primjer, da idete njegovim stopama«.[2] Dakle poziva nas u ime Božje, da idemo za Kristovim primjerom.

A da je Isus živio strogo poput Ivana Krstitelja i nekojih drugih svetaca, koji su spavali na golom podu i živjeli samo o kruhu, a mesa nisu nikad okusili ni vina pili, svaki bi od nas ovako po prilici rekao: »Slava tebi i čast Isuse! Ali ja ne mogu poći za tvojim primjerom, jer sam preslab za to!«

Eto, stoga je Sin Božji »postao nama jednak u svemu osim u grijehu« kako veli sv. Pismo.[3] Jeo je i pio kao i svi ostali ljudi, samo da mi možemo što lakše poći za njim i spasiti se. I baš se je u tom pokazala njegova »dobrota i ljubav prema ljudima« kako veli sv. Pavao apostol.[4]

Ali zlobni su jezici i tu nježnu dobrotu Sina Božjega uzeli na nišan. Tako na primjer čitamo u sv. evanđelju, da je »mnogo carinika i grešnika sjedilo zajedno s Isusom« kad je bio na večeri kod Mateja. To je farizejima bilo tobože veoma krivo, pa strogo pitaju njegove učenike: »Zašto vaš učitelj jede i pije s carinicima i grešnicima!«[5] I ne čekajući odgovora počeše na sve strane pričati, da su ga na svoje oči gledali, kako se provodi s raznim bitangama.

Sad se je ovaj glas dalje širio poput mutnih valova na vodi. Išao je od uha do uha, od usta do usta. A svatko je svoje pričanje malo drukčije iskitio i nešto nadodao. Jedan je na primjer rekao: »Ono kaže mudra poslovica: s kim se družiš, onakav si i ti! A pogledajte toga tobožnjeg proroka! On je bez prestanka u društvu nekakvih pokvarenjaka. To je znak da je i on takav. Svaka ptica svome jatu leti!«

Drugi su se lupali u prsa i branili se od lažnih proroka, pa ovako vikali: »Kakav mi je to prorok i tobože čovjek Božji, koji ide od ručka do ručka, od večere do večere, pa ždere i loče!« A kad bi netko ustao na obranu Isusovu, oni su odmah graknuli: »Samo šuti! Cijeli svijet govori, da je on pijanac. A što čaršija govori, ili je bilo, ili će biti!« ... I tako je na koncu došlo do najgore klevete, što je ikad izbačena ovdje na zemlji. A to su Isusovi neprijatelji i htjeli.

Evo, na ovom primjeru vidimo, dokle može dovesti grijeh ogovaranja, klevetanja i tračanja. — A sada okrenimo list. Si-

gurno je i za vrijeme Isusovo bilo dosta pravednih ljudi, koji su uvijek skočili u njegovu obranu, kad su ga neprijatelji počeli ogovarati i klevetati. A Isus im za tu ljubav sigurno nije ostao dužan, nego ih je obasuo svojim preobilnim blagoslovom i milostima.

Tu istu ljubav možeš i ti uvijek iskazati Isusu, ako čuvaš svoj jezik na uzdi, pa nikoga ne ogovaraš, jer Isus veli u sv. evanđelju: »Štogod ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili«.[6]

30

TRAČANJE.

U osmoj zapovijedi traži Bog od nas, da dobro pazimo na svoj jezik, pa nikog ne uvrijedimo ogovaranjem i klevetanjem, ili kako se kod nas veli tračanjem. Nije Bog uzalud dao tu zapovijed, jer ti su grijesi veoma rašireni među ljudima. To će nam pokazati jedna zgoda iz povijesti.

Početkom 16. vijeka uvedena je u Poljskoj neobična kazna za ogovaranje i klevetanje. Naime krivac je bio osuđen, da pol sata četveronoške trči oko zatvora lajući u sav glas kao pas, jer je svojim poganim jezikom oblajavao svoje sugrađane.

A kad je za to čuo njemački car Karlo V. odmah je rekao svome ministru: »Uvedi tu kaznu i u naš krivični zakonik, jer i kod nas ljudi ne paze ništa na tuđu čast i dobar glas svoga bližnjega«. Ali iza nekoliko mjeseci tražio je sam car, da se ta kazna ukine i zamijeni drugom. Evo zašto. Toliko je ljudi bilo svaki dan osuđeno na tu kaznu, da se je lajanje bez prestanka orilo po gradu i smetalo ljude u njihovim poslovima. Sam car je rekao, da mu je to lajanje izašla na vrh glave.

Iz ovoga vidimo, koliko je taj grijeh raširen među ljudima. Ogovara se i kleveće u gospodskim salonima i siromašnim kolibama, po ulicama i trgovinama, među građanima i seljacima — svuda! I sam zrak, koji udišemo, okužen je bakterijama toga grijeha. Pa da se i mi ne zarazimo, stavit ćemo te bakterije pod mikroskop. To jest pogledat ćemo, u čem se sastoji grijeh ogovaranja, a u čem grijeh klevetanja. Evo šta na to odgovara katolički katekizam.

Klevetanjem griješi onaj čovjek, koji lažno govori o svome bližnjemu. To jest prišije mu kakav grijeh, kojeg ta osoba nije nikad počinila. — A ogovaranjem griješi svaki onaj, koji je uhvatio svoga bližnjega u grijehu i odmah to rastelali na sve strane. Isto tako ogovaranjem griješe i svi oni, koji dalje prepričavaju tuđe grijehe.

Da je klevetanje teški grijeh, jasno je svakom djetetu. Jer dobar je glas najveće blago svakog čovjeka ovdje na zemlji, veće od novcca i zemaljskih dobara. Pa ako je grijeh opljačkati svoga bližnjega, onda je daleko veći grijeh oduzeti mu čast raznim lažima i makinacijama.

Ali i ogovaranjem možemo teško povrijediti ljubav prema bližnjemu, premda govorimo istinu. Pokazat ćemo to na jednom primjeru. — Recimo u mom susjedstvu živi djevojka, za koju se nikad nije čulo nešto zlo. Ali jednog dana u večer vraćao se ja kući i u parku vidio tu djevojku s jednim mladićem na klupi u vrlo nezgodnom položaju. I sada, mjesto da o tome šutim, već sutradan ujutro rastrubim to po cijelom susjedstvu i pripovijedam svakome koga sretnem ...

Šta velite na to? Ruku na srce i priznajmo, da je to težak grijeh, jer Bog veli u sv. Pismu: »Ljubi bližnjega svoga kao sama sebe!«[1] A ja sam svojim »lajanjem« pokazao, da nemam ni truna ljubavi prema bližnjemu. Njezina majka ne bi to nipošto učinila, nego bi pokrila grijeh svoje kćeri, jer ju ljubi. A ja ... Osim toga veli Bog u sv. Pismu: »Što ne želiš da se tebi učini, nemoj ni ti drugome učiniti!«[2] Ti ne želiš da ljudi otkrivaju i pretresaju tvoje mane i grijehe, jer ti to zadaje bol. Ali moraš uvijek imati na pameti, da i drugog isto tako boli, ako ga ogovaramo. Stoga ljubav traži, da šutimo o njegovim grijesima.

Osim toga u svako se ogovaranje redovito uvuče i klevetanje. Recimo, netko ubaci među ljude rđav glas o jednoj osobi, a pritom nije ništa lagao, nego je istinu govorio. To prihvate drugi i dalje prepričavaju. Svaki malo drukčije iskiti i nešto nadoda, da bude interesantniji. I tako se griješni lanac ogovaranja i klevetanja širi u nedogled, a dobar se glas one osobe sve više kalja. Stoga tkogod sudjeluje u tom lancu, odgovarat

će na strogom sudu Božjem, jer veli Spasitelj: »Ljudi će na sudnjem danu polagati račun za svaku nekorisnu riječ, koju reknu«.[3]

Stoga nastojmo svim silama, da se čuvamo toga grijeha i zavapimo svaki dan s prorokom Davidom: »Gospodine postavi stražu na moja usta i bravu na moje usne. Ne daj da mi se srce prikloni rđavim riječima!«[4]

31

VIKA S KRIŽA.

Spasitelj je pet dana prije svoje smrti s velikim slavljem unišao u Jeruzalem. Tom zgodom održao je divni govor sakupljenom narodu i među ostalim rekao: »A ja kad budem podignut od zemlje — na križ — sve ću ljude privući k sebi«.[1] A čim ćeš ih privući Isuse i kako? Evo čim.

Isusov križ doduše šuti, a mrtvi se Spasitelj na njemu ne miče. Pa ipak — vele sveci Božji — svaka ona rana na tijelu Isusovu, svaki onaj trn u njegovoj glavi i svaki čavao u njegovim rukama i nogama više u sav glas i na sve strane one riječi sv. Pisma: »Bog tako ljubi svijet — da nije poštedio vlastitog Sina, već ga predao za sve nas«.[2]

I svaki čovjek dobre volje, stojeći pred križem Isusovim, mora čuti ovaj glas. Mogli bismo to potkrijepiti bezbrojnim primjerima iz života svetaca i svetica Božjih. Ali možda je bolje da pogledamo, kako je jedan poganin čuo taj glas i kako je odgovorio na njega. Evo šta o tom piše njemački »Glasnik Srca Isusova« od god. 1913.

Jedan misionar u Indiji nabavio veliko krasno raspelo i objesio ga na zid u svojoj radnoj sobi. Poslije dva-tri dana dođe k njemu poglavica toga mjesta u službenom poslu. Taj poglavica bio je čovjek veoma ugledan, ali poganin od glave do pete. Čuo je nešto o Kristu, evanđelju i krštenju, ali ga to nije ni najmanje zanimalo.

Kad je toga dana stupio u župni ured, odmah mu zape oko za ono raspelo. On stade pred njim i poče promatrati one

razapete ruke i noge, onu glavu trnjem ovjenčanu i duboku ranu na prsima ... Dugo je tako promatrao raspetoga Isusa. Na koncu upita misionara:

— A tko ti je ovo?

— Sin Božji, odgovori svećenik.

— Sin Božji?! začudi se poglavica. Pa zašto ga Bog nije branio, kad mu je sin?

Sad mu poče misionar tumačiti tajnu neshvatljive ljubavi Božje prema nama. Započeo je s onim riječima Isusovim: »Bog tako ljubi svijet, da je dao Sina svoga jedinoga« ... Onda je polako prešao na druge istine sv. vjere: o krštenju, ispovijedi, uskrsnuću, vječnom životu ... Kad je misionar već svršio, poglavica je i dalje kao prikovan promatrao raspetoga Spasitelja. Na koncu reče:

— Oče sutra ćemo ja i cijela moja obitelj doći k tebi, da nam podijeliš sv. krštenje.

Dakle njegovo srce, kao i bezbrojna druga srca, čulo je onaj glas s križa Isusova i nije moglo odoljeti čudesnoj ljubavi Božjoj, koja tolikim svjetlom sjaji od raspetoga Krista. Stoga je s pravom napisao sv. Franjo Saleški, da je Kalvarija »sveučilište ljubavi«. A davno prije njega rekao je sv. Augustin da je Isusov križ »Katedra« s koje mrtvi Isus i šuteći bez prestanka govori o neshvatljivoj ljubavi Božjoj prema nama.

Upiši se i ti na to Božje sveučilište, pa često klekni pred križ Isusov i u tišini promatraj, šta je sve Bog učinio iz ljubavi prema tebi. Ali nemojmo ostati samo kod pobožnog razmatranja, nego odazovimo se pozivu sv. Ivana apostola, koji nam u svojoj poslanici dovikuje: »Ljubimo Boga, jer je On nas najprije ljubio!«[3] I tu ljubav pokažimo ne samo riječima i pobožnim pjesmama, nego u prvom redu svojim pravim kršćanskim životom, držeći zapovijedi Božje, jer nam taj isti apostol u ime Božje dovikuje: »Djeco, nemojmo ljubiti riječima i jezikom, nego djelima!«[4]

32

DJEČAK NA MORSKOJ OBALI.

Sveci Božji vele, da je poniznost temelj i abeceda kršćanskog života i cijelog našeg spasenja. A zašto? Zato, jer nas uči sam Sin Božji, da se bez poniznosti ne može nitko spasiti. Evo šta on veli: »Ako ne budete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko. Tko se dakle ponizi kao dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom«.[1]

Stoga se samo od sebe nameće pitanje: kako ćemo najlakše doći do te kreposti, bez koje nema spasenja? Imade više putova, mi ćemo sada pogledati samo jedan.

Ako listamo životopise velikih zvjezdoznanaca, na primjer Newtona — Kopernika — Keplera i drugih, odmah ćemo opaziti, da su oni bili veoma ponizni pred Bogom i pred ljudima. Evo na primjer šta kaže sam o sebi genijalni Newton, koji je prvi sa svojim teleskopom prodro u dubine svemira: »Ja sebi izgledam kao mali dječak na obali morskoj. Igrajući se on je našao u pijesku jednu sjajnu školjkicu, pa misli, da je našao i otkrio Bog zna šta! A ne zna da se odmah tu iza obale, u beskrajnom oceanu, kriju milijuni tajna i zagonetki, o kojima on nema ni pojma«.

Eto, kako je bio ponizan taj pionir zvjezdoznanstva. Za tu njegovu poniznost dobro su znali njegovi prijatelji. Stoga su mu na grob u Westminsteru kraj Londona stavili ovaj natpis: »On je svojim znanjem proslavio veličinu Božju. A svojim životom zasvjedočio poniznost Evanđelja«.

A evo šta čitamo u životopisu slavnog Kopernika. On je prvi ustvrdio, da se zemlja kreće oko sunca, a ne sunce oko

zemlje, kako su dotada svi učili. Zato su toj novoj nauci dali ime »Kopernikov sistem«. Ali on je uvijek, kad bi čuo tu riječ, odmahnuo rukom i rekao: »Kakav Kopernikov! To je Božji sistem, a ne moj!« Iz ovih riječi odsijeva njegova duboka poniznost.

A jedan od najvećih zvjezdoznanaca svih vremena svakako je slavni Kepler, koji je otkrio čudesnu harmoniju, koja vlada među planetima našeg sunčanog sistema. On je, među ostalim, napisao knjigu pod naslovom »Tajna svemira«. U predgovoru te knjige doslovno piše: »Velik je Bog i neizmjerna je mudrost njegova. Hvalite ga nebo i zemlja, sunce mjesec i zvijezde! Njega će hvaliti i moja duša, dok budem živ. Njemu slava i čast u vijeke!« Dakle svu slavu za svoja velika otkrića pripisuje Bogu a ne sebi.

I sada nastaje pitanje: zašto su ti velikani zvjezdoznanstva bili tako ponizni? Odgovor je jasan. Oni su daleko više od drugih ljudi prodrli u tajne svemira. I pronašli su, da je ova naša zemlja prema suncu pravi patuljak. Jer od sunca bi se moglo napraviti jedan milijun i 250 tisuća tjelesa, velikih kao naša kugla zemaljska. Ali oni su išli dalje i otkrili, da je i sunce prema drugim zvijezdama i cijelom svemiru maleno kao makovo zrno, koje se skoro i ne vidi.

Pa dobro! Ako je ovo naše sunce, zajedno sa zemljom i svim planetima, tako sićušno, šta ćemo istom reći o čovjeku? Kako je on sitan i malen! On je u svemiru manji od atoma — ništica! Evo, tu su istinu najbolje upoznali oni zvjezdoznanci. A znali su i za one riječi sv. Pisma da je pred Bogom »cijeli svijet kao zrnce praha na vagi i kao kap jutarnje rose.«[2] Stoga su ostali duboko ponizni pred Bogom i pred ljudima, jer su upoznali, kako su maleni i sitni.

Zato, kad nas salete ohole misli, da se bilo radi čega uzdignemo pred ljudima, sjetimo se ove velike istine, pa ćemo i mi poput njih ostati ponizni. A poniznost je put, koji sigurno vodi u nebo, jer veli Sin Božji: »Tko se ponizi, bit će uzvišen«.[3]

DODATAK.

Možda će sada netko reći: pa ipak je čovjek, ili kako vi rekoste taj atom i ta ništica u svemiru, svojim znanjem i otkrićima stvorio čudesa ovdje na zemlji.

Točno, tako je! Ali uza sve to moramo ostati duboko ponizni. Jer ako bi se radi toga uzoholili, bili bismo nalik noćnoj krijesnici, koja nikad nije vidjela sunca, pa sirota misli da svojim svjetlucanjem razgoni tamu ove zemlje. Zato je i rekao genijalni Newton, da sâm sebi izgleda kao dječak na obali morskoj, pred kojim stoji beskrajni ocean, prepun tajna i zagonetki.

33

ZAGONETKA ISTOČNOG GRIJEHA.

Sveto nas Pismo uči, da je »Bog stvorio čovjeka besmrtnim«[1] i potpuno sretnim. Istom kad su naši praroditelji, zavedeni od đavla, sagriješili »dođe smrt na svijet«[2] i sa smrću bolesti, suze i sve druge nevolje.

Stvar u redu! odgovara svaki od nas, kad ovo čuje. Jer gdje je grijeh, mora biti i kazna. — Ali sada dolazi nešto veoma nerazumljivo. Naime sveta nas vjera isto tako uči, da je onaj grijeh naših praroditelja, zajedno sa smrću, prešao na sve ljude. Stoga se svi rađamo u tome praroditeljskom grijehu, koji se zove »istočni« i radi njega moramo trpiti i na koncu umrijeti. Jer evo šta veli sv. Pismo: »Po jednom čovjeku — Adamu! — uđe grijeh na svijet i po grijehu smrt. I tako smrt prijeđe na sve ljude, jer su svi sagriješili«.[3] Dakle prema riječima sv. Pisma svi su ljudi u Adamu sagriješili i zato moraju patiti i umirati!

Kad čovjek ovo čuje, upita se i nehotice: zar može grijeh jednoga čovjeka — Adama — i to zajedno s kaznom prijeći na ostale ljude? Pa šta smo mi krivi za onaj davni grijeh naših praroditelja?

Šta ćemo odgovoriti na ovo pitanje? U prvom redu moramo reći, da je to tajna Božje pravednosti i providnosti, koju mi svojim slabim razumom nećemo nikada potpuno razumjeti ovdje na zemlji. Ali da bar donekle prodremo u tu tajnu, evo jedne usporedbe slavnog talijanskog propovjednika Isusovca Segneri-ja († 1694).

Svakom je čovjeku poznato, veli on, kako raste drvo. Iz korjena izbije stablo — iz stabla se razviju grane — po granama naraste lišće — između lišća cvijet i plod. Dakle svako je drvo u sebi zatvorena cjelina, to jest ni jedna grančica, ni jedan list, ni jedan cvijet ne pada iz zraka na drvo, nego se sve razvija jedno iz drugoga, a svemu je početak korijen.

Stoga, ako se u korijen uvuče kakav otrov ili koja bolest, taj otrov neće škoditi samo korjenu, nego će iz njega brzo prijeći na sve grane i lišće, u svaki cvijet i plod. I doskora će cijelo stablo do zadnjeg lista biti bolesno. Na taj je način filoksera uništila sve vinograde u Europi prije stotinjak godina.

A sada evo usporedbe. I ljudski je rod jedna u sebi zatvorena cjelina, jer ni jedan čovjek ne dolazi na svijet neovisno od drugih ljudi. Ili da se pučki izrazimo, nitko od nas ne pada s neba na zemlju, nego se rađamo jedni od drugih, kao što se grane rađaju od stabla, a iz grana lišće, cvijet i plod. Dakle cijeli je ljudski rod, ako hoćete, jedno ogromno stablo, kojem je korijen prvi čovjek Adam, jer od njega svi potječemo.

A mi znademo, šta je bilo s tim našim korjenom odmah u početku. Sv. Pismo veli, da je sotona u zemaljskom raju lukavim riječima zaveo naše praroditelje na neposlušnost i bunu proti Bogu. I tako je paklenoj zmiji uspjelo, da zagrize u taj naš korijen i saspe u dušu naših praroditelja otrov grijeha, a s grijehom klicu smrti i naopakih požuda.

I sada je bilo posve prirodno, da taj đavolski otrov prijeđe iz korjena na sve grane, u svaki list i cvijet ljudskoga stabla, to jest na sve ljude. Eto zato se svi rađamo u prokletstvu istočnoga grijeha i već kod rođenja nosimo u sebi klicu smrti i neurednih požuda.

Ali baš ta naša bijeda ganula je Oca nebeskog, da nam pošalje Sina svoga Isusa Krista, koji je svojom mukom i smrću preobilno popravio sve ono, što je Adamov grijeh pokvario. Zato veli sv. Pavao apostol: »Ako je grijeh bio velik, daleko veća bila je milost!«[4] A Crkva na vel. subotu pjeva ove zagonetne riječi: »O sretna li grijeha Adamova, koji je zaslužio, da ima takvog Spasitelja!« Jer da nije bilo toga grijeha, ne bi bilo Nazareta

ni Betlehema, Golgote ni Uskrsnuća, ne bi bilo sv. mise, pričesti i ostalih čudesa neshvatljive ljubavi Božje prema nama.

Na koncu moramo uvijek imati na pameti, da ovi križevi, što ih nosimo radi grijeha Adamova, nisu samo kazna za grijehe, nego ujedno zlatni ključevi, koji nam otvaraju nebo. Zato nam Spasitelj dovikuje u sv. evanđelju: »Tko hoće da pođe za mnom — u nebo! — neka uprti svoj križ i neka me slijedi!«[5]

34

ISUSOVA ŽEĐA.

Sv. evanđelje potanko opisuje, kako će se odigrati sudnji dan na koncu svijeta. Među ostalim veli evanđelje, da će se naš božanski Spasitelj okrenuti k pravednicima i ovako im doviknuti: »Dođite blagoslovljeni mojega Oca! Jer sam bio gladan i vi ste me nahranili, žedan i vi ste me napojili, gol i vi ste me obukli, bolestan i vi ste me pohodili!«[1]

A među ovim pravednicima — vele sveci Božji — bit će jedna izabrana četa, koja će primiti posebnu i sjajnu nagradu, jer su Isusa žedna napojili. A to su Kristovi apostoli i svi misionari. Da nam to dokažu, vode nas sveci Božji na Kalvariju do raspetoga Isusa. Pođimo i mi za njima.

Spasitelj je na križu među ostalim zavapio: »Žedan sam!«[2] Ova je žeđa bila posve prirodna. Jer Spasitelj je kod bičevanja i drugih mučenja izgubio vrlo mnogo krvi, zato je trpio strahovitu žeđu. Ali daleko veću žeđu — vele sveci Božji — trpila je u taj čas njegova duša. Da nam opišu tu žeđu, pozivaju u pomoć proroka Davida. Naime David u svome psalmu sto četrdeset drugom ovako uzdiše: »Bože, moja duša žeđa za tobom kao suha zemlja« za kišom.[3] A na drugom mjestu ovako kliče: »Kao što jelen čezne za izvor-vodom, tako i moja duša čezne za tobom, o Bože! Žedna mi je duša Boga, Boga živoga!«[4]

Tako David! A čega je bila žedna duša Isusova, za čim je čeznulo njegovo Srce? pitaju nas sveci Božji i ovako odgovaraju: To je Srce odvijeka čeznulo za spasenjem ljudskih duša. Žeđa Ga je za našim dušama natjerala, da siđe s neba na ovu zemlju i postane čovjekom — da bude do krvi bičevan — trnjem okru-

njen i razapet na križ ... Na koncu je od te žeđe i umro, jer veli sv. Pismo: »Predao je sama sebe i prikazao se Bogu kao žrtva za nas«.[5]

Iz svega toga zaključuju sveci Božji, da je raspeti Spasitelj onim riječima »žedan sam« izrazio ne samo strašnu žeđu svoga tijela, nego i beskrajnu žeđu svoga Srca za našim dušama.

Sve su ovo dobro znali apostoli Kristovi i njihovi nasljednici u apostolskoj službi, u prvom redu misionari. Stoga nisu žalili nikakva truda, da ublaže ovu žeđ Srca Isusova i privedu mu što više duša. Sjetimo se samo, šta je sve pretrpio sv. Pavao apostol u svome apostolskom radu. Propovijedao je evanđelje — kako sam veli »u trudu i muci, u čestom nespavanju, u gladu i žeđi, u mnogom postu, u zimi i golotinji. — Bio je — mnogo puta u smrtnoj pogibelji, triput šiban, jedanput kamenovan, triput doživio brodolom«.[6]

U ovim riječima sadržana je ukratko povijest svih ostalih apostola i misionara Kristovih. Da navedemo samo još jednoga iz novijih vremena, a to je sv. Franjo Ksaverski († 1552). On je bio veliki gospodin i profesor na Sorboni u Parizu, najglasovitijem sveučilištu onoga doba. Čovjek velikih ambicija i planova za budućnost. Ali družeći se sa sv. Ignacijem Lojolskim obrati se svim srcem Bogu, ostavi sve što je imao i stupi u red Družbe Isusove. Kasnije — bilo mu je tada 36 godina — zaputi se kao misionar u Indiju, Kinu i Japan, da privodi duše k Isusu. Tu je poput sv. Pavla propovijedao evanđelje u trudu i muci, u gladu i žeđi, po ljetnoj žegi i zimskom mrazu. Na koncu, iza 10 godina apostolskog rada, umro je osamljen u jednoj špilji na kineskom otočiću Sancianu blizu grada Kantona.

Mogli bismo ovakovih i sličnih primjera navesti na stotine i tisuće. A radi čega su ti ljudi podnosili i podnose tolike žrtve i nadčovječanske napore? Samo zato, da što više duša privedu Spasitelju i ublaže beskrajnu žeđu njegova Srca za spasenjem naših duša. I zato će — kako rekoše sveci Božji — na sudnji dan primiti posebnu i sjajnu nagradu, jer su Spasitelja »žedna napojili«.

Na koncu čujmo, šta nam svima dovikuje Spasitelj u sv. evanđelju: »Molite se Gospodaru od žetve — veli on — da pošalje radnike u svoju njivu«.[7] Dakle poziva nas, da se molimo

za njegove misionare. A i sami misionari bez prestanka nas mole i upravo zaklinju, da im pomognemo svojim molitvama. Tako na primjer piše sv. Pavao apostol Rimljanima: »Braćo, zaklinjem vas Gospodinom našim Isusom Kristom, da mi pomognete svojim molitvama kod Boga!«[8] A sv Franjo Ksaverski piše 10. svibnja 1546. svojoj braći Isusovcima u Portugalu: »Molite se za mene bez prestanka Bogu. Vaše su me molitve vrlo često krijepile u mnogim pogibeljima duševnim i tjelesnim«.

Odazovimo se ovom pozivu našeg Spasitelja i njegovih misionara, pa se često i pobožno molimo za njih. Onda ćemo i mi na sudnji dan, zajedno s njima, primiti posebnu nagradu, što smo Isusa »žedna napojili«.

35

LJUBI!
ONDA RADI, ŠTO HOĆEŠ!

Pariško sveučilište zvalo se je prije Sorbonna i bilo je na glasu kao najbolja škola na cijelom svijetu. Stoga su mladići iz svih krajeva dolazili u Pariz, da studiraju na tom sveučilištu. Toliko o Sorbonni. A sada evo jedne zgode, koju čitamo u analima te škole.

Bilo je to na početku jedne školske godine. Profesor bogoslovnog fakulteta počeo je svoja predavanja ovim riječima našeg božanskog Spasitelja: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom pameti i svom snagom svojom!«[1] Kad je pročitao te riječi i zatvorio knjigu sv. evanđelja, ustade jedan đak i pođe prema vratima ...

— Kamo idete? upita ga profesor.

— Idem kući, odgovori đak. Jer u ovim riječima našeg Spasitelja, što sam ih upravo čuo, krije se sva mudrost ljudskoga života. Stoga idem, da se vježbam u toj ljubavi i prema svojim silama izvršim ovu zapovijed Isusovu.

Mi ne znamo, šta je kasnije bilo s tim mladićem. Ali jedno znamo posve sigurno, a to je ovo: ako se je on i cijeli život vježbao u toj ljubavi prema Bogu, izvršio je zadaću svoga života. Evo odakle to znademo.

Bog nam je radi našeg spasenja, dakle iz ljubavi prema nama, dao dosta zapovijedi. Tu je deset zapovijedi Božjih i pet crkvenih. Tu su zapovijedi o ženidbi i dužnostima bračnih drugova, onda zapovijed o molitvi i radu, o poslušnosti njegovoj Crkvi itd. Ali na koncu konca sve te zapovijedi, koliko ih god

ima, sadržane su u onoj jednoj zapovijedi o ljubavi prema Bogu, jer veli Sin Božji: »Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi«.[2]

Da to bolje razumijemo, okrenimo se malo oko sebe i pogledajmo običnu zemaljsku ljubav. Uzmimo na primjer majku. Svaka mati ima mnogo dužnosti i obveza prema svojoj djeci. Ali na koncu sve te dužnosti svode se samo na jednu, a ta je: da iskreno ljubi svoje dijete. Jer ako ga zaista ljubi, s veseljem će ispuniti sve ostale, često puta vrlo teške dužnosti. Stoga su o toj materinskoj ljubavi napisane cijele knjige i čitave biblioteke. A najbolja je knjiga život oko nas, jer svi mi gledamo na svoje oči tu snagu materinske ljubavi.

A to isto vrijedi i za ljubav između muža i žene. Oni se međusobno vežu na život i smrt. Tom vezom primaju na sebe mnoge i velike dužnosti, koje često puta traže nadčovječanske žrtve. Jer mnogo je puta veoma teško biti odan svome drugu do smrti i nositi zajedničke križeve, kojih je pun život. Mogli bismo o tim obiteljskim i bračnim križevima mnogo pripovijedati iz života svetaca i pravednika Božjih, jer i oni su bili obični smrtnici kao i mi. Ali su ipak izdržali do kraja! Zašto? Samo zato jer su ljubili.

Stoga se i sve dužnosti između muža i žene na koncu svode samo na jednu dužnost, a to je: ljubav, ljubav i opet ljubav! Jer ljubav će učiniti, da im sve dužnosti i žrtve budu ne samo lahke nego i slatke.

Isto je tako i s ljubavlju prema Bogu. Bog nam je — kako smo rekli — dao dosta zapovijedi. Ali sve svoje zapovijedi skupio je u onu prvu: »Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim!« Jer ako čovjek zaista ljubi Boga svim srcem i nada sve, jasno je kao sunce, da će s veseljem izvršiti sve ostale njegove zapovijedi i podnijeti svaku žrtvu, koju Otac nebeski od njega traži. A to nas uči i Duh sveti, koji veli: »Ljubav sve podnosi, sve vjeruje, svemu se nada, sve trpi!«[3] A na drugom mjestu veli: »Ljubav je jaka kao smrt i mnoge vode ne mogu je ugasiti«.[4] Stoga se je sv. Augustin usudio napisati ove riječi: »Ljubi! Onda radi što hoćeš!«

Zato molimo često Oca nebeskog, da užeže u nama oganj svoje ljubavi i zavapimo sa sv. Crkvom: »Srce Isusovo, žarko

ognjište ljubavi, smiluj nam se!« i upali u mom srcu iskru svoje ljubavi! Rekoh »iskru«! Jer što pjeva sv. Toma Akvinski o presv. krvi Isusovoj: »I kap njena može svijet da spasi cijel — Te bez ljage bude posve čist i bijel!« Isto tako i jedna iskra s onog božanskog Ognjišta ima u sebi snagu, da cijeli svijet zapali ljubavlju prema Bogu.

36

IZMEĐU DVIJE GODINE.

Ona crta koja dijeli jednu godinu od druge, puna je nekakve mistike. Čovjek stojeći na toj crti — u ponoći između stare i nove godine — mora se i nehotice duboko zamisliti. Osvrće se na prošlu godinu i razmišlja, šta se je sve u njoj dogodilo. Onda baca pogled u tamu buduće godine i postavlja stotinu raznih pitanja. Mi ćemo sada, stojeći na toj crti baciti najprije jedan pogled unatrag.

U jednoj obitelji, među ostalom djecom, bila i mala Marica, djevojčica od svojih četiri godine. Jednog dana donese joj kuma malu čokoladicu. Marica brzo izvadi čokoladu iz stanijola i poče jesti. Međutim mati joj reče: »No Marice, kako se kaže?« Ali mala nije razumjela, što mati hoće i dalje je grizla čokoladu. Stoga joj mati opet reče: »No Marice, kako se kaže, kako se kaže?« Djevojčica se je malo zamislila, a onda veselo uzvikne: »Kuma još jednu, još jednu!« Dakle mjesto hvala — kuma još jednu!

Ova idilična obiteljska sličica dolazi mi na pamet, dok stojimo na onoj misterioznoj crti između stare i nove godine, jer mnogi su od nas nalik na ovu Maricu. Naime za vrijeme božićnih blagdana i na novu godinu odjekuje po našim crkvama i kršćanskim domovima ona naša stara pjesma: »Daj nam Bog zdravlje k tomu veselje, na tom mladom ljetu svega obilja!« Dakle molimo Oca nebeskog za zdravlje i svako drugo dobro u novoj godini.

Sve je to u redu i Bog se ne ljuti na to. Ali mnogi od nas — možda sam i ja takav — traže od Boga nove darove, a zaboravljaju da se najprije od svega srca zahvale Ocu nebeskom

na darovima, što su ih primili u prošloj godini. Dakle slični su onoj maloj Marici: mjesto hvala — kuma još jednu!

Stoga stojeći na onoj crti zahvali se najprije Ocu nebeskom na svim dobročinstvima, što si ih prošle godine primio iz njegove ruke. A tih darova ima puno više, nego što ti i slutiš. Jer svaka zraka sunca — svaka kap kiše — svaki zalogaj kruha — svaki udisaj zraka — svaki kucaj tvoga srca — sve su to darovi Božji, kako nas uči sam Duh sveti koji veli: »Svaki dobar dar dolazi odozgor, od Oca svjetlosti«.[1]

Ali zahvali mu se također i na svim križevima, koje ti je u prošloj godini poslao. Jer i te križeve šalje ti Otac nebeski iz ljubavi, za tvoje vječno spasenje. A ta zahvalnost bit će ujedno najbolja molitva i preporuka, da nam Bog i u buduće bude milostiv.

A sada neka nas nauči jedan dječak, kako ćemo stupiti u novu godinu. — Bilo je to u vrijeme, kad su konji vukli kola, a ne motori. Jedan dječak sjedio do svoga oca u kolima. Otac je držao uzde čvrsto u rukama i upravljao konjima. A dječak je sjedio bezbrižno kraj njega i čavrljao ... Tako čavrljajući zamoli dječak oca, da njemu dadne uzde, pa da i on malo štono se kaže »kočira«. Otac mu dade uzde.

Tko sretniji od maloga! veselo zapucketa bičem i poče ravnati kolima ... Ali mu veselje nije dugo potrajalo. Iza nekoliko časaka pojave se druga kola, koja su velikom brzinom jurila prema njima. Cesta je bila uska, a s obje strane duboke grabe. Dječak se prestraši i brzo predade uzde u ruke ocu: »Tata, sada ti upravljaj!« I sretno su izbjegli nesreći.

Stanimo malo kod toga dječaka. Sv. Pismo često puta veli, da je život svakog čovjeka ovdje na zemlji nalik na brod[2] ili na kola, koja bez prestanka jure ovom suznom dolinom u život vječni. A naša se životna kolica svake nove godine, u ponoća, otiskuju od one tajinstvene crte u tamu nove godine ... Čovjek se pritom i nehotice pita: Bože moj, šta me čeka u toj godini? Veselje ili žalost — obilje ili siromaštvo — zdravlje ili bolest — život ili smrt ... Ali ne boj se! dovikuje nam Duh sveti. Jer kraj tebe u kolima sjedi svemogući i predobri Otac nebeski koji kako veli sv. Pismo »bdije nad svim putovima čovjekovim i pazi na svaki njegov korak«.[3]

Samo budimo pametni, pa nemojmo poput onog dječaka čekati, dok dođe pogibelj i kušnja. Nego odmah na onoj crti, na početku nove godine predajmo uzde svojih životnih kolica u ruke Oca nebeskoga i recimo sa svima pravednicima: »Oče nebeski ti ravnaj i ovom godinom moga života! Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji!«

37

»KRAPINA '70«

Prije nekoliko godina bio sam na liječenju u Donjoj Stubici. Jednog dana pogledam kroz prozor i opazim na cesti, koja vodi u Krapinu, mnogo radnika s lopatom ili krampom u rukama. Stoga upitam druge bolesnike, šta se tamo radi.

— Popravljaju cestu, odgovore mi oni. Jer za koji dan bit će u Krapini običajni festival, koji se ove godine održava pod nazivom »Krapina '70«, do godine '71 onda '72« i tako dalje.

— Pa zar se radi toga mora cesta popravljati? upitam ja. Neće valjda biti tolika gužva.

— Nije to radi gužve, odgovoriše mi oni. Nego na taj festival dolazi i predsjednik republike, pa zato uređuju cestu.

Eto, tako je to među ljudima ovdje na zemlji. Ako jedan visoki gost najavi svoj dolazak u koje mjesto, odmah se čiste i popravljaju svi putovi, koji vode u taj grad. — A sada poslušajmo, šta svakome od nas dovikuje naš božanski Spasitelj u knjizi Otkrivenja: »Evo stojim na vratima i kucam. Tko mi otvori, ući ću k njemu«.[1] A u sv. evanđelju veli Isus: »Tko mene ljubi, ljubit će i njega moj Otac nebeski. I mi ćemo doći k njemu, pa se kod njega nastaniti«.[2]

Dakle Bog želi, da dođe svakome od nas. Zato mu moramo pripraviti put, jer imade putova i staza, po kojima Spasitelj ne može nikako doći u naše srce, jer su zakrčeni raznim, možda teškim grijesima i našim naopakim strastima. Stoga nam Crkva u nedjeljnim misama prije Božića, to jest u vrijeme Došašća, dovikuje u ime Božje one riječi Izaije proroka: »Pripravite put Gospodinu, poravnajte mu staze! Svaka dolina neka se ispuni

i svaki brežuljak neka se slegne! Okuke nek se isprave, a neravni putovi nek postanu ravni!«[3]

A zašto nam Crkva dovikuje ove riječi baš prije Božića? Evo, šta na to pitanje odgovara sv. Augustin. Svi se kršćani — veli on — za vrijeme Došašća pripravljaju molitvom, postom, milostinjom i drugim dobrim djelima, da dostojno dočekaju veliki blagdan Božića, rođenje Isusovo. Ali — nastavlja Augustin — ti ne bi imao nikakve koristi od toga, što se je Sin Božji rodio u Betlehemu, ako se ne rodi i u tvojoj duši. Ali da uzmogne doći u tvoju dušu, moraš mu pripraviti put i poravnati staze. A to ćeš učiniti, ako se od svega srca kaješ za svoje grijehe i očistiš dušu u skrušenoj ispovijedi.

Sveti se Bonaventura služi jednom usporedbom, da nam sve ovo zorno stavi pred oči. — Možda si se u svom životu, veli Bonaventura, susreo kojiput s djevojkom, koja ne samo da nije lijepa, nego je prava nakaza. Evo na primjer, ja sam jedanput vidio djevojku, kojoj je nekakva podmukla bolest — možda lues — izgrizla usne i nos tako, da su joj truli zubi virili iz usta. Naravski, nije se nikad udala, jer svi su mladići zazirali od nje.

Nešto je slično i s našom dušom — nastavlja Bonaventura. Sveto Pismo često puta veli, da je svaka pravedna duša pred Isusom tako lijepa, te ju on zove svojom zaručnicom i ovako joj kliče u Pjesmi nad pjesmama: »Sva si lijepa prijateljice moja! Usne su ti kao saće meda! Med je i mlijeko pod tvojim jezikom. Miris je tvojih haljina kao miris Libana!«[4]

Ali čim čovjek teško sagriješi, duša mu postane pred Bogom ružna i odvratna kao lješina, koja se raspada, jer evo, šta on dovikuje jednom grešniku u knjizi Otkrivenja: »Kažu da si živ, a mrtav si!«[5] A na drugom mjestu veli po svome apostolu: »Tko griješi, od đavla je«.[6] Dakle ružan je pred Bogom kao sam đavao! Stoga se takova duša gadi Bogu daleko više nego li nakazno čeljade ljudima. I Spasitelj s odvratnošću bježi od nje.

Stoga poslušaj glas Izaije proroka i pripravi put Gospodinu, poravnaj mu staze! Onda će Spasitelj doći i u tvoje srce, ili kako veli sv. Augustin, rodit će se i u tvojoj duši. I anđeli će nad tobom zapjevati onu betlehemsku pjesmu: »Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima dobre volje!«[7]

38

LIJENČINO, IDI K MRAVU!

Na mnogim stranicama sv. Pisma poziva nas dragi Bog, da se čuvamo svake lijenosti i budemo marljivi u svojim poslovima. Tako na primjer dovikuje nam u knjizi Izreka: »Lijenčino, idi k mravu, promatraj njegove putove i uči se od njega mudrosti!«[1]

Da je marljivost i te kako potrebita za naš život ovdje na zemlji, poznato je svakom čovjeku. Ali mnogi ne znaju, da marljivost igra veliku ulogu i u našoj životnoj borbi s vragom paklenim i našim naopakim strastima. Sv. Jeronim služi se jednom usporedbom, da nam tu istinu zorno stavi pred oči.

Kad se kradljivac — veli Jeronim — prišulja po noći jednoj kući, da ju obije i opljačka, on će najprije polako i na prstima obilaziti oko kuće. I kad se uvjeri, da sve spava mrtvim snom, on će polako početi da obija vrata ili prozor ... Ali ako čuje, da se u jednoj sobi te kuće nešto radi i kucka, on će se još neko vrijeme okolo šuljati, a onda će se udaljiti neobavljena posla.

Isto je tako i s vragom paklenim — nastavlja sv. Jeronim. Kad se on prišulja k tebi, da te napastuje i zavede na grijeh, čim vidi, da si zaposlen i marljivo radiš, brzo će te ostaviti. Zna on vrlo dobro, da u taj čas ne može ništa obaviti, jer ti jednostavno nemaš vremena, da slušaš njegove napasti. — Kad sam ovu usporedbu sv. Jeronima pripovijedao jednom svom prijatelju, on mi je odmah rekao:

— Točno tako je! To sam ja iskusio još kao mladić u višim razredima gimnazije. Evo kako je to bilo. Jedan me je kolega teško uvrijedio i osramotio pred drugim kolegama. Ta se

je uvreda zabola u moje srce kao kakva otrovna strijela. Stoga sam smišljao po danu i po noći, kako da mu se osvetim. A vrag je tu strijelu sve više zabadao u moje srce i predlagao mi razne planove za osvetu. Tako je potrajalo dva-tri dana, nigdje mira!

— Ali pošto se je približavala matura, morao sam napokon sjesti i prihvatiti za knjigu. I možda mi nećeš vjerovati — završi moj prijatelj — već iza pet-šest minuta marljivog učenja nestade one strijele iz moga srca, kao da se je rastopila. Vrag je pobjegao od mene, jer je vidio — kako veli sv. Jeronim — da ne može ništa obaviti, dok sam marljiv.

A da je zaista tako, svjedoči nam cijeli život oko nas. Pokažite mi marljivog čovjeka, koji bi bio odan pijanstvu ili kockanju, bludnosti, kartanju i drugim opačinama. Nema takvog čovjeka! Jer ako je zaista marljiv, jednostavno nema vremena, da se bavi takovim stvarima.

Ali i obratno! Srce lijenog čovjeka širom je otvoreno svim mogućim napastima i grijesima. To nas uči sam Bog, koji veli u knjizi Sirahovoj: »Besposlica vodi čovjeka u mnoge zloće«.[2] Stoga je i Crkva uvrstila lijenost među »glavne grijehe« jer iz lijenosti kao iz kakvog otrovnog korjena niču mnogi drugi grijesi.

To su svojim zdravim razumom uvidjeli i pogani, koji nisu nikad ni čuli za sv. Pismo. Tako su na primjer stari Rimljani skovali onu mudru poslovicu: »Otium origo omnium malorum — Besposlica je izvor svih grijeha«. Zar ne, ova poslovica kao da je izvađena iz sv. Pisma! Zato s pravom veli Isusovac Meschler: »Marljiv se čovjek mora boriti samo s jednim vragom, a to je lijenost. A lijenčina mora voditi borbu sa stotinu drugih vragova«.

Stoga su sveci i pravednici Božji — svi od reda! — bili veoma marljivi u svojim poslovima. Da ne idemo dalje, ostanimo kod sv. Jeronima. On je živio prije 1600 godina. Ali mi i danas uživamo plodove njegove marljivosti, što je dobro poznato svim bogoslovima. Da spomenemo samo njegovu »Vulgatu« to jest prevod sv. Pisma iz hebrejskoga na latinski. Ta je Vulgata i danas osovina, oko koje se kreću svi prevodi sv. Pisma.

I baš ta izvanredna marljivost — kako sam priznaje u svojim pismima — spasila ga je, da ne skrene na stranputicu, jer je po svojoj naravi bio veoma temperamentan čovjek.

Pa kako bi bilo, da i mi pođemo za primjerom svetaca i pravednika Božjih? Pokušajmo! Nećemo se pokajati, jer davno je rečeno: »Rad ima opor korijen, ali slatke plodove«.

39

NJEGOV PUT DO KRISTA.

Godine 1876. umro je glasoviti propovjednik u bečkoj katedrali i poznati pisac Emanuel Veit, koji je rođen i odgojen kao stopostotni Židov. Pa šta ga je kasnije potaklo, da postane kršćanin i stupi u krilo katoličke Crkve? To je veoma zanimljiva historija i mi ćemo je ovdje ispričati.

U njegovoj se roditeljskoj kući redovito čitala Biblija, to jest sv. Pismo starog zavjeta. I tako je Emanuel bio prilično upućen u čudesnu povijest izabranog naroda i njegovih proroka. Ali malo je što znao o Isusu i evanđeljima, jer je njegov otac najstrože branio svojoj djeci da čitaju te knjige.

Kad je mladi Emanuel svršio gimnaziju, upiše se na medicinu u Beču. Međutim kojiput je, iz čiste znatiželjnosti, posjetio katolički bogoslovni fakultet, da i ondje čuje koje predavanje. — Jednog dana, kad je i on bio prisutan, otvori profesor bogoslovije Bibliju i poče redom čitati proročanstva, što su ih proroci u ime Božje napisali o budućem Spasitelju svijeta. Jedan je pisao, da će se on roditi u Betlehemu — drugi da će slijepima vraćati vid i gluhima sluh — zatim da će uskrisivati mrtve i osnovati svoje kraljevstvo ovdje na zemlji. Na koncu da će biti razapet na križ i uskrsnuti od mrtvih.

Onda je profesor otvorio sva četiri evanđelja pa redom čitao, kako su se sva ta proročanstva ispunila na Isusu Kristu. I baš zato je Isus, kad mu je Ivan Krstitelj poslao svoje učenike »da ga upitaju: jesi li ti onaj koji ima doći, ili da čekamo drugog? — ovako — odgovorio. Idite i javite Ivanu, što ste vidjeli i čuli. Slijepi gledaju, hromi hodaju, gubavi se čiste,

gluhi čuju, mrtvi ustaju!«[1] Sve to ja činim na očigled cijeloga naroda. Prema tome, to je siguran znak, da sam ja onaj obećani Spasitelj i ne treba drugoga čekati, jer se na meni ispunjaju sva proročanstva.

Ovo je predavanje iznenadilo mladog Židova. Stoga je odmah nabavio cijelo sv. Pismo, pa počeo pomno proučavati proroke starog Zavjeta i uporedo čitati sveta evanđelja i druge povijesne knjige o Kristu. I tako je iza dugog proučavanja i on otkrio, da su se sva proročanstva zaista ispunila na Isusu Kristu. To je za njega bio siguran dokaz, da je On obećani Spasitelj svijeta.

Stoga je Veit — naravski iza duge borbe i molitava — učinio zadnji korak i stupio u krilo katoličke Crkve. Bio je tada već poznati liječnik. Kasnije postade svećenik i kako smo čuli, glasoviti propovjednik u bečkoj katedrali.

Mi ne možemo pratiti Veita na cijelom putu njegova istraživanja i kopati po proročkim knjigama staroga Zavjeta, jer to bi nas daleko odvelo. Ipak ćemo načiniti dva-tri koraka s njim. — Evo na primjer, cijeli svijet zna, da se je Krist rodio u Betlehemu. Ali mnogi ne znaju, da se je tim ispunilo proročanstvo, što ga je prorok Miheja napisao 700 godina prije rođenja Isusova. Evo njegovih doslovnih riječi: »Ti si Betleheme doduše, najmanji među Judinim krajevima. Ali iz tebe će mi izaći onaj, koji će biti vladar u Izraelu. Njegov je početak iz dana vječnosti. Vladat će u snazi Gospodnjoj i biti vladar do granica zemlje«.[2]

Ili uzmimo drugo proročanstvo. Svi mi znademo, da se je Isus rodio od prečiste Djevice Marije. Ali mnogima je nepoznato, da je prorok Izaija 730 godina prije rođenja Isusova napisao u svojoj knjizi ove riječi: »Gospodin će vam dati znak! Evo će djevica začeti i roditi sina, koji će se zvati Emanuel«.[3] Usput spominjemo, da je Emanuel hebrejska riječ a znači »Bog s nama«.

Mogli bismo dalje nastaviti s ovim proročanstvima, ali dosta je i ovo, što smo rekli. A sada povucimo iz ovog kratkog razmatranja — zajedno s Veitom — jedino ispravan zaključak i poklonimo se Isusu kao svom jedinom Spasitelju, jer veli Duh sveti po apostolu Petru da »nema drugog imena pod nebom, danoga ljudima, u kojem bi se mogli spasiti«.[4]

Osim toga, ovo razmatranje mora učvrstiti našu vjeru, da će se i sva druga proročanstva, koja su napisana u sv. Pismu o Kristovoj Crkvi — o stijeni Petrovoj — o sudnjem danu i uskrsnuću mrtvih do zadnjeg slova ispuniti. Stoga padnimo na koljena i zavapimo s onim čovjekom u evanđelju: »Vjerujem Gospodine, pomozi mojoj nevjeri!«[5]

40

DAN ZADNJEG OBRAČUNA.

Sveta nas vjera uči, da svaki čovjek odmah iza smrti dolazi na sud Božji, jer veli sv. Pismo: »Određeno je ljudima jedanput umrijeti. Iza toga slijedi sud«.[1] I na tom sudu odlučuje se sudbina svakog čovjeka — vječno spasenje ili vječna propast.

Ali osim ovoga suda, koji se zove posebni, bit će na koncu svijeta općeniti sud ili sudnji dan, kad će Bog suditi svim ljudima zajedno. Evo šta o tom veli sv. Pismo: »Bog je odredio dan, kada će po pravdi suditi cijelom svijetu. — Tada će se pred njim skupiti svi narodi. A on će razlučiti jedne od drugih — pravednike od grešnika! — kao što pastir luči ovce od jaraca«.[2]

Stoga se samo od sebe nameće pitanje: zašto će biti ovaj općeniti sud na koncu svijeta, kad je već na posebnom sudu, odmah iza smrti, odlučena vječna sudbina svakog čovjeka? Sveci Božji navađaju više razloga za to. Mi ćemo radi kratkoće promotriti samo jedan.

Kad čovjek lista povijest ljudskoga roda, odmah opaža, da je ta povijest puna svakojakih, često puta velikih nepravdi. Mi ćemo iz mora tih nepravdi izvaditi samo dva čovjeka, koji su nam dobro poznati iz sv. evanđelja. A to je Ivan Krstitelj i kralj Herod.

Ivan je bio jedan od najvećih svetaca Božjih, jer sam Isus veli za njega: »Zaista vam kažem: između svih koji su rođeni od žene, nije ustao veći od Ivana Krstitelja«.[3] I zove ga anđelom Božjim, koji je poslan od Boga, da pripravi put Spasitelju. A tu je pohvalu Ivan i zaslužio, jer je cijeli život proveo u najvećoj pokori, molitvi i propovijedanju riječi Božje.

I tome anđelu u ljudskom tijelu dao je onaj mekoputni bludnik i rodoskvrnitelj, kralj Herod, odrubiti glavu za volju jedne raskalašene plesačice. Zar to nije nepravda, koja u nebo vapije!

A takovih nepravdi pun je ovaj svijet. Sjetimo se samo, kako su bezbožni rimski carevi okrutno progonili najsvetije ljude, koji su ikad živjeli ovdje na zemlji. O tim progonima piše sv. Pavao apostol: »Mi trpimo glad, žeđu i golotinju. Čuškaju nas i psuju, progone i kleveću. Postadosmo kao smeće svijeta i izmet svima«.[4]

I dok su po arenama rimskih cirkusa padale glave Božjih pravednika, dotle su bezbožni carevi, koji su naredili te progone, plivali u svim slastima ovoga svijeta i uživali upravo božansku čast pred ljudima. — Sigurno je tada mnogi čovjek i nehotice uzdahnuo: »Bože, Bože, gdje je tvoja pravda!« A takovih nepravdi puna je zemlja i danas i bit će do konca svijeta.

Pa ipak veli sv. Pismo: »Pravedan si Gospodine i tvoja je pravda vječna!«[5] A na drugom mjestu veli: »Njegova pravda ostaje dovijeka!«[6] — Iz ovih riječi sv. Pisma izvode sveci Božji posve logičan zaključak i ovako vele: Ako je Bog neizmjerno pravedan, onda mora doći jednom dan konačnog obračuna između pravednika i grešnika, kada će se Božja pravda izvršiti do zadnjeg slova. A to je sudnji dan, o kojem govori Spasitelj u sv. evanđelju.

Tada će on pred cijelim svijetom proslaviti svoje pravednike i doviknuti im one riječi sv. evanđelja: »Dođite blagoslovljeni Oca mojega i primite u posjed kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta! — Tada će pravednici — veli Isus — zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega«.[7]

A grešnici bit će poniženi i osramoćeni pred svim ljudima. Jer njima će doviknuti vječni Sudac: »Idite od mene prokleti u oganj vječni, koji je pripravljen đavlu i njegovim anđelima! — I ovi će otići u vječne muke, a pravednici u vječni život«.[8]

Zato nas Spasitelj poziva da budemo strpljivi, jer doći će dan zadnjeg obračuna, i ovako nam dovikuje u sv. evanđelju:

»Blago vama siromašni, jer je vaše kraljevstvo nebesko. Blago vama, koji sada gladujete, jer ćete se nasititi. Blago vama koji sada plačete, jer ćete se smijati. Blago vama, kad vas zamrze i pogrde radi Sina čovečjeg. Radujte se i kličite, jer je velika vaša plaća na nebesima!«[9]

41

ANĐEO U TAMNICI.

U srednjem vijeku bila je cijela Evropa upravo načičkana gradinama i dvorcima raznih knezova, grofova i vlastelina. Ove su gradine služile za stanovanje tih velikaša, ali i za obranu od neprijatelja, zato su bile veoma utvrđene. A u najdubljim podrumima svakoga zamka bila je tamnica, u kojoj su ležali sužnji i zločinci.

A sada evo jedne nježne historije, koja je zapisana u starim kronikama, a odigrala se baš u jednom takovom dvorcu. Dvorac je bio svojina nekog bogatog kneza. A taj je knez često priređivao raskošne gozbe i pozivao susjedne plemiće, da se kod njega goste, zabavljaju i plešu. Ali dok se je u gornjim prostorijama dvorca u sav mah jelo i pilo, pjevalo i plesalo, jedna bi se kćerka toga kneza izgubila iz dvorane, i potajno sašla u najdublje podrume k onim kažnjenicima. Tu ih je dobro nahranila i napojila, utješila u njihovim jadima i s njima izmolila koju Zdravomariju. Stoga su je oni sužnji prozvali anđelom Božjim, koji donosi zraku svjetlosti u njihovu tamnicu.

Svaki će od nas, kad čuje ovu pripovijest, i nehotice uzdahnuti: »Zaista plemenita duša, koja s pravom zaslužuje ime anđela!« Ali će se mnogi iznenaditi, kad reknemo da i mi možemo biti takovi anđeli, kadgod hoćemo. Evo kako.

Mi smo malo prije spomenuli bogate gozbe i zabave onoga kneza. A naš božanski Spasitelj često puta veli u sv. evanđelju da je »kraljevstvo nebesko — a to je njegova Crkva! — slično kralju, koji je priredio svadbu svome sinu. I poslao svoje sluge, da pozovu uzvanike na svadbu«.[1] Dakle Isus prispodablja svoju Crkvu raskošnoj gozbi.

I zaista, mi u Crkvi sjedimo za bogatim stolom Gospodnjim, gdje nam se bez prestanka nude preobilne milosti Božje, slađe i vrednije od svakoga jela. Tako na primjer možemo, kadgod hoćemo, dobiti oproštenje grijeha u sv. ispovijedi i nahraniti dušu Kruhom nebeskim. Jer tijelo je Kristovo »kruh koji silazi s neba i daje život svijetu« kako veli sam Spasitelj.[2] Zatim možemo slušati sv. misu, dobivati oproste, moliti krunicu. obavljati Križni put ... Sve su to nebeski darovi s bogatog stola Gospodnjeg. Zato i veli Duh sveti: »Blago onima, koji su pozvani na gozbu Jaganjčevu!«[3]

Ali na žalost mnogi od nas — gosteći se za tim stolom Gospodnjim — zaboravljaju, da na onom svijetu ima tamnica Božja, koja se zove čistilište. U toj tamnici moraju pravedne duše tako dugo trpiti, dok ne isplate »i posljednju paru« svoga duga Božjoj pravdi, kako veli Spasitelj.[4]

A isto tako uči nas sveta vjera, da svaki od nas može — poput one milosrdne djevojke — uzeti sa toga stola Gospodnjeg kolikogod hoće, te po Bl. Gospi i anđelima poslati dušama u čistilištu, da im se olakšaju i skrate njihove muke. Jer mi im možemo uvijek pomoći svojim molitvama i oprostima, krunicom, milostinjom i drugim dobrim djelima, osobito žrtvom svete mise.

Samo je ova razlika između nas i one milosrdne djevojke, što je ona morala to kriti od svoga oca, a mi ne moramo. Jer Otac nebeski poziva nas bez prestanka, da se molimo za te duše i veli u sv. Pismu: »Sveta je i spasonosna misao moliti se za pokojne, da se oslobode od svojih grijeha«.[5]

Stoga nastoj dok si živ, da budeš svijetli anđeo u toj Božjoj tamnici. A Sin ti Božji neće ostati dužan, jer on će na posljednjem sudu svim takovim »anđelima« pa i tebi doviknuti one riječi sv. evanđelja: »Dođite blagoslovljeni Oca mojega i primite u posjed kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka svijeta, pošto sam bio u tamnici i vi ste me posjetili ... Jer štogod ste učinili jednome od moje najmanje braće, meni ste učinili!«[6]

42

PAKLENA ISKRA.

Sveta nas Crkva uči u katekizmu da ima »sedam glavnih grijeha«. A glavni se zovu zato, jer povlače za sobom mnoge druge grijehe. Mi ćemo sada promotriti samo jedan od njih, a to je zavist. — Da je zavist doista glavni grijeh, iz kojeg — kao iz kakvog paklenog izvora — ključaju mnogi drugi grijesi, pokazat ćemo na jednoj epizodi iz života najslavnijeg kipara svih vremena Michelangela Buonarrotija († 1564).

On je rođen u Firenci, ali je kao mladić od 20 godina došao u Rim, kulturni centar tadašnje Evrope. Tu je brzo zapažen po svojim divnim kipovima i slava mu se poče širiti na sve strane.

Kad su to opazili drugi kipari, kojih je bilo mnogo u Rimu, postadoše silno zavidni. Stoga počeše odmah proti njemu rovariti i pisati zlonamjerne kritike na njegov račun. Jedan je pisao, da je Michelangelo obični fušer i ništa drugo. A drugi je trubio na sve strane, da je taj mladi Firentinac samo obrtnik-kamenorezac, doduše dobar zanatlija, ali nikakav umjetnik. Treći je pisao, da njegovi kipovi nemaju života u sebi, jer on ne zna ništa o anatomiji ljudskog tijela itd. Ipak mladi je Michelangelo — kako znademo — sretno isplivao iz ove bujice podvala.

Evo na ovom primjeru možemo upravo rukama pipati, kako je zavist u istinu jedan od glavnih grijeha. Jer iz njihove zavisti — kao iz kakvog otrovnog korjena — nikli su mnogi drugi grijesi: ogovaranje — klevetanje — mržnja — veselje radi neuspjeha svoga bližnjega itd.

Zato s pravom vele sveci Božji, da je zavist paklena iskra, od koje se može izroditi pravi požar drugih grijeha, ako se na vrijeme ne ugasi u srcu. A ta paklena iskra može vrcnuti u svako ljudsko srce, bilo ono ne znam kako sveto. Tako na primjer čitamo u sv. evanđelju, da su i apostoli Isusovi bili kojiput zavidni jedni drugima.[1] Razmišljajući o tome napisao je sv. Ivan Zlatousti ove riječi: »Nema ništa gore ni pokvarenije od zavisti. Ovaj je grijeh, baš ovaj! opustošio Crkvu, proizveo razdore i nahuckao brata na brata«.

U istom tonu govore i svi ostali sveci Božji. A sv. Antonin, biskup u Firenci, zabilježio je u svojim spisima jednu zanimljivu zgodu, koja nam zorno prikazuje svu zloću i rugobu ovoga grijeha. — U jednom talijanskom selu — piše sv. Antonin — živio seljak, koji je bio svakome zavidan. Ako je netko imao više stoke od njega ili sagradio ljepšu kuću od njegove, on je pucao od zavisti. Ako je tuđe blago nastradalo ili se susjedu pokvarilo voće i povrće, on se je tome od svega srca veselio. A najviše bilo mu je krivo, ako su ljudi nekoga u selu puno hvalili, jer njegova zavist nije mogla podnijeti, da netko bude bolji i ugledniji od njega. Zato je toga čovjeka mrzio i na svakom koraku ogovarao, ne bi li mu tako naškodio.

Sve je to došlo i do kraljevih ušiju, piše sv. Antonin. Stoga kralj jednog dana pozove svoje dvorjanike na zabavu. A zovne i onog zavidnika. Kad su se svi skupili, upre kralj prstom u njega i progovori tobože svečanim glasom:

— Pogledajte dobro ovog poštenog čovjeka! On je moj najbolji podanik. Zato sam odlučio, da ga pred cijelim dvorom odlikujem i nagradim. Dakle traži od mene štogod hoćeš, ja ti ništa neću odbiti. Ali samo uz jedan uvjet: da tvoj susjed Karlo dobije dvaput više od onoga, što ti zatražiš, jer on je počeo graditi lijepu kuću, a nema čim dovršiti ...

Sad se je naš seljak našao u velikom škripcu i ovako je u srcu razmišljao: Ako zaištem 100 dukata, onaj će lopov dobiti 200! — Ako zatražim arapskog konja, on će dobiti dva! — Ako zamolim komad zemlje, on će dobiti dvaput više. I to na moju riječ! Eh toga neće dočekati, dok sam ja živ! ... Kralj je bio vrlo dobar psiholog i znao je od prilike, šta se odigrava u njegovu srcu. Stoga mu dovikne:

— Traži već jednom! Što toliko razmišljaš! — Ali seljak je i dalje uporno šutio i razmišljao ... Na koncu se dosjeti i reče odlučno:

— Ja molim, da mi dadnete 25 po turu, računajući da će onaj dobiti 50. I tako će njegova zavist triumfirati.

Nato je cijela dvorana prasnula u smijeh. A kralj reče smijući se: »Gospodo zabava je gotova i sada možemo kući«.

I mi ćemo se od srca nasmijati na račun ovog zavidnika. Ali ako prolistamo sv. Pismo i povijest ljudskoga roda, nećemo se smijati, jer znademo, da su ljudi baš iz zavisti počinili strašne grijehe. Da spomenemo samo dva-tri slučaja. Tko je počinio prvo umorstvo ovdje na zemlji i ubio pravednog Abela? Zavist njegova brata Kaina! — Tko je mladog Josipa Misirskog prodao kao roba na milost i nemilost onim Madijancima? Zavist njegove braće! — I na koncu, tko je razapeo Sina Božjega na križ? Opet zavist onih svećenika i farizeja.

Zato nas dragi Bog bez prestanka opominje, da u zametku ugasimo onu paklenu iskru, ako se pojavi u našem srcu. Tako na primjer dovikuje nam po svom apostolu Petru: »Odbacite zavist i svako klevetanje!«[2] A na drugom mjestu veli: »Nemojte tražiti tašte slave zavideći jedan drugome!«[3]

43

ZATVORI KABINU I RAZBIJ ORAH!

Sv. Jakov apostol ovako nas kori u ime Božje: Vi doduše »molite — veli Jakov — ali ne primate, jer loše molite«.[1] Mi ćemo se malo zadržati kod ovih riječi, jer nam po svome apostolu govori sam Isus. — Ima više razloga, da naša molitva često puta nije dobra pred licem Božjim. Ovdje ćemo pogledati samo dva razloga.

U svim većim gradovima postavljene su na trgovima javne telefonske govornice. Tako na primjer na trgu republike u Zagrebu imaju dvije takove kabine. — Jednog dana vodio neki gospodin u Zagrebu telefonski razgovor sa svojim prijateljem, ali ga je vrlo slabo čuo. Na koncu mu se potuži:

— Govori glasnije, ja te skoro ništa ne čujem ... Prijatelj poče vikati, ali se je opet vrlo slabo čulo. — Na koncu se dosjeti prijatelj s druge strane žice i upita ga:

— Odakle ti govoriš?

— S trga republike, odgovori ovaj.

— A jesu li vrata od kabine zatvorena?

— Nisu!

— Pa kako ćeš me onda čuti, kad sva buka i graja s trga dolazi u kabinu. Stoga zatvori vrata. — Ovaj je to učinio i odmah se je dobro čulo i razumjelo.

Tako je to s telefonom. A nešto je slično i s molitvom. Katekizam veli da je »molitva razgovor s Bogom«. Dakle molitva je onaj nebeski »telefon« koji nas veže s dragim Bogom. A »kabina« iz koje mi razgovaramo s Ocem nebeskim, jest naše srce i naša duša. Međutim svaki od nas najbolje zna, da u toj »kabini« često puta vlada pravi vašar svakojakih misli i

briga. Sad misliš na svoju djecu, onda na ženu, zatim na prijatelja, koji te je neki dan uvrijedio ... Osim toga progone te neprestano razne brige: Kako ćeš platiti porez, čim ćeš podmiriti stanarinu, kada ćeš nabaviti ugljen i drva, a trebao bi i novi zimski kaput itd.

Naravski da u takovom vašaru nema govora o pravoj molitvi. Stoga čujmo, kako se je ponašao sv. Bernard. Kadgod je on došao u crkvu da se moli, šapnuo bi pred crkvom: »A sada sve moje brige i zemaljske misli ostanite ovdje pred crkvenim vratima i čekajte me, dok se ja pomolim Bogu!« — To moramo i mi učiniti prije svake molitve: odstraniti iz srca sve zemaljske brige i misli. A onda poslušati onog prijatelja iz Zagreba, pa čvrsto zatvoriti vrata na našoj »kabini« i budno paziti, da se u naše srce za vrijeme molitve opet ne ušuljaju one brige i misli. Tada će se ispuniti one riječi Isusove: »Molite i primit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se«.[2]

Naravski uza sav naš trud, da ostanemo sabrani, bit će ipak manje ili više rastresenosti u molitvi. Ali ako mi sa svoje strane nastojimo, da se saberemo, dobra je naša molitva, jer znade Otac nebeski, da mi nismo anđeli nego slabi ljudi.

A sada ćemo razbiti orah i pogledati, šta se krije u njemu. Usput ćemo otkriti još jedan razlog, zašto naša molitva nije kojiput dobra pred licem Božjim. — Još kad sam bio dječak, našao sam u dvorištu velik i veoma lijep orah. Ljuska mu se sjajila, da je bila milota gledati ga, Ali kad sam ga razbio, pokazalo se da je posve šupalj.

I mi moramo dobro paziti, da naše molitve ne budu poput takvog šupljeg oraha pred licem Božjim. A to bi bilo, kad bi nam se molitva sastojala samo od vanjskih ceremonija i obreda, to jest, kad bi se samo pobožno križali, sklapali ruke, klečali, udarali se u prsa, zanosno pjevali crkvene pjesme ... To su sve činili i oni farizeji, o kojima govori sv. evanđelje. Pa ipak ih je Bog odbacio, jer su im molitve bile kao onaj šuplji orah. Izvana vrlo lijepa ljuska, a iznutra nikakve vjere ni skrušenosti.

Stoga moramo u prvom redu nastojati, da nam molitva bude puna žive vjere, duboke poniznosti i velikog pouzdanja u Oca nebeskog. Tada će se ruke same od sebe pobožno sklapati i skrušeno kucati u prsa. A onda će se ispuniti i ona riječ Isusova: »Štogod zamolite Oca u moje ime, dat će vam«.[3]

44

IZLOŽBA KRIŽEVA.

Sin Božji veli u sv. evanđelju: »Tko hoće da pođe za mnom — to jest u nebo! — neka svaki dan uprti svoj križ i neka me slijedi«.[1] Dakle bez križa se ne može nitko spasiti. Pa ipak ima dosta kršćana, koji se bune i ovako govore: »Zašto je Bog poslao baš meni ovako težak križ, kao da sam cijeli svijet popalio i poubijo! Pa nisam ja valjda najveći grešnik na zemlji!« Ovakove i slične riječi možemo često čuti i od onih, koji idu u crkvu i mole se Bogu. Pa šta ćemo na to odgovoriti? Mjesto odgovora evo jedne narodne priče, koju je njemački pisac Chamisso vrlo umjetnički obradio.

Neki kršćanin — veli ta priča — uvijek se tužio, da je njegov križ vrlo težak, daleko teži od križeva drugih ljudi oko njega. Stoga mu Bog jedne noći pošalje svoga anđela. Anđeo ga probudi i odvede do jedne široke poljane, na kojoj su bili poredani mnogi križevi, mali i veliki, od zlata i srebra, od drveta, željeza, mramora ... Prava izložba križeva. Anđeo upre prstom u te križeve i reče mu:

— Ti dobro znaš, da se bez križa nitko ne može spasiti, jer to nas uči sam Sin Božji. A pošto se ti uvijek tužiš, da je tvoj križ najteži, Bog me je poslao, da te dovedem na ovu poljanu, i ti slobodno izaberi križ, koji tebi najbolje odgovara.

Čovjek se na to nasmiješi i odmah se dade na posao, pa poče izabirati. Najprije dohvati jedan zlatni križ. Ali toga nije mogao ni podignuti, jer zlato je vrlo teško. — Onda uze jedan drveni, koji je stajao u blizini. No i taj je bio veoma težak, jer i sam je Spasitelj padao pod drvenim križem. — Zatim ode dalje i dohvati jedan željezni, ali i taj je bio vrlo težak ...

I tako je išao od križa do križa, kušajući njihovu težinu. Na koncu dođe do jednoga, koji je bio prilično lagan. Ipak ga ostavi pa pođe dalje, možda će naći još lakši. Ali ga nije našao. Stoga se vrati onom laganom križu i reče anđelu:

— Evo, reci dragom Bogu, da sam odabrao ovaj križ, jer mi je najzgodniji i najlakši ... Nato mu anđeo reče:

— Dobro! Ipak pogledaj malo bolje taj križ ...

On to učini. I kad ga je sa svake strane promotrio, otkrije, da je to baš onaj njegov križ, na koji se on toliko tuži ...

Ovo je samo narodna priča. Ali tom pričom htjeli su nam sveci Božji doviknuti, da Otac nebeski vrlo dobro zna, kakav križ najbolje odgovara svakome od nas. I neće nikad »dopustiti — kako veli Duh sveti — da budete kušani preko vaših snaga«.[2] Dakle neće nam nikad poslati križa, koji bi bio pretežak za naša ramena.

Naravski, mi možemo uvijek moliti Oca nebeskog, da nas oslobodi ovog ili onog križa, jer to je molio i sam Spasitelj uoči svoje gorke muke. Ipak moramo sa Isusom uvijek dodati: »Ali ne, kako ja hoću, nego kako ti hoćeš« Oče nebeski![3] Onda će nam svaki križ biti pun milosti i blagoslova Božjeg. — Neka nam o tom blagoslovu progovori nekoliko riječi jedan moj prijatelj.

On je volio planinariti. Ali kod jednog izleta poklizne mu se noga i on se surva niz pećinu. Pritom je slomio obje ruke i dva-tri rebra. Naravski, odmah je prevezen u bolnicu, gdje je odležao nekoliko mjeseci. Ja sam ga posjetio nekoliko puta u bolnici, da ga malo utješim i razveselim. Bogu hvala, sve je dobro svršilo, izašao je iz bolnice potpuno zdrav. — Iza toga nisam ga vidio nekoliko godina. A kad smo se opet sreli, evo šta mi je među ostalim rekao:

— Čuješ Ivice! Najveća milost, koju sam u životu primio od Boga, bila je ona, kad sam slomio ruke i rebra ...

— Najveća milost! začudim se ja.

— Jest tako je! potvrdi on. Ovo ti sada govorim kao na ispovijedi, a ti to možeš slobodno i napisati. Ja sam imao veliku manu, bio sam često puta nevjeran svojoj ženi. Znao sam dobro, da je to teški grijeh, jer ona je od toga veoma patila. Osim toga davao sam zao primjer svojoj djeci i rasipao novac,

i te kako potreban mojoj obitelji. Stoput sam to ispovijedao i obećavao dragom Bogu, da ću se popraviti, ali sam opet padao u još veće grijehe.

— Međutim od onog dana moje nesreće — ima tome već sedam godina! — nisam ni jednom sagriješio, ne samo djelom, nego ni mislima ni pogledom. To je pravo čudo milosti Božje! A to se je čudo dogodilo u bolnici. Ležeći ondje u krevetu često sam puta pomislio, šta bi od mene bilo, da sam kod onog pada ostao mrtav? Vječna propast radi ono malo sramotne radosti, koje se stidim pred Bogom i pred ljudima! I taj strah Božji tako je obuzeo moje srce, da od onda nisam više nikad sagriješio. Ponovno opetujem, da je to pravo čudo milosti Božje!

Evo jedne istinite pripovijesti, koliko se milosti i blagoslova Božjeg krije u svakom križu, pa izgledao nam i najteži. Zato nam Duh sveti dovikuje: »Sine moj, ne odbacuj Božje opomene i nemoj da ti omrzne njegov ukor! Jer koga Bog ljubi, onog i kara kao otac sina, koga voli!«[4]

45

BOŽJI POŠTAR.

Pošta je u naše doba isplela svoje guste mreže po cijeloj kugli zemaljskoj i povezala avionima Evropu s Amerikom i Australijom, Kinom i Afrikom. Stoga tvoja pošiljka leti kao od šale na sve strane svijeta. Predaš pismo danas u Zagrebu, i već je sutra ili preksutra u Americi.

Eto, tako je to s našim poštama ... Ali ima jedan poštar ovdje na zemlji — vele sveci Božji — koji je razapeo svoje mreže daleko, daleko dalje od svih pošta na kugli zemaljskoj, jer njegove mreže idu sve do neba. Evo šta o tome veli sv. Bernardin († 1444).

— Ima jedan poštar — veli svetac — koji je svakog časa spreman, da tvoje uzdahe i suze, i sve teške pakete tvojih briga i nevolja primi od tebe i žurno odnese dragom Bogu u nebo, a od njega donese odgovor i pomoć. On je dobro poznat Ocu nebeskom — nastavlja svetac — i može u svako doba, po danu i po noći pristupiti k njemu. Može Ga dapače i prisiliti, da ti odgovori i pošalje pomoć ... Svaki od nas, kad čuje ove zagonetne riječi, upitat će začuđeno:

— Kakvi je to tajinstveni poštar sveti Bernardine?

— To je ponizna i pobožna molitva, odgovara svetac. Jer evo šta kaže sam Duh sveti: »Molitva poniznog čovjeka prodire oblake i ne miruje, dok se ne približi — prijestolju Božjem. I ne odstupa, dok ju Svevišnji ne pogleda!«[1]

A sada poslušajmo jednu zgodicu iz običnog života, da što bolje upamtimo toga poštara. — U analima katoličke župe u Petrogradu od god. 1910. čitamo ovo. U jednoj siromašnoj obitelji umro otac hranitelj, a iza njega ostala udovica s nekoliko

nejake djece. Obitelj je doskora zapala u takovu bijedu, da nisu imali ni kruna u kući. To je bilo veoma žao najstarijem sinčiću, koji je imao oko 8 godina. Stoga, ne znajući kako bi pomogao majci i braći, uze jednog dana poštansku dopisnicu i stavi na nju ovu adresu: »Dragom Bogu — u nebo«. A s druge strane napiše ovo: »Dragi Bože! Molim te pošalji mi tri rublja, da kupim kruha za mamicu i braću«. I dopisnicu istog dana ubaci u poštanski sandučić.

Ali štono veli naša poslovica: »Zemlja tvrda, a nebo vrlo visoko!« Tko će njegovu kartu odnijeti u nebo! Pa ipak onaj poštar sv. Bernardina uzeo je i njegovu dopisnicu, pa je žurno odnio dragom Bogu u nebo ... A već iza dan-dva donio odgovor sa 1500 rubalja. Evo, kako je to bilo.

Kad su poštari pročitali onu dopisnicu, odmah su je odnijeli župniku i rekli: »Velečasni ovo spada na vas, jer je adresirano dragom Bogu u nebo«. A župnik je još istog dana obašao župu i skupio 1500 rubalja pa odnio kao prvu pomoć onoj udovici.

Sigurno će mnogi, kad pročitaju ovu zgodu, odmahnuti rukom i reći: »Pa to je slučaj i ništa drugo!« Dobro, slobodno uzmite, da je to slučaj. Ali sveci i pravednici Božji u jedan glas tvrde, da će život svakog čovjeka, koji se ponizno i pobožno moli Bogu, ili da ostanemo kod usporedbe, koji se čvrsto drži onog poštara Božjeg, biti upravo protkan ovakovim i sličnim slučajevima. Evo na primjer šta piše stari Tertulijan: »Molitva svladava Boga, briše grijehe i odbija napasti. Molitva je utjeha u žalosti, a uzda u radosti. Molitva diže one, koji su posrnuli, a čuva one, koji stoje, da ne padnu. Molitva hrani siromahe i obuzdava bogataše!« Da je zaista tako, potvrđuje nam sam Sin Božji, koji veli u sv. evanđelju: »Molite i primit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se!«[2]

Na koncu poslušajmo, šta veli o molitvi jedan stari svećenik, kojeg sam dobro poznavao. Kadgod je on došao u doticaj s kojim bezvjercem nije se s njim prepirao i dugo raspravljao, nego mu je samo rekao: »Sinko moli se Bogu, pa ćeš doskora osjetiti i vidjeti, da ima Bog«. A to nam isto drugim riječima dovikuje i prorok David: »Kušajte — veli David — i vidite, kako je dobar Gospodin! Blago čovjeku, koji se njemu utječe!«[3]

46

BOŽJI BAU-BAU.

Sv. Ivan apostol piše u svojoj prvoj poslanici: »Sin je Božji došao zato, da uništi đavolska djela«.[1] .Na ove riječi sv. Ivana mogao bi netko ovako prigovoriti: Ako je Spasitelj uništio đavolska djela, kako to, da vrag i danas napastuje ljude i nastoji svim silama, da nas povuče u vječnu propast? Zato nam sv. Petar apostol i dovikuje u ime Božje: »Budite trijezni i bdijte! Jer vaš neprijatelj đavao obilazi okolo kao lav, koji riče i traži, koga da proždre«.[2] Stoga nam se i nehotice nameće pitanje: zašto Bog dopušta đavlu, da nas napastuje, premda je Isus uništio đavolska djela? Na ovo pitanje odgovaraju sveci Božji u jedan glas:

— Bog to dopušta iz ljubavi prema nama ...

— Iz ljubavi prema nama?! čudimo se mi. Kako to može biti?

— Evo kako, odgovaraju sveci Božji. I služe se raznim usporedbama, da nam tu istinu zorno stave pred oči. Evo jedne takove usporedbe iz najobičnijeg dnevnog života.

Jedna mati imala sinčića od svojih 4—5 godina. Mali je bio vrlo nemiran i živahan, pa je svaki čas trčao iz kuće na ulicu, gdje su mu prijetile razne opasnosti od auta i drugih vozila. Zato mu je mati svakiput kad je htio da bez nje izađe iz kuće, odmah doviknula: »Nemoj ići napolje! Ondje ima Bau-Bau, koji će te odnijeti sa sobom!« Dijete se je naravski uplašilo Bauka, pa bar neko vrijeme ostalo uz majku ... A sad vas pitam: zašto je mati plašila svoga sinčića s onim Bau-Bau? Stvar je jasna svakome od nas! To je ona učinila iz ljubavi prema djetetu, da ga priveže uza se.

Nešto slično radi i naš Otac nebeski — vele sveci Božji. Zna On dobro, da svako dijete, kad na njega zalaje pas ili mu zaprijeti koja druga pogibelj, odmah zove u pomoć svoje roditelje i bježi u njihovo krilo, da se tu sakrije. Eto zato je dopustio đavlu paklenom, da nas progoni svojim napastima. Zna On, da će nas strah od te paklene zvijeri natjerati u njegov božanski naručaj, gdje se nalazi jedini izvor svih milosti i našeg vječnog spasenja. Tako je na primjer sv. Ignacije Lojolski, bježeći od te paklene zvijeri, svaki dan ovako uzdisao raspetom Spasitelju: »O dobri Isuse usliši me! — U rane svoje sakrij me! — Od neprijatelja zlobnoga obrani me!«

Osim toga Bog nas tim đavolskim napastima vježba u svim mogućim krepostima, bez kojih nema spasenja — u vjeri — ufanju — ljubavi — čistoći — poniznosti — ustrajnoj molitvi itd. Zato su i najveći sveci Božji morali izdržati žestoke napasti. Tako na primjer sv. Pavao apostol piše sam o sebi: »Zaboden je trn u mojem tijelu — sotona, da me udara« a to znači: da ga napastuje. I on je triput molio Gospodina, da ga oslobodi od tih đavolskih napasti, ali mu je Bog odgovorio: »Dosta ti je moja milost, jer se krepost usavršuje u slabosti«.[3]

Dakle hoće Bog da nas učini svojim junacima, koji će ustrajnom borbom proti đavlu zaslužiti vječnu nagradu gore na nebesima. Zato nam Spasitelj i dovikuje: »Tko pobijedi, tomu ću dati da sjedi sa mnom na mojem prijestolju!«[4]

Na ove riječi Isusove ovako nadovezuje sv. Augustin: »Dakle nema nagrade bez pobjede! A pobjede nema i ne može biti bez borbe. A borbe nema bez neprijatelja«. A bezbožni filozof Nietzsche napisao je to isto drugim riječima: »Zato su neprijatelji tu — veli on — da čovjek po njima raste i jača«.

Eto dakle, zašto je Bog dopustio đavlu, da nas napastuje — iz ljubavi prema nama i za naše dobro. Naravski Otac nebeski neće nikad dozvoliti sotoni, da navali na nas takovim napastima, koje mi ne bi mogli izdržati, jer evo šta veli Duh sveti: »Vjeran je Bog i neće dopustiti, da budete kušani preko vaših sila, nego će učiniti sretan ishod«.[5]

47

NAŠA ŠAHOVSKA PLOČA.

Svakome je od nas poznata igra šah i ona šahovska ploča. Isto tako nam je poznato, da se na toj ploči izmjenjuju bijela i crna polja, jedno za drugim: bijelo — crno — bijelo — crno ... ima ih 64. Kad je pok. kardinal Faulhaber promatrao ljudski život ovdje na zemlji, sjetio se je te šahovske daske i napisao ove duhovite riječi: »Svaki je čovjek ovdje na zemlji živa šahovska ploča. Jer se i u našem životu bez prestanka izmjenjuju svijetla i tamna polja: smijeh i suze — zdravlje i bolest — grijeh i kajanje — život i smrt ...«

Svaki od nas, kad čuje ove riječi, mora potvrditi: točno tako je! Ali odmah se i nehotice nameće pitanje: a zašto je tako? Zašto ta ploča našeg života nije potpuno svijetla? Odakle one tamne i zlokobne mrlje?

Mnogi ljudi na ovo pitanje odmahnu rukom i vele: »Pa Bog nas je takove stvorio!« Ali baš to nije istina. Jer Duh sv. uči nas u sv. Pismu, da je »Bog stvorio čovjeka na svoju sliku« dakle potpuno sretnim.[1] I čovjek nije morao ništa trpjeti ovdje na zemlji, nije morao bolovati, i što je glavno, nije morao umrijeti. »Bog nije stvorio smrti« veli sv. Pismo.[2] A na drugom mjestu kaže: »Bog je načinio čovjeka neraspadljivim i stvorio ga na sliku svoje besmrtnosti«.[3]

Dakle čovjek, kad je izišao iz ruke Stvoriteljeve, bio je potpuno sretan, i ploča njegova života potpuno svijetla. Pa odakle onda ona crna polja, osobito ono najtamnije, smrt?

Na ovo pitanje ljudska pamet, sama po sebi, ne može dati odgovora. To je za naš razum velika tajna. Zato je trebalo

da Sin Božji siđe s neba i o tom nas pouči. I on nas je poučio po svome apostolu Pavlu, koji u svojoj poslanici Rimljanima piše: »Po jednom čovjeku — to jest po našem praocu Adamu — dođe grijeh na svijet i po grijehu smrt«[4] a sa smrću sva ostala zla: suze — bolesti — siromaštvo — glad i sve druge nevolje ovog zemaljskog života. Eto dakle, otkuda ona crna polja na životnoj ploči svakoga čovjeka.

A sada ćemo nad tom pločom obaviti kratko razmatranje. — Na početku smo zaboravili reći, da majstori šaha često puta bulje u ona bijela i crna polja po nekoliko sati, da povuku samo jedan potez. Pa neće biti zgorega, da se i mi malo zamislimo nad šahovskom pločom našega života.

Čitao sam davno u jednoj knjizi, kako je neki car na Istoku brižno odgajao svoga sina prestolonaslednika. Među ostalim dao je na jednom zidu u svojoj palači naslikati veliku potresnu sliku, na kojoj su bili prikazani strašni požari — porušene kuće — ulice pokrivene ljudskim lješinama — groblja, groblja i groblja — a na grobovima plaču bezbrojne žene, okružene četama izgladnjele siročadi ... Pod slikom je bilo velikim slovima napisano: »Ovo su posljedice rata!« Car je često dovodio sina pred ovu sliku, da mu ulije u srce strah od svakog rata.

I svaki bi kršćanin morao od vremena do vremena s velikom ozbiljnošću razmišljati nad onom šahovskom pločom ljudskoga života. Jer na toj ploči uči nas Gospodin Bog, da je grijeh najveće zlo, što ga ima na zemlji, jer su sva druga zla došla kao posljedica jednog grijeha našeg praoca Adama. To će nas razmišljanje uvijek napuniti strahom od svakoga grijeha, jer s te ploče kao da čujemo glas samoga Boga, koji nam u sv. Pismu dovikuje: »Sinko, bježi od grijeha kao od zmije ljutice! Jer ako mu se približiš, ujest će te. — Onda ovako nastavlja: Grijeh ima lavlje zube i zadaje smrt ljudskim dušama!«[5]

48

ZNAK SV. KRIŽA.

Svi sveci i pravednici Božji uče nas, da se velika sila krije u znaku sv. križa. Evo na primjer šta čitamo u životopisu sv. Antuna Pustinjaka († 356). — Njega je đavao često puta progonio strašnim napastima. Mi se tome ništa ne čudimo, jer vrag je pokušao i samog Sina Božjega napastovati, kako čitamo u sv. evanđelju.[1] Pa šta radi Antun u tim opasnim časovima? Evo šta! Kadgod je đavao pristupio, da ga napastuje, on se je odmah pobožno prekrižio i vrag je — veli Antun — u isti čas odstupio od njega i utekao glavom bez obzira.

Stoga je Antun preporučio svojim učenicima, da se u svim napastima odupru đavlu znakom sv. križa. A to isto u jedan glas tvrde svi ostali sveci i pravednici Božji jer »đavlu nema ništa strašnije od križa« veli sv. Ćiril Aleksandrijski. A zašto? Na ovo pitanje odgovara sv. Ivan Zlatousti jednostavnom ali duhovitom usporedbom.

— Ako si ti, veli on, kakvom toljagom izmlatio kojeg psa, pas će tu toljagu dobro upamtiti. I poslije, ako taj isti pas nasrne na tebe, dosta je, da mu samo pokažeš tu batinu, i on će odmah pobjeći od tebe. — Isto je tako i s vragom, završava sv. Ivan. Njega je Isus na Golgoti tresnuo križem po glavi. Stoga on i danas, čim vidi križ, odmah bježi kao i onaj pas od batine. Zato i veli sv. Pavao apostol da je »riječ križa sila Božja«.[2]

Ali sveci se Božji nisu križali samo u napastima, nego su se znakom sv. križa branili i od svih drugih zala. Evo na primjer šta piše Papa Grgur Veliki o sv. Benediktu († 543) koji je bio njegov savremenik.

Benedikt je uvijek, prije nego bi nešto pojeo ili popio, napravio znak križa nad onim jelom i pićem. I jednog dana donesoše mu čašu najizvrsnijeg vina, u kojem je bilo otrova. A Benedikt uze onu čašu i — po svom običaju — napravi nad onim vinom znak sv. križa. I gle čuda! U isti čas puče čaša i vino se proli na zemlju!

A sada se okrenimo malo po svijetu i pogledajmo život oko sebe. U prijašnjim vremenima, kako je poznato nama starima, visio je križ Isusov u svim školama i sudnicama, a da o privatnim domovima i ne govorimo. Dapače ja sam na svoje oči vidio u slovenskim toplicama Dobrni obješen križ u samom bazenu tih toplica. A danas su se đavli i njihovi pomoćnici razmiljeli po cijelom svijetu pa huškaju ljude, da bace križ Isusov iz obitelji — škola — sudnica i svih javnih i privatnih prostorija, jer đavao ne trpi križa, kako smo čuli.

Pa kako ćemo mi vjernici odgovoriti na taj bijes đavolski? Evo kako! Ako je njemu uspjelo da skine križ sa zidova naših škola i sudnica, ne može ga skinuti s nas i naše djece. Stoga, što on više bjesni proti križu Isusovu, mi ćemo se još češće i pobožnije križati. I to ne samo u Crkvi i kod kuće, nego i na ulici, kad zazvoni pozdrav Gospin, i u gostionici, kad tu ručamo ili večeramo. I ne trebamo se bojati, da će nas ljudi radi toga prezirati, nego baš obratno, više će nas cijeniti. Evo o tom jedne zgode.

Grupa mladića iz jedne katoličke organizacije otišla na izlet. Naravski cijeli je izlet bio začinjen pjesmom i svirkom. Usput — prema programu — svrate u jednu gostionicu da ručaju. I tu su nastavili pjevati i svirati, a gosti su im pljeskanjem odobravali. Ali najednom ušutiše ... Svi ljudi u gostionici znatiželjno pogledaše, šta im je, zašto su ušutili. I evo šta su vidjeli. Mladići kao jedan ustadoše, pa se pobožno prekrižiše i potiho izmoliše molitvu prije jela. Zatim sjedoše i počeše jesti uz veseli razgovor, smijeh i šale.

Ali pripovijest nije ovim završena, jer evo šta je iza toga bilo. Oni su bili naručili samo jedno jelo, jer plitki su đački džepovi. Ali na njihovo veliko iznenađenje konobarica im donese i drugo jelo, i treće, zatim kolača i dvije litre vina. Njima je to bilo zagonetno i rekoše konobarici, da oni to ne mogu i neće

platiti. Ali ona smiješeći se upre prstom na susjedni stol, za kojim su sjedila tri oficira.

Stoga dvojica mladića odoše k onim oficirima, da ih upitaju, zašto su im to naručili. A oficiri ih potapkaše po ramenu i rekoše: »To smo učinili, da nagradimo vašu hrabrost. Jer trebalo je hrabrosti, da se javno prekrižite i pomolite Bogu. Živjeli!«

Međutim daleko veću nagradu za tu hrabrost obećaje nam Sin Božji, koji veli u sv. evanđelju: »Tko prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred svojim Ocem nebeskim!«[3]

POGLED U NEBO.

Kad je naš božanski Spasitelj uzašao slavno na nebo, njegovi su učenici dugo gledali za njim prema nebu, jer im je on prije nekoliko dana rekao: »U kući moga Oca ima mnogo stanova. Idem — u nebo! — da vam pripravim mjesto«.[1]

I nas poziva Duh sv. na mnogim stranicama sv. Pisma, da bez prestanka upiremo svoj pogled u nebo. Tako na primjer dovikuje nam po sv. apostolu Pavlu: »Tražite ono što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Božje. A ne ono što je na zemlji!«[2] Da se što spremnije odazovemo ovom pozivu Duha svetoga, pogledajmo koliko se božanske snage krije u tom pogledu.

U sv. Pismu st. zavjeta čitamo, kako je bezbožni kralj Antioh pogubio sedam sinova junačke majke Makabejke, i to pred njezinim očima, jer se nisu htjeli odreći Boga i njegovih zapovijedi.

Kad je došao red na najmlađega, mati je strepila da joj se dječak ne bi zastrašio od mučenja i odrekao Boga. Zato mu pristupi i dovikne: »Molim te sinko, pogledaj na nebo! Ne boj se ovog zlikovca i podnesi smrt« radi Božjeg zakona.[3] Ovim riječima htjela mu je doviknuti: Sjeti se sine, da će sve te muke vrlo brzo proći, a onda te čeka vječno blaženstvo na nebesima, gdje ćemo se opet svi sastati u krilu Oca nebeskog.

Ove su riječi ulile toliku snagu u srce dječakovo, da je neustrašivo stupio pred krvnike i uzviknuo: »Šta čekate! Ja se ne pokoravam nalogu kralja, nego zapovijedi Zakona« Božjeg![4] Odmah zatim bio je stavljen na muke i pogubljen pred očima svoje majke.

Iz ovoga vidimo, koliku jakost daje čovjeku pogled u nebo i čvrsta vjera u život vječni na nebesima. Ta vjera dala je snage svim mučenicima starog i novog zavjeta, da radije podnesu najstrašnije muke, nego li da se odreknu Boga i njegovih zapovijedi. — A Kristovi su priznavaoci, upirući pogled u nebo, nosili za Isusom najteže križeve, ne samo strpljivo i odano u volju Božju, nego i veselo! — Taj pogled u nebo dao je snage bijelim četama Kristovih djevica, da u najtežim kušnjama i borbama pobijede ovaj svijet s njegovim zamamnim uživanjima i sačuvaju bijeli ljiljan Kristovih djevica.

Jest, svi su sveci i pravednici Božji upirali svoj pogled u nebo, i vjera u život vječni dala im je jakosti, da ne klonu u svojim borbama i nevoljama. Zato sv. Pavao apostol u ime svih pravednika starog i novog zavjeta kliče: »Naš je boravak na nebesima!«[5] A sv. Augustin veli: »Mi doduše hodamo nogama po zemlji, ali naše je srce na nebu«.

Sve ovo najbolje zna sv. Majka Crkva. Zato nam poput junačke majke Makabejke iz dana u dan u svakoj misi dovikuje: »Gore srca! — Gore srca! — Gore srca!« Dakle poziva nas u ime Božje, da bez prestanka upiremo svoj pogled u nebo.

Odazovimo se ovom pozivu sv. Majke Crkve, pa opetujmo sa svim vjernicima onu prošnju iz litanija sviju svetih: »Da naše duše nebeskim željama uzdigneš, molimo te usliši nas!« A u teškim časovima sjetimo se, da će ovaj zemaljski život sa svim svojim jadima i nevoljama, ali i sa svim radostima i uživanjima brzo proći, a onda nas čeka vječno blaženstvo u zagrljaju Oca nebeskog, koji će kako veli sv. Pismo »otrti svaku suzu iz njihovih očiju. I smrti više neće biti ni tuge ni plača ni boli, jer je prošlo prvo vrijeme« kušnje.[6]

50

ISTINA O GRIJEHU.

Bilo je to u vrijeme, kad se je istom počelo raditi s röntgenom i ljudi nisu znali, šta se to vidi u čovjeku kroz ono staklo. Ležao tada jedan seljak teško bolestan u sanatoriju, gdje ga je dvorila jedna redovnica. A bio je povelik grešnik. Psovao je sve na nebu i na zemlji, Boga i Gospu, Isusa i svece Božje. Slabo je išao u crkvu i skoro se nikad nije molio Bogu. A znao je i prevariti kod kupnje i prodaje ... Pošto je bio teški bolesnik, časna mu je sestra nekoliko puta preporučila, da se lijepo ispovjedi i pomiri s Bogom. Ali on to nije htio.

Jednog dana odnijeli ga u tamnu sobu na röntgen. A sestra se je dogovorila s liječnikom, šta će i kako će reći bolesniku. Stoga liječnik, kad ga je pregledao uzdahne — kako su se dogovorili — tobože sam za sebe: »Uh, uh! Kako mu je ružna duša! Crna je kao sam đavo u paklu!« Bolesnik je nato izvalio oči, ali nije ništa rekao. Međutim još istog dana šapnuo je sestri, da bi se ispovjedio ...

Ovo je samo lukavština i šala toga liječnika i časne sestre. Ali Sin se Božji nije šalio, kad je doviknuo grešnicima svih vremena: »Đavo je vaš otac!«[1] Dakle grešnik je, sve dok se ne pokaje za svoje grijehe i ne popravi, dijete đavolsko. A pošto su djeca nalik na oca, svaki je grešnik pred licem Božjim odvratan i ružan kao sam đavo u paklu. Ne veli to onaj liječnik ili koji svetac, nego sam Bog, koji bez ikakvog röntgena »ispituje srca, pa zna sve misli i namjere ljudskih srdaca, kako veli sv. Pismo.[2]

Stoga se ništa ne čudimo našem božanskom Spasitelju, koji je doviknuo grešnicima svoga vremena, onim farizejima da su

»nalik obijeljenim grobovima, što se izvana pričinjaju lijepi, a iznutra su puni mrtvačkih kostiju i svake truleži«.[3] Dakle opet uči nas sam Bog, da je duša svakog grešnika ružna i odvratna poput lješine u grobu, koja se raspada u truleži i smradu.

Zato su sveci Božji bježali od grijeha, osobito teškoga, kao od najvećega zla. Evo na primjer šta čitamo u životopisu sv. Elizabete, grofice türinške († 1231). Ona je svojim novcem sagradila bolnicu, gdje je požrtvovno njegovala siromašne bolesnike, među kojima je bilo i gubavaca. A kad su ju prijateljice pitale, kako joj se ne gadi taj posao i zar se ne boji zaraze, osobito od onih gubavaca, ona im je odgovorila: da se boji samo jedne gube, a to je teški grijeh. Jer teški je grijeh strašniji od svih guba ovdje na zemlji, kako nas uči sam Bog.

A sada ne bi bilo zgorega, da se svaki od nas malo zamisli u ovu istinu sv. vjere o grijehu. Stoga stanimo za jedan časak pa ispitajmo svoju savjest: kako izgleda naša duša, kamo ne dopire ljudski pogled i nikakav röntgen, nego samo sveznajuće oko Božje ... Da nisam možda i ja nalik na one grobove, o kojima govori naš Spasitelj: izvana mramor i zlato, umjetničke vaze i mirisno cvijeće, a iznutra trulež i smrad teškoga grijeha ...

A sada poslušajmo, šta Isus poručuje u knjizi Otkrivenja jednom biskupu, koji je živio u grijesima: »Ti govoriš: bogat sam i ništa mi ne treba! A ne znaš, kako si bijedan i siromašan, slijep i gol! Stoga ti svjetujem, kupi od mene pomasti i pomaži svoje oči, da progledaš!«[4]

Stoga zamolimo Spasitelja, da nebeskom pomašću svoje milosti pomaže oči naše duše, te progledamo i upoznamo svu strahotu teškoga grijeha i siromaštvo svoje duše. A sa svoje strane obećajmo, da ćemo se u buduće brižno čuvati svakoga grijeha, osobito teškog i odazvati se glasu Oca nebeskoga, koji nam u sv. Pismu dovikuje: »Sinko, bježi od grijeha kao od zmije ljutice! Jer ako mu se približiš, ujest će te«.[5]

SADRŽAJ

(Sv. Pismo citiramo po Vulgati)

Str.

Predgovor 7
1. Mk 4, 34

1. Na vlaku života . . . 7
1. Post 47, 9
2. Mt 13, 22
3. Mt 6, 11
4. Izr 30, 8
5. Rim 14, 12
6. 5. Mojs 30, 19
7. Mt 24, 44
Mt 25, 13

2. Naš Tješitelj 9
1. Ps 40, 4
2. Tuž 3, 11
3. Job 14, 1
4. Ps 83, 7
5. Otkr 21, 4

3. Njegova lađa, ljestve i ključ 11
1. Otkr 21, 27
2. Mt 16, 24
3. Mt 26, 39

4. Fali mu ekser! . . . 13
1. Ps 35, 9
2. Otkr 21, 4

Str.

5. Obijesna riba . . . 16
1. Mk 9, 47
2. Izr 1, 7
3. Ps 118, 120

6. Božji reflektor . . . 19
1. 1. Iv 1, 5
2. Iv 1, 9—8, 12
3. Otkr 3, 17
4. Prop 7, 21
5. 1. Iv 1, 8
6. Ps 17, 29

7. Iusovo zrno bisera . . 21
1. Mt 13, 45
2. Mt 16, 26
3. Mt 5, 3 sl.
4. Mt 3, 22
5. Prop 11, 3

8. Duh jakosti 24
1. Iz 11, 2
2. Lk 22, 33
3. Iv 20, 19
4. Job 7, 1
5. Ps 50, 13

9. Naše ispovjedaonice . 26
1 Lk 5, 27 sl.

Str.

2. *Iv 2, 23*
3. *Mt 10, 8*
4. *Ps 144, 9*
5. *1. Iv 3, 5*
6. *Iz 1, 18*

10. Palac sv. Edite . . . 29
1. *Mt 28, 19*
2. *Iv 14, 6*
3. *2. Kor 13, 13*
4. *Iz 6, 3-misni kanon*

11. Budite zahvalni! . . . 31
1. *Kol 3, 15*
2. *Ps 144, 15*
3. *Jer 10, 12*

12. Nitko se nije vratio! . 34
1. *Mt 18, 28*
Mk 9, 45

13. Najbolji prijatelj . 37
1. *Hebr 12, 24*
2. *Iv 15, 13*
3. *Iz 53, 5*
4. *Iz 49, 15*

14. Najsigurniji put u nebo 40
1. *Mt 11, 29*
2. *Mt 18, 3*
3. *Jak 4, 6*
1. Petr 5, 5
4. *Fil 2, 7 sl.*
5. *Mt 23, 12*
6. *Job 5, 11*

15. Najljepši buket . . . 42
1. *Kol 3, 15*

Str.

2. *Jak 1, 17*
3. *Hebr 12, 5*

16. Poludio od ljubavi! . . 44
1. *Rim 8, 32*
2. *Iv 3, 16*
3. *Fil 2, 7*
4. *Ef 3, 19*
5. *1. Kor 1, 23*
6. *1. Iv 4, 19*

17. Najveći dar 46
1. *1. Sol 5, 18*
2. *Lk 1, 12*
3. *Rim 8, 32*

18. Pucaju okovi . . . 49
1. *Dj. ap. 12, 4—10*
2. *1. Tim 6, 9*
2. Tim 6, 26
3. *Ps 123, 7*

19. Slike u školi 51
1. *Mt 5, 8*
2. *Mt 11, 29*
3. *Otkr 7, 10—12*

20. Pravi i krivi aspirini 54
1. *Izr 27, 21*
2. *Lk 12, 59*
3. *Mt 25, 40*
4. *Lk 16, 9*

21. Zašto prezireš Božju dobrotu . . . 57
1. *Mt 25, 13*
2. *Gal 6, 7*
3. *Rim 2, 4—5*

Str.

22. Zašto baš Petra? . . 59
1. *Mt 16, 19*
2. *Mt 26, 74*
3. *Iv 21, 17*
4. *Mt 18, 2*
5. *Mk 10, 44*
6. *Ef 4, 22*
7. *Ps 137, 6*
8. *Lk 14, 11*

23. Dobar primjer . . . 62
1. *Iz 57, 21*
2. *Mt 5, 16*

24. Kvas a ne kaput! . . 64
1. *Mt 7, 3*
2. *Mt 13, 33*
3. *Jak 2, 14*
4. *Jak 1, 22*

25. Naslikan prije rođenja 66
1. *Ps 21*
2. *Iz 53, 4 sl.*
3. *Lk 24, 27*
4. *Mk 9, 23*

26. Najstrašnija guba . . 69
1. *Otkr 3, 1*
2. *Ps 7, 10*
3. *Sir 21, 2*

27. Odškrinuta vrata . . 72
1. *1. Iv 4, 16*
2. *Velepj 8, 6*
3. *Mt 16, 26*
4. *5. Mojs 5, 16*

28. 1 + 1 + 1 = 1 . . . 74
1. *1 Iv 5, 7*

Str.

2. *Mudr 9, 16*
3. *Iz 6, 3*

29. Izjelica i pijanica . . 76
1. *Mt 11, 19*
2. *1. Petr 2, 21*
3. *Hebr 4, 15*
4. *Tit 3, 4*
5. *Mk 2, 15*
6. *Mt 25, 40*

30. Tračanje 79
1. *Mk 12, 31*
2. *Tob 4, 16*
3. *Mt 12, 36*
4. *Ps 140, 3*

31. Vika s križa 82
1. *Iv 12, 32*
2. *Iv 3, 16*
Rim 8, 32
3. *1. Iv 4, 19*
4. *1. Iv 3, 18*

32. Dječak na morskoj obali . . . 84
1. *Mt 18, 2*
2. *Mudr 11, 23*
3. *Lk 19, 14*

33. Zagonetka istočnog grijeha . . 87
1. *Mudr 2, 23*
2. *Mudr 2, 24*
3. *Rim 5, 12*
4. *Rim 5, 20*
5. *Mt 16, 24*

Str.

34. Isusova žeđa . . . 90
1. Mt 25, 34
2. Iv 19, 28
3. Ps 142, 6
4. Ps 41, 2
5. Ef 5, 2
6. 2. Kor 11, 23
7. Lk 10, 2
8. Rim 15, 30

35. Ljubi!
Onda radi
šta hoćeš! 93
1. Mk 12, 30
2. Iv 14, 15
3. 1. Kor 13, 7
4. Velepj 8, 6—7

36. Između dvije godine . 96
1. Jak 1, 17
2. Mudr 5, 10
3. Job 34, 21

37. »Krapina 70« 99
1. Otkr 3, 20
2. Iv 14, 20
3. Lk 3, 4
4. Velepj 4, 7—11
5. Otkr 3, 1
6. 1. Iv 3, 8
7. Lk 2, 14

38. Lijenčino, idi k
mravu! 101
1. Izr 6, 6
2. Sir 33, 29

39. Njegov put do
Krista 104
1. Mt 11, 3

Str.

2. Mih 5, 2—4
3. Iz 7, 14
4. Dj. ap. 4, 12
5. Mk 9, 23

40. Dan zadnjeg
obračuna 107
1. Hebr 9, 21
2. Dj. ap. 17, 31
Mt 25, 31
3. Mt 11, 10—11
4. 1. Kor 4, 11
5. Ps 118, 137—142
6. 2. Kor 9, 9
7. Mt 25, 34
Mt 13, 43
8. Mt 25, 41—46
9. Lk 6, 20—22

41. Anđeo u tamnici . . 110
1. Mt 22, 2
2. Iv 6, 33
3. Otkr 19, 9
4. Mt 5, 26
5. 2. Mak 12, 46
6. Mt 25, 36—40

42. Paklena iskra . . . 112
1. Mk 9, 33
Mk 10, 44
2. 1. Petr 2, 1
3. Gal 5, 26

43. Zatvori kabinu i
razbij orah! 115
1. Jak 4, 3
2. Mt 7, 7
3. Iv 16, 23

Str.

44. Izložba križeva . . . 117
1. Lk 9, 23
2. 1. Kor 10, 13
3. Mk 14, 36
4. Izr 3, 11

45. Božji poštar 120
1. Sir 35, 21
2. Lk 11, 9
3. Ps 33, 9

46. Božji Bau-Bau . . . 122
1. 1. Iv 3, 8
2. 1. Petr 5, 8
3. 2. Kor 12, 9
4. Otkr 3, 21
5. 1. Kor 10, 13

47. Naša šahovska ploča . 124
1. Post 1, 26
2. Mudr 1, 13
3. Mudr 2, 23

Str.

4. Rim 5, 12
5. Sir 21, 2

48. Znak sv. križa . . . 126
1. Mt 4, 1
2. 1. Kor 1, 18
3. Mt 10, 32

49. Pogled u nebo . . . 129
1. Iv 14, 2
2. Kol 3, 1
3. 2. Mak 7, 28
4. 2. Mak 7, 30
5. Fil 3, 20
6. Otkr 21, 4

50. Istina o grijehu . . . 131
1. Iv 8, 44
2. 1. Dnevn 28, 9
3. Mt 23, 27
4. Otkr 3, 17
5. Sir 21, 2

STVARNO KAZALO

Knjiga »Iz Božje riznice« označuje se rimskim brojem I
Knjiga »Ulje za svjetiljku« označuje se rimskim brojem II
Knjiga »Crtice i usporedbe« označuje se rimskim brojem III
Knjiga »Iz moje torbe« označuje se rimskim brojem IV
Knjiga »Čavli« označuje se rimskim brojem V

Arapski broj kraj rimskoga označuje stranicu, na kojoj se nalazi **dotična materija u toj knjizi.**

Anđeli I, 40 — III, 213
Bijela kuga I, 27—42—85—88—93
Vidi: Djeca
Bludnost III, 37—49
Bog II, 167—208 — IV, 40—229 —240 — III, 58—60—62—81—260
Vidi: Priroda
Bogatstvo III, 110 — IV, 80
Brak I, 15—23—68—69—97—113—IV, 105
Vidi: Križevi—Molitva
Bračni križevi I, 64—66—80
Crkva I, 128—134—141 — II, 236 — III, 103—128 — IV, 14 —67—146
Čistilište I, 180 — II, 68 — IV, 42—110-225— V, 54—110
Čudesa II, 19—38 — III, 44
Djeca I, 27—29—33—44—61—95 — II, 79—83
Vidi: Bijela kuga
Dobra djela I, 138—161—190 — III, 42 — II, 46—51—133 —139—145—182—126 — V, 64
Duh sv. III, 97—100 — IV, 164 — V, 9—24
Đavao II, 114 — V, 122
Euharistija II, 17—112—157—158 214 — III, 83—86—106—145 —175—227—242—247 — IV, 38—59—244 — V, 46
Farizeji — vidi: Dobra djela
Gatanje II, 14—48—102
Grijeh II, 41 — III, 117 — IV, 85—168 — V, 69—87—124 —131
Hodočašća II, 202
Ispovijed I, 146—176—198 — II, 192 — III, 29—67 — IV, 138 — V, 19—26—49
Jezik IV, 218
Krist II, 86—88—184 — III, 14 —27—64—69—89—200 — IV, 9—45—93—133—242
Križ II, 104 — III, 25 — V, 11—126
Križevi I, 184 — II, 161, 230 — IV, 140—170—204 — V, 117
Krštenje I, 31
Krunica III, 163—185—216

Krv Isusova III, 131 — IV, 21—65
Ljubav prema Bogu I, 126 — IV, 179 — II, 72—74—97—173 252 — V, 44—82—93
Ljubav prema bliž. I, 204 — II, 36 — IV, 119—234
Majka I, 38—47—57—59—71—73—76—80—107—202 — IV, 109 — V, 72
Marija I, 153
Milosrđe Božje IV, 31—85—97—123
Milost II, 23—76
Milostinja I, 140—218 — II, 92 178 — III, 120—140—194 — 262 — IV, 34—75—193
Mir I, 122—192
Misa I, 170—172—174—182 — II, 106—143—180 — III, 12—242 — IV, 53—131
Vidi: Nedjelja
Misije III, 94 — IV, 121—209 — V, 90
Molitva I, 35—78—109—168 — II, 56—81—135 — III, 177 — IV, 70—172—174—215 — V, 115—120
Muka Is. II, 212—228 — III, 22—73—224 — V, 37
Mučenici IV, 211
Nakana I, 103 — IV, 12—213
Vidi: Rad
Napasti II, 26—44 — IV, 62
Nebo II, 123—131—171—205—216 — IV, 36—114—189 — V, 21—129
Nedjelja III, 35—125—258
Vidi: Misa
Nerazrješivost braka I, 51—188
Obitelj I, 49—53—55—101
Odgoj I, 82—83—91—105—155
Odmor I, 222
Ogovaranje III, 210 — V, 76—79
Oholost — vidi: Poniznost
Opraštanje I, 204 — IV, 55 — III, 151—153—197
Pakao II, 31 — V, 16—34
Papa II, 33—196 — III, 17—137
Pastir Dobri II, 164—218
Pokajanje III, 115—169—204 — IV, 28—149—200 — V, 57—99
Pokora I, 163 — II, 108 — III, 53
Pomirenje — vidi: Opraštanje
Poniznost I, 186 — II, 21 — III, 78—142—180 — IV, 77—143 186 — V, 40—59—84
Poputbina I, 111—144
Potvrda I, 210
Pouzdanje III, 207—218 — IV, 227
Primjer dobar I, 194 — II, 151 — IV, 50 — V, 62
Vidi: Odgoj
Priroda I, 130—149 — III, 202 — II, 28—61—129—137—153 —176
Propovijed II, 95—147—188—190 — III, 155 — IV, 17
Providnost I, 119—136—196—200 — II, 221—234 — IV, 95 —99—158—196—207 — V, 96
Psovka II, 70—116—120 — III, 40 —112 — IV, 91
Rad IV, 87—116 — V, 101
Vidi: Nakana
Riječ Božja III, 32—160—239 — IV, 124—135—220
Vidi: Propovijed
Sakramenti I, 165—208—214
Samosvladavanje I, 142—178 — II, 59
Savjest I, 151—220 — II, 199 — IV, 202
Ispitivanje III, 230
Sakrsus I, 9—11—17

Smrt I, 132—224 — III, 19—71 — II, 100—118—123—149 — IV, 24—48—73—83—112—161 —184—250 — V, 7
Srce Is. II, 169 — III, 149 — IV, 26—152
Sreća III, 189—191 — IV, 19—102 — V, 13
Strah Božji II, 66 — IV, 176—232 — III, 51—221—236
Sudnji dan I, 136 — V, 107
Svatovi I, 19—21
Sveci II, 63—110—155 — III, 233 —244—250 — IV, 223—237 — V, 51
Svećenik III, 47—55—75—92—172 — IV, 246
Trojstvo II, 12 — V, 29—74
Uskrs III, 89 — IV, 166
Uskrsnuće IV, 57—89
Veselje II, 54
Vjera I, 158 — II, 9—194 — V, 66—104
Vlast III, 58
Vrijeme I, 124 — IV, 191
Zahvalnost II, 90 — III, 122—256 — V, 31—42—46
Zapovijedi III, 147—157—182—187—254 — IV, 181—198
Zavist II, 223 — V, 112
Zvanje I, 99—206
Žena I, 25

Opaska. Mnogi od ovih članaka već su tiskani u »Vjesniku đakovačke biskupije« god. 1956.

Odobrenjem Nadbiskupskog Duhovnog Stola u Zagrebu

Br. 2028/78

Izdaje i odgovara:

Mons Ivan Vlašić — Zagreb, Tuškanac 56

Naslovnu stranicu izradila:

S. Dolorosa Tomurad, »Notre-Dame«

Knjiga se može nabaviti kod Uprave Veritasa

41000 Zagreb, Pavleka Miškine 31 — Cijena 45 nd.

Na istoj adresi mogu se nabaviti i ranije izašle knjige od istoga pisca:

ULJE ZA SVJETILJKU cijena 25 nd
CRTICE I USPOREDBE cijena 35 nd
IZ MOJE TORBE cijena 35 nd
RAJSKA DJEVO, KRALJICE HRVATA cijena 35 nd
ZDRAVO, MILOSTI PUNA cijena 35 nd

Tisak: A. G. Matoš, Samobor